

MANCOMUNITAT DE CATALUNYA
—
TEXTOS D'ENSENYAMENT POSTAL AGRÍCOLA
—

ORGANITZACIÓ I GUIATGE
DE SINDICATS AGRÍCOLES

PER
JOSEP M.ª RENDÉ I VENTOSA

BARCELONA
ESCOLA SUPERIOR D'AGRICULTURA
1923

M
1
251

M
1
251

M-1-251

ORGANITZACIÓ I GUIATGE
DE SINDICATS AGRÍCOLES

ORGA. INVAIO I GUTAGE
DE STUDIO IS AGRICOLE

MANCOMUNITAT DE CATALUNYA
DEPARTAMENT D'AGRICULTURA

TEXTOS D'ENSENYAMENT POSTAL AGRÍCOLA

ORGANITZACIÓ I GUIATGE
DE SINDICATS AGRÍCOLES

PER

JOSEP M.ª RENDÉ I VENTOSA

CAP DEL SERVEI D'ACCIÓ SOCIAL AGRÀRIA DE LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

BARCELONA
ESCOLA SUPERIOR D'AGRICULTURA

URGELL, 187

1923

R. 356

MANCOMUNITAT DE CATALUNYA
DEPARTAMENT D'AGRICULTURA

TEXTOS D'ENSENYAMENT POSTAL AGRÍCOLA

ORGANITZACIÓ I GUIATGE
DE SINDICATS AGRÍCOLES

PER

JOSEP M.ª RIBDE I VENTOSA

DEPARTAMENT D'AGRICULTURA DE LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

BARCELONA
ESCOLA SUPERIOR D'AGRICULTURA

URBELL 34

1923

ORGANITZACIÓ I GUIATGE DE SINDICATS AGRÍCOLES

UNES PARAULES PRÈVIES

Per raó del caràcter especial que ha de tenir el present treball, i per altra part, per ésser cosa ja sobradament sapiguda, t'estalviaré, amic lector, unes quantes planes encaminades a demostrar-te ço que són aqueixes benemèrites i salvadores institucions, aqueixes agrupacions professionals de pagesos que avui coneixes amb el nom genèric de Sindicats Agrícoles, com ahir, si bé amb caire diferent coneixies amb altres noms, les quals han fet entrada i s'han arrelat ja en la nostra Catalunya.

Demés, estem ja en el ple període constructiu i sobre això s'han dit tantes i tan belles coses que no trobo el perquè jo repetir-les. S'han escrit llibres i fullets, s'han publicat a centenars d'articles en periòdics i revistes, s'han fet milers de mitings i conferències escampant arreu de la terra els seus aventatges..... Ja ho saps doncs. I si no ha arribat a les teves mans cap llibre ni revista, si no has sentit a ningú, o si en tot l'escrit i parlat no hi poses aquella confiança que es necessita, cerca al pagès, però al pagès independent, es a dir, a l'home no influït per altre medi de vida que no sigui la terra, cerca el d'aquells que res els desvia ni res els pertorba el seu enteniment ni la seva voluntat i pregunta-li. «*Que és un Sindicat Agrícola?* Ell, pot ser que t'ho dirà més bastament, més senzillament, amb ben poques paraules si vols, pero t'ho dirà indubtablement amb major eloquència; vos entendreu més.

Tampoc vull que perdis el temps ponderant-te la seva importància i l'imperiosa necessitat que tú en tens. Aixeca el cap, obre els ulls, i veuràs com

al teu voltant hi han bells exemples. Fes-te tú aquelles consideracions que jo et faria, davant dels exemples vidents i medita.

Però tampoc vull abandonar-te tant a tú mateix que deixi de fer-te unes quantes consideracions, o millor dit, convidar-te a que tú mateix te les facis perquè millor t'ajudin a conèixer i apropiat-te això que jo prèviament dono per descomptat que et convé.

Demés, jo no sé pas de quins ets tú, i bé podria donar-se el cas de que fossis d'aquells que ni la molèstia s'han pres d'estudiar seriosament la seva situació social i econòmica com a pagesos. No sé pas si seràs d'aquells que veuen el món de la mateixa manera, amb iguals necessitats ahir que avui i que demà, i que abans, com ara, disposem dels mateixos medis de defensa, que és com dir que ets tan curt de vista que no veus res, absolutament res; ni si ets dels que tot ho confien als altres, ni dels eters pessimistes que veuen la seva regeneració com una cosa completament inassolible, ni dels que tot ho miren amb aquella indiferència esglaiadora.

No; jo no sé en quines mans haig d'anar a caure, i per ço, en termes generals te demano que t'estudiïs, que procuris conèixer't a tú mateix, que et preguntis: «¿Qui soc i on me trobo?» per a deduir-ne una resposta i amb ella conèixer les conseqüències que se'n segueixin.

I això, no crec pas que sigui tan difícil com el *nosce te ipsum* del gran filòsof ni el *noverim me, noverim te* del gran Sant Agustí, de la coneixença del qual feien dependre totes les rames del saber humà. Res d'això. Pel meu objecte i per la teva conveniència, solament pretenc que et coneguis com a pagès que ets i no m'endinsaré pas en consideracions filosòfiques, sino únicament en les de caràcter social i econòmic que puguin interessar-te com a tal.

Així, ves-me seguint. Medita, cerca solucions i respon. Després obra en conseqüència, però obra-hi sempre com home conscient i lliure.

Que ets tú en comparació del món, de tot un món social i econòmic que t'envolta? Tú, petit productor, ínfim pagès (petit, sí, per gran que siguis), senzill conreador de la terra, on veus que mai sures, on se't veu mai?

Si per un moment imaginassis que et trobes entre mils de milers de persones i que tots criden i avaloten, que es mouen frenèticament d'ací d'allà i que amb instruments de sons aguts i d'estridències esfereïdores fan tremolar l'espai, qui veuria entre mig d'ells la teva insignificància? Qui sentiria la teva debilitat veu i qui observaria els teus moviments? Estaries completament

absorvit per l'immensa gentada, t'aixordaria l'estrepitós soroll i et mol-drien els frecs dels que passen rabents. Una formigueta en mig d'un prat... res.

Com et mous en la teva vida de relació? Quina força tens? De que ets capaç tú sol i quantes vegades durant la teva vida has hagut de menester de l'ajuda d'altri i per coses ben senzilles, per misèries de vegades?

Pensa-hi bé i no et donguis pas la resposta massa ràpida; no vulguis veure la solució sense abans *veure-hi molt clar*, fins que estiguis ben segur de que no hi ha res que enteli la teva visió. Ni egoismes, ni influències estranyes, ni consideracions personals infundades, ni falsos recels, ni desconfiances, ni malavolença, ni res, però res que pugui desviar la teva visió del punt de mira que t'ofereixo.

I si després d'això et veus tan gran, si entre mig de tot passa la teva vista i et veus un ser superior, que et bastes a tú mateix, que ja pots anar sol i sense que mai necessitis de la cooperació de ningú: si et veus home per lluitar i vèncer de l'immensitat d'entrebancs que vagis trobant devant teu; si creus, en fi, com a pagès, que has arribat al màxim de producció i al mínim del rendiment del teu treball, no cal que segueixis, perquè jo et parlaré solament d'associació, de cooperació i aqueixes són coses que no et convindran de cap manera. No; deixa-ho corre, perquè de ço que jo et parli, et serà més aviat una càrrega feixuga.

Però pensa que t'he dit, i insisteixo per considerar-ho cosa capitalíssima que això ho hauries de veure-ho *moltíssim clar* abans de decidir-te a donar la resposta i màximament abans de disposar-te a obrar.

No sigui cas que creient-te prou fort i amb prou poder per alliberar-te dels enemics que t'envolten i triomfar d'ells, sense donar-te'n compte et facis esclau d'ells (o ja no ho siguis). Si, d'ells que tot i siguent incomparablement més forts que tú, temen de la seva feblesa i veuràs com es van agrupant, tot recomanant-te isoladament. D'aquells que coneixent-te a tú, molt més del que tú mateix et coneixes, veuràs com procuren inflar la teva vanitat i el teu egoisme, i coneixent el teu individualisme te prediquen aquella independència que hom té anant sol i pel seu compte, aquella llibertat que perdries en juntar-te amb un altre company teu.

Pensa-hi: et poden parlar de llibertat inflant la teva consciència d'home lliure per afalagar-te; de la llibertat de vendre el teu fruit quan a tú, *que n'ets ben amo* et dongui la gana, de la llibertat de comprar allí on tú vulguis.

Et donen entenent que això és la llibertat i lo contrari és un pes feixuc que t'imposarà obligacions, que et destorbarà...

Però tú, per aquest cas, pensa que el fer o el deixar de fer una cosa, si bé depèn, es clar, únicament de la voluntat de qui pensi executar-la, cal, és absolutament necessari un perfecte coneixement de l'objecte sobre el qual s'obra, dels medis que per arribar a l'execució hom pensa posar en joc i del fi que un es proposa.

Lo contrari és instint, és passió, i tú, pagès, com a sér humà, i per lo tant amb les teves facultats, has de tenir reflexió i sempre voluntat pròpia. És així com arribaràs a assolir la llibertat d'acció.

Que la llibertat dintre de l'Associació sempre haurà d'ésser condicionada? Es evident.

Però es que de l'altre manera la tindràs absoluta com vols suposar?

Esser lliure, però condicionat dintre d'una associació, ésser *amo* de les teves accions regulades per la col·lectivitat i en atenció a ella, ésser *amo* de lo teu, però sometent-ho a la voluntat de tots, vol dir disciplina i amb ella, adquirir de cada dia més llibertat social i econòmica.

Esser lliure incondicionat (socialment parlant) vol dir condicionar-se a la voluntat del més fort; ésser *amo* isoladament, vol dir estar sempre sotmès a l'egoisme de l'altre. Esser lliure, però sol i dèbil, vol dir ésser esclau del fort.

I prou, perquè, com deia al començament, no vull sortir del caràcter purament didàctic que he de donar a aqueix sencillíssim treball que escric per pagesos. Però bo serà, i no insisteixo més, reflexionar sobre el que deixo apuntat.

COOPERATIVISME I MUTUALISME

1 Com a coneixença primera, no serà per demés que sapiguem ço que és el Cooperativisme i el Mutualisme, ja que aquests dos conceptes són el fonament de les nostres organitzacions social-econòmiques. Perquè el Sindicat Agrícola, no és més que la funció legalitzada i regulada de la cooperació i del mutualisme. El Sindicat és acció, és pràctica d'allò que són idees.

I el cooperativisme i la mutualitat és descobriren de seguida que es té coneixença de l'home.

Quan aquest es vegé impotent per a executar una cosa, una vulgar i senzillíssima cosa i va demanar i obtenir l'ajuda d'altre, van portar a cap un acte cooperatiu. Es a dir; van fer entre dos o més el que un de sol no hauria pogut fer; el dir *cooperar* es dir *treballar junts*.

I el dia que l'home va *cooperar* mitjançant un conveni de reciprocitat, es va establir el mutualisme, es a dir: «Ajuda'm avui, perquè jo t'ajudaré demà». Ajudem-nos *mutuament*.

I això és evident que ha existit de des que Déu va criar l'home.

2 Primeres manifestacions d'associació mutualista.—Però allí on es troben les primeres manifestacions d'associació mutualista, si bé no reglamentada més que en el costum i en un estat de perfecció i en vistes a un caire merament econòmic, és en la ramaderia, donant-se el cas de que avui es conserva a la muntanya catalana en un estat primitiu, però tan perfecte que en la seva organització hi podrien aprendre àdhuc les nostres modernes associacions.

Jo recordo l'exemple següent arreplegat en un recent viatge a la comarca del Pallars.

El motiu del meu viatge per aquelles muntanyes va ésser la compra de bestiar per recreiar-lo.

I recordo que en un dels poblets propers a Sort hi vaig veure un vedell jove preciós; un bell exemplar que em va cridar l'atenció per la seva constitució ferma i robusta i per la bella proporció de tots els seus components. Vaig volguer-lo adquirir i en parlar amb el ramader que el posseïa i preguntar-li el preu que en demanava, me va respondre *que si bé ell era l'amo del vedell, no estava pas autoritzat per vendre'l sense abans consultar-ho a l'alcalde del poble*.

Em va sorprendre la resposta i vaig interessar una explicació que de bon grat me va donar el ramader.

«Als petits ramaders—em deia—se'ns fa completament impossible adquirir i sostenir un toro de bones condicions per la cobrició de tres o quatre vaques que podem posseir uns amb altres. Anar-lo a comprar, no és possible perquè, per la raó exposada ja no el trobaríem i si n'hi hagués, no és del cas abusar de l'amic que ens el deixés, ni sofrir unes despeses que resultarien massa crescudes. Però així i tot, segurament que no tindríem mai un exemplar capaç de millorar la raça, doncs el que trobaríem seria un toro més o menys gros, però segurament mai de les condicions necessàries».

«Per a salvar això, entre tot el poble tenim un exemplar i tots els petits ramaders se'n serveixen per a llurs vaques».

«I perquè no ens quedem mai sense i el poguem renovar amb certa freqüència, quan un de nosaltres té un exemplar notable, venim obligats a denunciar-lo a l'alcaldia i aquesta té el dret de tanteig. De manera que quan és denunciat no el podem vendre sense abans oferir-lo al poble».

I com insistís jo amb veritable interès en demanar-li més explicacions, me va dir que durant l'istiu es mantenia d'herba tendra que pasturava junt amb els remats del poble i a l'hivern, cada ramader aportava una quantitat d'herba seca, proporcionat al nombre de vaques que solia sostenir. I d'aqueixa institució, no en recordava pas ningú del poble el seu origen.....

Voleu un cas més precís d'associació mutualista que funciona normalment sense que cap llei ni reglament la reguli, constituïda per tots els veïns d'un poble i tenint per president al seu alcalde?

Una altra manifestació antiquíssima d'aqueixa mena d'associació mutualista espontània s'observa en el segur de bestiar.

En les comarques ramaderes, i particularment les zones muntanyenques, tenen de data immemorial establert el segur per la mortalitat de bestiar que indemnitzaren al sinistrat, primer en forma d'espècies i més tard en forma de pagament en metàl·lic i altres variadíssimes.

Conjuntament a aqueixes formes de mutualitats purament econòmiques, n'hi havia que tenint per finalitat primordial la salvació de l'ànima, imprimint en cada associació un segell de pura espiritualitat, atendien també als afers terrenals, i de les que avui en veiem encara en molts dels pobles de Catalunya que funcionen amb el nom de *Germandats* i que atenen a l'auxili dels *germans* (socis) invàlids pel treball, per causes de malalties, consistint els subsidis en ajuda personal, conreuant-li les terres o en el pagament en metàl·lic per atendre les despeses de la malaltia, i fins en ambdues coses conjuntament.

Les tradicionals Confraries, que són, puix se'n conserven moltes encara a Catalunya, sinó una veritable associació mutual composta per ajudar-se mutuament sots el sacramental lema de *tots per un i Deu per*

tots, lema que àdhuc avui han adoptat i proclamen arreu els Sindicats Agrícoles Catòlics, els quals, demés de treballar pel benestar social i econòmic dels seus adherits, tenen un caràcter d'associació cristiana?

El pregó que feia l'avisador de la Confraria ens declara palesament el caire de mutualitat de l'institució, si bé exclusivament espiritual.

Recordem-lo, quan, recorrent tots els indrets del poble, a cada cantonada, i després dels acompassats i tristos cops de campana, deia amb solemni aspecte i veu trèmula: «Confreres i Confrereses de la Confraria de reseu un Parenostre i una Ave Maria per l'ànima de N. N. *germà nostre* que ha pujat d'aqueixa vida a l'altra, perquè *ens el resin a nosaltres també quan l'hora en sia. Amen.*

Es a dir: resem tots per ell ja que ell ha resat tantes vegades pels altres i perquè els altres resin per nosaltres. *Cooperem-hi tots a la nostra salvació, ajudem-nos els uns als altres.*

3 Els Gremis. — Els Gremis són ja una associació professional cooperativa i mutualista que daten de molt antic, puix es nota la seva actuació en l'època florent de l'antiga Grècia (Romà i Rosell) i que amb igual tendència social-econòmica prenen carta de naturalesa a Catalunya en el ix.è segle, els quals, tenint per objecte la defensa dels seus interessos morals i materials, atenen preferentment la perfecció en el treball i la cura dels interessos espirituals.

Segons el seu estatut, és prohibeix dedicar-se a fer obra d'artesa sense acreditar un temps de pràctica relacionada sempre amb el treball que s'executava i era condició que la seva aptitud fos reconeguda pel corresponent Tribunal Gremial (Ballester i Castelló = *Cooperación Agrícola*) estenent-se en formes distintes i adequades també a la classe pagesa.

4 El Pòsit. — El pòsit és una altra institució purament econòmico-agrària funcionant sots els aspectes del crèdit, el qual, segons opinió d'alguns autors pot datar dels temps de l'Imperi Romà.

El Pòsit, si bé no pot comparar-se amb les nostres Caixes rurals, podríem dir que tenia en certa manera l'aspecte d'elles en els temps del seu funcionament, amb la diferència d'auxiliar amb blat. El Pòsit, en els temps de manca de comunicacions i per tant, de relació entre països consumidors i productors, esdevingué una caixa reguladora del preu del pa. Així, demés dels auxilis en blat, en els temps en que aquest aliment pujava massa de preu, s'obrien les seves sitges i, naturalment, la major concurrència en el mercat produïa una baixa.

És una associació espontània que aconseguí gran preponderància dintre de les nacions ibèriques durant l'Edat Mitja, conservant-se alguns exemplars, si bé en estat de completa decadència i completament transformats.

Arribà a manejar molts milions de pessetes i la seva decadència fou deguda a la mala administració, al favoritisme, i a les descarades sostraccions de blat i de diner que va experimentar. Però un dels cops més mortals el va rebre amb els emprèstits obligatoris que va disposar el Govern, faltat de recursos i que veia en ell una bona font de diner. El primer fou en 1797 per valor de *quaranta milions* de pessetes, seguint-ne d'altres després fins a deixar quasi eixuts els més importants.

Val a dir que actualment sembla que els nostres governants volen recordar-se d'aquestes institucions, creant una Delegació Règia de Pòsits que tendeix a reconstruir-los, a regular els existents, i sobre tot, a reprimir possibles abusos. Però el Pòsit, si bé en aquells temps fou una solució al problema de la gana, avui no ens serveix i de bona gana l'hem vingut substituint per altres institucions més acomodades als nostres temps.

5 L'elaboració comunal. — La moderna tendència de l'elaboració de fruits en comú té també els seus antecedents en l'història del cooperativisme i mutualisme.

Les antiquíssimes manifestacions d'associació popular conegudes arreu de Catalunya amb el nom de *Molí de la Vila*, edifici comunal destinat a moldre blat en els uns i a convertir les olives en oli en els altres, els *Forns de la Vila* en els que s'hi elaborava pa, i altres institucions consemblants, administrades llavors pel Municipi, són pures manifestacions espontànies de lo que avui fem també, però reglamentades, ben fonamentades i ara sots l'empar d'una llei especial.

De manera que contra la creença d'alguns que sostenen que el pagès és eminentment individualista, jo crec que és essencialment col·lectivista perquè ho porta a la sang, ja que sempre, des de que l'home ha adquirit el primer grau de civilització, ha fiat les seves actuacions en la col·lectivitat. Podrà haver-hi avui una crisi, un canvi, un moment de dubte si es vol, portat per les circumstàncies mundials que han determinat aqueixa crisi i aqueix dubte en tots els estaments, però arribat que sigui el període d'estabilitat i de nova embranzida, l'agricultura tota, s'acollirà a l'associació com a única defensa i medi d'atac.

L'ASSOCIACIÓ AGRÍCOLA

Breu ullada històrica

6 En concretar ja més, en anar a cercar la cooperació i el mutualisme dintre d'una associació fonamentada i amb reglament escrit, conscienta i sistemàtica, ningú gosa a fixar la data dels seus començos. I en realitat és

cosa força difícil per la circumstància d'haver aparegut modestíssima, poc nombrosa, purament local i sense traspasar mai els murs de la població on era fundada.

Les primeres de les quals es té notícia, com agrupació, més que associació, són de les que es formaven per uns quants pagesos per a la compra d'adobs. Però aqueixes no tenien permanència. Es formaven i es dissolien tot seguit, així que havien aconseguit el seu objecte.

Allí on trobem la primera associació escrita, si bé formada més per obrers manufacturadors que per pagesos i dedicada a la cooperació en la compra de primeres matèries de consum és a Anglaterra.

En 1771 en Robert Owen començava la seva activa propaganda en favor de la cooperativa de consum, logrant en 1777 fundar la primera a Birmingham.

Un any solament va estar a espansionar-se, puix en Charles Faurier, agafà el sistema i la doctrina d'Owen fundant a França una cooperativa ben semblant.

Mentre a Anglaterra i França s'anava propagant i fundant-se'n de noves, s'iniciava en 1806 la cooperativa a Itàlia importada per Francone Vigano i en 1841, Cèsar de Peape en constituïa una altra a Bèlgica.

Però, com deia, amb tot això no apareix l'associació genuïnament pagesa encara, i molt menys aquella que tendís a les coses terraçanes.

La Caixa rural

7 Durant l'hivern de l'any 1846-1847 la regió alemana de Westerwald, ja de sí pobra, formada per terres força estèrils i les demés ben poc productives, va haver d'experimentar els horrorosos efectes de la pèrdua absoluta d'una collita, agravant la situació d'aquells pagesos, demès de la pobresa del terror, el venir el desastre després de molts anys d'escassetat.

La misèria i la desolació s'havien ensenyorit de tot el camp; la gent podia només fer un àpat d'herbes amassades amb suc de xicoires; la fam feia estralls fins al punt d'apoderar-se d'aquella pobre gent, morint a centenars víctimes d'ella.

En aqueixa desesperada situació, s'esqueia exercint el càrrec de batlle d'una de les poblacions, Weyerbursch, el que més tard havia d'ésser proclamat arreu del món com fundador i pare de les Caixes rurals, En Frederic Guillem Raiffeisen.

Dedicat ja En Raiffeisen des de molt temps (segurament atenent a les pobres condicions dels seus conveïns) als estudis dels *petits* problemes que oferia l'agricultura, trobà amb satisfacció, malgrat la pena que li produïa tanta misèria, l'hora d'assajar el seu nou sistema.

Per això, l'Apòstol reunia a la casa comunal als pocs veïns de la seva

població que es trobaven en situació de poguer auxiliar amb més o menys escala i amb ells va fundar la primera Caixa.

La novella associació es va dedicar, de bon principi a reunir aliments i a adquirir-ne per compra per arrancar de la fam a aquells pobres pagesos.

Als pocs dies arribaven a Weyerbursch grans carregaments de patates, blat i farina que rebien aquella gent com el pa de benedicció. Als pocs dies, en Raiffeisen notava el primer èxit de la seva obra veient com havia baixat a la meitat del seu preu el pa que els especuladors expenien, i, per consegüent, amb les entrades de gènere i la rebaixa dels preus, havia aconseguit la salvació d'aquell poble. Als pocs mesos tothom menjava.

Poc temps més tard i animat pel primer assaig, que va constituir un èxit, fundava siguent també alcalde de Flammersfeld, la *Societat de Socorsos* encaminada a socórrer a l'element agrícola pobre, afegint-hi ja la Caixa rural: és a dir, si primer fundava associacions amb caràcter de beneficència, més tard ja els hi dóna un aspecte netament econòmic estenent-se per tota l'Alemanya i més enllà per tot el món agrícola.

Les primeres manifestacions d'Associació a la Península Ibèrica

8 En el centre d'Espanya i en 1770, el Consell de Castella va registrar molts centenars d'associacions amb els noms de Germandats les unes i de Confraries les altres, que tenint per principal finalitat el caire religiós, eren, si bé en poca escala, una mena d'associacions civils.

En lo econòmic, més be diríem en lo benèfic, es van dedicar de primer antuvi a l'adquisició d'aliments per a repartir-los entre els pobres també i altres serveis propis del nom que portaven. Aqueixes institucions posseïen terres, arbres i bestiar, de quals coses en beneficiaven mancomunadament, invertint els fruits de l'associació en fins igualment col·lectius tals com festes periòdiques, demés dels indicats. I més tard, algunes Confraries invertien els seus cabals en deixes als seus confreres, convertint-se així en veritables associacions prestamistes, el que avui en diríem segurament associacions de crèdit cooperatiu.

L'Associació agrícola a França

9 Però fins aquí, com es veu, no apareix l'associació netament econòmica-agrària, encara que algun caire de les citades en faci algunes funcions.

Conjuntament amb aqueixes manifestacions d'associació, en l'any 1756, apareix a França (*Ille-et-Vilaine = Estats de Bretanya*), una gran associació dedicada a les coses exclussivament agràries, però que no arriba mai a aconseguir popularitat per dedicar-se a les feines d'una manera que no

arriben al domini del mitjà i petit agricultor. La tècnica, més que altra cosa era el seu camp d'acció i per això resulta que en ella hi tenien intervenció directa comerciants i industrials.

No era, doncs, una associació agrària tampoc. Venia a ésser la continuadora o la seguidora de la que en 1751 fundà la Generalitat de París, amb el caràcter, però, més agrícola i que més tard ha esdevingut la Societat Nacional d'Agricultura de França.

La que podríem dir ja genuïna Associació Agrícola, si bé no amb aquell caient popular que gaudeixen avui les nostres associacions, és la fundada també a França en 1830, arribant, per la seva actuació, a influir de tal manera en les esferes oficials de l'Estat, que a ella es deu la primera llei especial sobre associacions de caràcter agrari, de data Març de 1851.

Aqueixa associació prengué una forma mig comarcal dedicant-se principalment a la celebració de concursos i certàmens d'animals, fruits, maquinària agrícola, premis als millors conreadors de la terra, etc., adjudicant premis honorífics consistents en medalles, diplomes i algunes recompenses en diner.

Generalment eren subvencionades pel Ministeri d'Agricultura i ben sovint per l'Oficina departamental, la qual, en els presupostos anuals destinava ja un capítol i unes quantitats per les esmentades subvencions.

Simultàniament es crearen unes Cambres consultives de l'Agricultura segons un Decret de 25 de Març de 1852 que bé es pot dir que quasi no van funcionar i eren ben poc conegudes i gairebé gens consultades.

Fins llavors, França *s'entretenia* fent agricultura. L'associació, era més un sport que una necessitat, i ho era perquè la veritable necessitat no s'havia deixat sentir.

L'Associació popular

10 Les associacions de caràcter comarcal citades van escampar-se, però no exercien com deiem una acció decisiva.

Faltava potser el motiu, faltava que se'n sentís la necessitat i aqueixa es deixa veure seguidament fins al punt de posar en veritable perill a l'Agricultura francesa.

La manca de tractats de comerç que afavorissin els productes del sòl i les indústries que d'elles se'n derivessin, la manca també de vies de comunicació i, més que res, l'esgotament de les terres després de segles d'un cultiu intensiu, va determinar una gran merma de producció i com a conseqüència natural un augment enorme en el cost dels productes.

Aqueixa situació de la França l'agreujava més el fet de que les nacions endarrerides i per lo tant de terres verges, veien augmentar de cada dia la

seva producció invadint el mercat francès, i fent-li una competència que cada cop estrangulaven més al productor d'allí.

Els blats del Nord d'Amèrica i de Rússia competien amb aventatges, els vins d'Espanya i d'Itàlia, el bestiar de l'Argentina i d'Alemanya, les llanes d'Austràlia... tot, tot això afluia a França amb preus de tal manera baixos, en relació al cost de producció francesa, que l'agricultura restava poc menys que inactiva per l'espant de la misèria que guaitava.

Era necessari, doncs, un esforç suprem i realitzar-lo ràpidament. Aquelles associacions de que parlavem, segurament devien portar l'iniciativa de cercar la manera de produir més, i més econòmicament. Però això no estava ja a la seva ma.

Era necessària l'associació de pagesos, de tots els pagesos; grans propietaris, petits agricultors... tots s'havien d'agrupar. Van veure en l'associació el seu únic remei.

Però els pagesos, el més necessitats (sempre el mateix, en tots temps i en tots els llocs) els que conreaven la terra i d'ella en tenien el seu únic medi de vida, no hi creien, no la sentien; és més, malfiaven.

Va ser necessari que passessin alguns anys en aqueix estat, que vegessin com les grosses potències agrícoles es defensaven del desastre per l'importació de maquinària i d'adobs, va ser precís veure com els grans propietaris produïen molt i barato pels nous camins empresos, van haver de veure la competència dintre de casa mateix...

El mitjà i el petit propietari no podia arribar-hi. Ells no podien adquirir una màquina ni uns adobs que ¡qui sap d'on venien! I bo i sense donar-se'n compte i d'una manera natural, es va pensar, és clar, en l'agrupament; fer uns quants de petits junts ço que fa un de gran sol.

Però les lleis fins llavors promulgades no autoritzaven, ans be, restringien les iniciatives dels petits agricultors.

En aqueix estat de coses i per salvar la situació, es discuti al Senat francès una llei que protegís al comerç i a l'indústria. I entre altres coses, es crearen uns sindicats professionals, dotant-los de certs privilegis i aventatges per la seva expansió i per la seva defensa i... ningú pensava en la pobre Agricultura: font de tot comerç i de l'indústria. L'article 3.er de l'esmentada llei deia: «*Els Sindicats professionals tenen exclusivament per objecte l'estudi i defensa dels interessos econòmics, industrials i comercials...*» S'anava a deliberar en darrera sessió, anava a ésser llei tal com venia redactada, quan Mr. Oudet, Senador per Doubs, demana que a l'esmentat article i després de les paraules «*Industrials i comercials*», s'hi afegís «*Agrícoles*». I en mig de la major indiferència i sense que segurament cap dels senadors hagués pensat que aquella sola paraula pogués transformar la França, fou acceptada l'addició.

Els Sindicats Agrícoles

11 La casualitat segurament va fer la llei primera que regulava els Sindicats Agrícoles.

I aqueixa llei es promulgà en 24 de Març de 1884. Desde aquell dia l'agricultor francès tenia una arma poderosíssima per la seva defensa.

Anteriorment, malgrat els consells, els fullets i els periòdics publicats per aquelles associacions que parlàvem, l'agricultor francès desconeixia encara l'eficàcia dels adobs en les terres. No creia en altra cosa que en els fems d'estable i de corral, i no podia adquirir-ne d'altres per el seu l'elevat cost.

En front dels pobres pagesos hi havien potents organitzacions de comerciants per vendre adobs a uns preus fabulosos, verdaderament inasequibles i antieconòmics, demés d'una absoluta inseguretad en la classe.

Avui coneixen amb la pràctica i tenen el medi (el que una llei especial els dóna) la facultat d'associar-se i unes certs aventatges.

Això fou l'esqué. Els pagesos es donaren compte de que acullits a aquella llei, podrien esvaïr l'acció d'aquells explotadors en quan a preus i en qualitat, i es van agrupant a l'empar d'ella molts pagesos, formant associacions locals primer, més tart comarcals, i amb una visió ja clara de la seva situació i del medi eficacíssim per sortir-se'n, s'exten triomfant el Sindicat Agrícola per tota la França i, com regueró de pòlvora que envoltés la terra, apareixen per temps més tard a Bèlgica, Itàlia, Dinamarca, Anglaterra, Suïssa...

Si haguessim d'anar a cercar les causes, el motiu de la fundació i espaniment dels Sindicats en els diferents països, ens trovarien en el fet naturalíssim i lògic que ho ha motivat a França: la necessitat, que és la llei suprema que tot ho acciona.

El Sindicat Agrícola a Espanya

12 D'Espanya pot dir-se, com en moltíssimes coses, que ha anat seguint sempre en l'associació agrícola les petjades de França, fent sempre imitacions, però sempre amb molt menys èxit.

Després de les manifestacions de col·lectivisme assenyalades anteriorment, resta sumorta, si bé oficialment es nota quelcom.

Mentre Alemanya allà pels anys 1846-1847 veu les seves primeres Caixes Raifeisen i poc temps més tart la seva regulació per una llei, i França promulga la seva primera sobre associacions agrícoles, Espanya, en 29 de Juny de 1953, promulga un decret creant unes Caixes d'estalvi en totes les capitals de província. L'intenció del firmant del decret segurament deuria ésser fer un sistema mixte. És a dir, copiar de les Caixes alemanyes i aplicar-les a les associacions de caràcter comarcal franceses.

Però sigués que el poble no sentia aqueixes institucions, sigués que pel moment no si tenia necessitat, o fos per la desconfiança en dipositar-hi els cabals per la poca garantia que oferia l'Estat el cas és que el decret, com molts decrets de l'Estat espanyol, restà lletra morta i ningú feu cas d'ell.

És que el poble es recordava de les expoliacions que en el Pòsits hi havien realitzat alguns anys enrera, i temia la nova institució proposada per por de que no sofrís la mateixa fi desastrosa d'aquelles? Tot podria ésser.

L'associació agrícola popular no apareix a Espanya fins allà als volts dels anys 1890-1891, però amb el veritable i únic aspecte del crèdit i calca-des exactament de les Caixes Raiffeisen.

Iniciada l'idea de la seva creació en el Congrés Catòlic de Santiago, la major part de l'Episcopat espanyol contribueix a la seva fundació i expansionment i, amb els seus auxilis morals i fins la seva ajuda econòmica, recomanen als Rectors de les seves respectives Parròquies que propaguin aqueixes benefactores associacions; deguent-se al seu entusiasme l'introducció d'aqueixes associacions agrícoles.

Es veritat que n'existeixen d'altres, però aqueixes com les franceses de que parlàvem, atendien més a l'aspecte tècnic que a gaire més, i eren integrades per molt escassos agricultors i encara aqueixes perteneixien tots a la classe acabalada.

L'Associació a Catalunya

13. Fent un salt i força llarg, en quant a Catalunya, des de aquelles Germandats i Confraries (ja que no és el nostre objecte escatir en detall l'història de l'associació agrària, sinó conèixer-la molt superficialment) no apareix a Catalunya, reglamentada i escrita, fins als volts dels anys 1890-1892 i basada en la llei general d'associacions espanyoles de 30 de Juny de 1887.

L'article primer de l'esmentada llei diu: «El dret d'associació que regoneix l'article 13 de la Constitució, podrà exercir-se lliurement de conformitat amb el que preceptua aquesta llei. En conseqüència, queden sotmeses a les disposicions de les mateixes les Associacions per a fins religiosos, polítics, científics, artístics, benèfics i d'esbarjo o qualsevulga altres lícits que no tinguin per únic i exclusiu objecte el lucre i la ganància»... I probablement regoneixent la necessitat de disposar d'una llei especialitzada com la que fins allavors havien promulgat altres països, és a dir, amb l'intenció de fer-la adaptable a l'associació professional, a la faisó de la llei francesa del 1884, per als Sindicats, al article primer de la citada llei espanyola s'hi afageix un segon paràgraf que diu: «Es regiran també per aquesta llei els Gremis, les Societats de Socorsos Mutus i les Cooperatives de producció, crèdit i de consum».

De moment, els agricultors catalans ja en tenien prou, i al empar d'ella es manifesten les primeres associacions populars agràries a Catalunya.

La necessitat, impulsora de l'Associació

14. Mes per a que l'agricultor català girés la mirada, en vers l'associació, va ésser necessari que en sentís amb tota l'ànima la necessitat, va haver de venir un desastre, l'aparició de la ruina, i en molts punts la misèria.

I el desastre es va produir amb l'aparició de la terrible filoxera en nostres vinyes i, encara que això sigui paradoxal, va ésser agreujat precisament per venir després d'un període de riquesa, de benestar i fins quasi de disbauxa.

Efectivament: deuríem ésser allà pels anys 1868-1870 que es declarà la filoxera a França, escampant-se arreu i devastant en absolut aquells vinyats. Pocs anys després la nació veïna que demés de no saber-se resignar amb la pèrdua absoluta del seu vi, era nació eminentment exportadora i amb mercats excel·lents que, naturalment, no es volia deixar perdre, s'abocà damunt principalment de Catalunya, emportant-se'n el seu vi al preu que es demanava quasi.

Els comerciants francesos, i principalment aquelles grans cases dedicades a proveïr el mercat interior i a l'exportació, no podien resignar-se, i amb això a Catalunya el vi assolía preus fabulosos en relació a l'època i les cases vinyateres s'omplien d'or.

El vinyater que, desgraciadament, no va preveure les conseqüències d'una possible invasió, i cal dir que van ésser la generalitat, van arrancar arbres per dedicar aquelles terres a vinya, van emprar terrenys que fins llavors es sembraven. No es pensava més que en el vi.

Per altra part, veient-se ric emprenia millores en les quals hi gastava molt més de lo que podia; pensant en la cullita vinenta, gastava diners, es viciava...

Mai va pensar en l'estalvi; al contrari, sempre convensut que l'any vinent encara faria més diners, i per aqueixa raó podria emprendre unes millores i permetre's un luxe encara que fos havent de manllevar diners. No el preocupava augmentar la producció amb les mateixes plantes, sinó que, en general, es va llensar a la substitució d'arbres i terra campa per la vinya.

Així les coses, apareixen les primeres clapes de la filoxera a l'Empordà (any 1879) i pocs anys després al Penedès; en un període d'un quinqueni, com arrasades per un foc infernal, desapareixen quasi totes les vinyes a Catalunya i en el cim de les seves muntanyes fins llavors verdes i ufanoses, es veu l'aspecte esfereïdor de la misèria.

El vinyater català no tenia diners estalviats per les raons esposades, ni,

en general, un cultiu que contrarrestés la pèrdua, i esmaperdut i aclapat, passa un període d'uns dos o tres anys sense pensar en la lluita per refer-se i cercant solament el medi de resistir a la misèria, a la gana; i sembla i sembla pensant solament en el pà i en res més.

Però necessita adobs químics, necessita altres coses que precisen per la seva vida i veu en que no pot abastar a comprar-les i, com en aquella data de que parlàvem per la França, pensa en l'associació.

Ella—es diu—abaratirà els gèneres, ens garantirà la qualitat i ens els donarà a fiar. I apareix la Cooperativa de consum basada en la llei general d'Associacions de 1887.

La Cooperativa de consum i les seves tendències

15 Però si anessim a esgratinyar fins a trobar el bell fons, l'ànima d'aqueixes Cooperatives, trobaríem que no són veritables associacions agrícoles, (en el sentit econòmic de la producció i augment de riquesa) que tenen un aspecte ben diferent i no acompleixen estrictament la seva missió social, econòmica, encara que la majoria estiguessin compostes per pagesos solament.

Es evident que van arribar a ésser popularíssimes, que en moltes poblacions van arribar a dominar en absolut i a posseir la voluntat dels nostres pagesos, especialment d'aquelles que amb el seu treball personal conreen la terra. La gent acudia cegament a la Cooperativa amb tots els seus entusiasmes, amb tota la seva bona fe i amb els seus escassíssims cabals.

Va ésser un moment veritablement passional com difícilment se'n trobaria un altre en l'història de l'Associació entre pagesos i com segurament mai més passarà a Catalunya, tan espontani i que amb tanta bona voluntat s'hi acullin els petits agricultors.

I es que, demés, el temps s'ho portava.

Les convulsions socials i polítiques portades a la pagesia, van fer que unes vegades es fundés una associació amb l'esqué del cooperativisme, i altres que s'aprofités una organització cooperativa per introduir-hi aquell caire diferent de l'economia agrària. Així, doncs, la major part de les cooperatives rurals, eren, mes que altra cosa, unes associacions de resistència i de millora social i en molts pobles, uns veritables centres polítics.

El moment era oportuníssim, i aprofitant-lo, es destacaren uns quants homes i s'escamparen arreu de Catalunya. El programa era simplíssim i, per lo tant ben a propòsit per endinsar-lo fins al cor del mes senzill pagès. La Cooperativa ens donarà menjar barato i ens el fiarà i l'associació ens donarà força per lluitar contra tot ço que ens destorba i que es la causa de la nostra misèria. I per això la propaganda fou de faisó diversa, però sempre fent obra sols de crítica.

L'associació, sense un objectiu que arribés al cor, segurament que hauria esdevingut morta.

Si no ens proposéssim fer obra netament econòmica-agrària podríem dir però, que aqueixes associacions, fossin com fossin, van aconseguir bastant el millorament del pagès jornalero i del parcer. De manera que no tota la seva energia fou gastada en va. Però econòmicament parlant, van ésser, en general, un desastre.

Algunes, no obstant van poguer-se'n salvar.

Van ésser aquelles que no descuidant l'aspecte social van atendre també la qüestió econòmica, i, conservant aquell mateix caire (ara més social que polític) s'han vingut transformant en associacions netament econòmiques, i és clar, les que llavors i ara han atès sempre a aqueixa manera d'actuar. Aqueixes, no solament s'han salvat, sinó que han augmentat en potencialitat.

La primera feina d'aqueixes Cooperatives de consum, demés d'actuar com a tals, va ser l'adquisició d'adobs, i llavors, perquè en el període de la replantació la major part de pagesos cercaven el seu medi de sosteniment en la sembra de cereals i llegums.

Aqueix es l'únic aspecte econòmic-agrari que tenien i així passaren alguns anys, fins a collir els raïms de les vinyes noves, decidint-se algunes a fer els primers assaigs d'elaboració i venda en comú.

La Cooperativa de Producció

16 El primer pas envers l'elaboració de productes, vinificació especialment, conservant però el de Cooperativa de consum i aquell aspecte social en que principalment s'inspiraven, ens l'adverteix la Societat Agrícola de Barbarà (Conca de Barbarà).

Aqueixa associació, fundada segons el patró de les associacions de resistència del Penedès, de primer entuvi, sots el seu exclusiu objecte i per defensar-se contra les condicions de parceria establertes llavors en aquell poble, logra per la seva força i unió desfer principalment un pacte dur que de temps immemorial es tenia establert, segons el qual el propietari d'una vinya tenia sempre el dret de quedar-se amb la part que corresponia al parcer i al preu mig general establert en aquella comarca.

No cal dir que sempre hi havia qui abusava d'aqueixa situació de superioritat i àdhuc usant-ne amb bona intenció o quan menys, sense el deliberat propòsit de perjudicar, és prestava a discussions.

La llibertat de venda del fruit, que per haver-lo suat, era ben seu, fou la primera victòria de l'associació i amb ella, una modificació general en els contractes de parceria.

Però lliure el parcer de Barbarà, de la seva part de verema, pensa que

venent-la a una altra persona i en primera matèria tampoc ha guanyat res. Total havia canviat de comprador i encara perdent en el canvi.

Ell s'assabenta que la carga de vi (de 121'6 quilos) que en aquella comarca es calculava llavors en 18 arroves de verema (de 187'20 quilos) s'obté, malgrat els procediments encara rutinaris de que llavors disposaven, amb menys de 17 $\frac{1}{2}$ arroves, i fins, en anys de veremes ben assaonades, amb menys de 16.

I el pagès de Barbarà, que compta, passat el període de apassionament, no sab dormir-se demunt d'una victòria purament social i que, si amb el temps es traduiria en pessetes, no les veia d'una manera immediata, pensa que si be ha esdevingut lliure de vendre, ha caigut esclau del comprador, d'aquell comprador que cada any, a darrers de Septembre l'espera per explotar-lo amb aquell fruit que tantes engúnies i suors li costa.

¿Però que podien fer per defensar-lo si no tenien cap local amb cups, ni premses ni utilatge ni res, absolutament res... ni pessetes?

No hi havia manera d'afrontar l'allau d'explotadors que l'envoltaven, no podia resistir-se. Però tot pensant així, ullada la seva associació posant-hi mitges esperances.

Mes, ¿que podrien fer sense medis econòmics? El que havien obtingut fins a la data, imposava petits sacrificis en diner, el que podrien obtenir mes endavant n'exigia encara més.

—La Societat,—es deia—ens podria arroplegar les veremes, fer el vi i vendre'l cuidant-ho tot fins a entregar-nos els diners.

Es deia això, però per altra part es pensava que la Societat estava composta tota de parcers i d'infims propietaris, tots pobres i ara majorment en sortint d'un període greuíssim aguditzat per les fatigues de la replantació de les vinyes.

Altres, més coratjosos pensaren que tant o més que els diners pot l'entusiasme i la bona voluntat i, alsapremant aquelles voluntats decidides, ergulloses dels èxits obtinguts per medis de l'associació, gosen a proposar la construcció d'un celler i logren apoderar-se a la fi d'aquella gent, que acull l'idea amb veritable desfici i s'hi llensa cegament, bojament, fins a començar els primers treballs.

I tant els homes com les dones, i fins les criatures, tothom compartia aquell desbordament, tothom treballava, tots miraven qui més podia fer. El que tenia mula i carro, portant pedres, obra cuita, sorra i altres materials de construcció; el que no en tenia, furgava la terra trasbalsant-la i ajudava als paletes; les dones, amb els cantis i tot, portaven aigua a l'obra pensant cada una d'elles que d'aquell esforç havia de venir per cloure l'èxit. Ningú mirava res. Tothom treballava tant com podia.

I el celler ja es veu damunt de terra, ja puja majestuós, ja es cobreix i amb

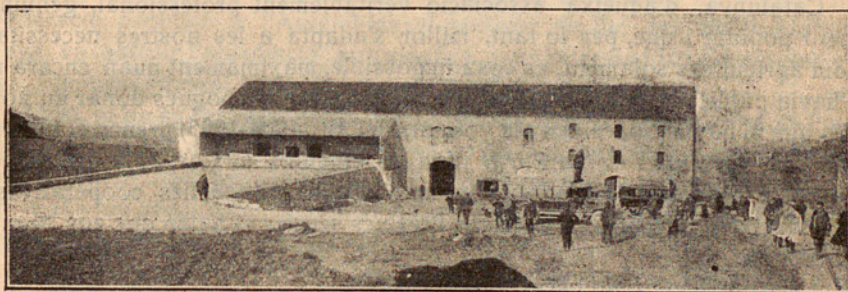
la seva mirada domina tota la conca de Barbarà. Arriva el veremar i ja els seus socis tenen l'arma poderosa que els defensarà, ja han vençut. Quin goig!

Es clar que llavors, aquell Celler no va ésser més que un gran local i sense que reunís cap condició tècnica, sense maquinària adequada, sense utillatge apropiat per una bona elaboració. Però entre tots tenien el que havien de menester i tenien, demés, en aquell temps, les mateixes condicions que els millors propietaris de la comarca.

Poc després, l'exemple de la Societat Agrícola de Barbarà s'escampa per tota l'encontrada i les societats agrícoles germanes volen imitar-los, si bé l'assaig d'elles no dona el resultat que n'esperaven.

Les unes havien de llogar locals i màquines, les altres elaboraven en un local i repartien el vi en diferents cubs del poble, que deixaven els mateixos socis o que eren llogats. Així l'elaboració era cara i mal feta i, naturalment, el vi obtingut tenia ben poques garanties de seguretat per la conservació.

Aquell mateix assaig que tants èxits proporcionà als de Barbarà, deixava molt que desitjar en els altres, i així es veien recular del camí

Celler cooperatiu de la Societat Agrícola de Barbarà

emprès per retornar al seu estat primitiu, deixant l'aspecte de cooperativa de producció, i les més fluïxes van rebre amb això el cop fatal que va determinar la seva desaparició absoluta, encara que d'algunes se'n conservés el nom.

I era natural: la fatiga, el pes enorme que es va posar damunt de les seves espatlles, donada la manca absoluta de preparació per aqueix afer, la manca d'un fonament econòmic de solidesa va ésser la principal causa. La mala qualitat del vi elaborat que feia que s'hagués de vendre a preu baix amb el consegüent disgust i desengany dels socis i l'alt preu de producció, va ésser la decisiva.

Però, entre algunes de menys importància, Barbarà ha surat, i amb

això, Catalunya havia donat els primers passos cap al camí de l'industrialització del producte de la terra i el seu exemple mes tard serà seguit indubtablement. Això passava a l'entorn del any 1887-1890.

La manera d'actuar d'aqueixes associacions cooperatives en el terreny social-polític, naturalment va despertar desitjos d'altres associacions per a contrarestar la seva força en el camp contrari.

I conjuntament apareixen societats compostes de propietaris que, atenent un xic a la qüestió agrària, més que per altra cosa, per contenir als pocs que restaven fidels, emprenien lluita furiosa oposant-se als desitjos i a l'actuació d'aquelles cooperatives.

Però cal regonèixer que si les primeres feien poca cosa en el sentit d'augment de riquesa i producció, les segones no van fer res, i la seva vida, creixença, decaïment o mort, va anar sempre lligada, es clar, a les diferents fluctuacions d'aquelles.

El Sindicat Agrícola a Catalunya

17 Fixar exactament la data de l'aparició del Sindicat Agrícola a Catalunya, d'aqueixa associació veritablement professional, genuïnament popular i que, per lo tant, millor s'adapta a les nostres necessitats com agricultors solament, es cosa impossible, màximament quan encara no s'havia publicat cap llei especial que ni sisquera els pogués donar un nom. Els que hi havia (apareixen als voltants del any 1904-1905) prenen el nom de *Sindicat Agrícola i Caixa Rural* i fan les funcions mixtes; és a dir, prenen l'aspecte d'adquisició d'adobs, indubtablement, d'aquelles cooperatives i introdueixen la Caixa d'Estalvi i Préstecs segons el patró que ens llegava Raiffeisen.

I aquí arribem a un període de transició.

Algunes d'aquelles associacions de propietaris que havien començat amb l'aspecte de defensa en contra d'aquelles cooperatives van transformant-se, i a mida que va decaïent la virulència de la lluita, van atenent més a la qüestió econòmica.

El mateix passa en les associacions amb tendències quasi exclusivament a la resistència dels parcers i petits propietaris, arribant llavors en el punt de coincidència.

Ensems, en surgeixen d'altres ja compostes de parcers i propietaris per a defensar-se del enemic comú: la filoxera.

Les passions s'havien apaivagat, els parcers i propietaris havien arribat a un acord, la calma tornava a renàixer i sorgeix llavors la verdadera associació agrícola basada en el càlcul i en mires, no solament a salvar-se de l'estrall per la pèrdua de les vinyes, sinó ja anant cap a cercar un augment en la producció i uns medis per a fugir d'aquells que explo-

taven la misèria d'aquells anys. Ja tothom treballava i tots a l'hora. Els de dalt, orientant i influint en les esferes del Govern; els de baix, executant.

El dia 19 de Maig de 1898 un estol de benemèrits agricultors que desde feia temps es preocupaven estudiant la replantació i donant conferències orientadores pels pobles, es reuniren a Sant Sadurn de Noya amb alguns representants d'entitats agrícoles que portaven el nom de *Sindicat* i funden la mai prou ponderada *Federació Agrícola Catalano-Balear*, que poc temps després havia d'escampar el seu escalf i la seva influència i la seva acció arreu de Catalunya.

Regoneixent aqueixa entitat la conveniència que els agricultors tenien de posseir una llei especial per l'istil de la llei francesa, es posa a treballar per obtenir-la fins que l'alcança, no sense posar-hi tot el seu esforç i havent de passar per moltes contrarietats.

La llei dels Sindicats agrícoles

18 Reunida la Federació Agrícola Catalano-Balear en celebració del IV Congrés Agrícola a la ciutat de Figueres, el Consell de l'esmentada Federació proposà a l'Assemblea el projecte de llei que havia elaborat i que va assolir l'aprobació entusiàstica i unànim de tots els assembleïstes. I immediatament la posà en mans del Cap del Govern.

Però, si be és cert que troba bona voluntat i bona intenció en el President del Consell de Ministres que el va arribar a presentar a les Corts, troba, en canvi, una oposició formidable deguda als recels i desconfiances de molts als quals bastava trobar-se en front d'una petició de Catalunya per estar predisposats a negar-la.

Com en el projecte hi figurava la paraula autonomia, això ajudà a que fos mirat amb prevenció, i combatut fins a inutilitzar-lo. Més tart suprimida la paraula, i modificat el projecte, arribà a quedar-hi ben poca cosa del que aquells representants del Congrés de Figueres van aprobar i novament fou portat al Congrés i prengué estat parlamentari. Però els recels no havien desaparegut encara i llavors van volguer emprendre un altre camí.

En lloc de discutir-lo i millorar-lo, els va semblar més còmode fer-li el buit, restant mort algun temps, per a ésser enterrat definitivament en canviar-se la situació política.

Però els agricultors catalans no es donen encara per vençuts i emprenen una nova embranzida. I aqueixa va ésser en constituir-se la *Unión Agraria Española*, de la qual en formava part la Federació Agrícola Catalano-Balear.

Aprofitant la circumstància de que el Govern presidit per Don Segimon Moret presentava un projecte de llei de Reformes Socials, l'esmentada

Unió volia introduir la qüestió agrària-sindical en el projecte, però aqueix tampoc arribà a ésser llei. Més tard, el Sr. Maura en presentà un altre que tampoc arribà a votar-se, i per fi, el mateix Sr. Moret ens donà la llei definitiva, l'actual, de 28 de gener de 1906.

Encara que tard i mercès a l'esforç i a l'iniciativa dels catalans, l'agricultura hi guanyà, com ho palesa l'esplendorosa florida de sindicats agrícoles que van sorgir darrera d'ella.

Les modalitats del Sindicat Agrícola a Catalunya

19 Hem vist com els primers Sindicats Agrícoles de Catalunya encara sense posseir la llei especial, amb tendències únicament agràries, es fundaven, en general, a base de crear el crèdit agrari en la localitat, en els seus dos aspectes de recollir l'estalvi i prestar petites quantitats, atenent, ensems, l'adquisició d'adobs per atendre les necessitats dels adherits.

En quant al primer aspecte, al pagès català ja no li calien assaigs perquè sabia prou bé els resultats obtinguts per l'agricultor de fora de casa ni li calien cercar els camins que el conduïssin, sinó únicament seguir el que ells ens havien assenyalat.

I aqueixos eren tres: El sistema Schulze Delitzsch que resumia en la fórmula «*Tots per cada ú i cada ú per tots.*» Es a dir: constituir unions de pagesos sense altre medi econòmic que l'esforç, l'entusiasme i els escassos cabals dels socis per més tard valdre-se'n ells mateixos; el sistema "Raiffeisen" que aportava cabals a les seves Caixes Rurals valent-se de la gent acabalada, dels Centres oficials i dels Bancs per així formar un capital per destinar-lo al préstec; i el sistema mixte, adoptat en general pels Sindicats Agrícoles francesos, que consistia en cercar diner per actuar immediatament després de constituir-se i, mentrestant i per mitjà de quotes, donatius, etc., constituir uns fons de reserva socials i d'aplicació mútua.

Nosaltres, com els francesos, adoptàvem aqueix darrer sistema.

Davant del que ens llegà en Schulze Delitzsch, topàvem amb l'insuperable dificultat de manca absoluta de preparació en els nostres agricultors i amb la desconfiança més absoluta. No hi hauria hagut ni un sol home que ens hagués portat una sola pesseta.

I era natural. Tot just sortíem de l'època de la misèria i immediatament després dels desenganys soferts en aquelles cooperatives en les que tanta confiança s'hi havia posat i que tant havien defraudat les seves esperances.

Per altra part, tampoc podíem acollir en absolut el sistema Raiffeisen. Els propietaris que, podien considerar-se com element d'ajuda, sortien tot just de les despeses i fatigues de la replantació (en terres vinyateres) i dels efectes produïts per aqueixa causa en les altres encontrades catalanes i millor necessitaven de la Caixa per obtenir-ne préstecs que no pas per

posar-hi capitals; l'Estat, sempre s'ha mirat l'agricultura com cosa secundària i mai no li ha prestat atenció, sobre tot en matèria de diners capaços de poguer fer quelcom de profit i, per altra part, els Bancs ens desconeixien en absolut.

Unicament el Banc d'Espanya havia fet quelcom en favor dels primers Sindicats, obrint-los migrats crèdits i a plaç brevíssim, si bé renovable, i no exempt de perill, i amb això constituïem un petit capital inicial, aconseguit però a força de molèsties, de perills personals i fins d'humiliacions per part dels homes més solvents dels nostres Sindicats Agrícoles.

Però així i tot, hi hagué prou abnegació i prou desprendiment i, arrosstrant el perill (sempre són perillosos els assaigs) trobàvem firmes a falta de pessetes.

I ens en valièem, i mentrestant es deixaven diners i el Sindicat s'anava imposant adquirint prestigi i confiança, nodrint de socis i anava acudint l'estalvi a la Caixa. Demés, unes quotes imposades, de les que amb el temps se'n cobraria interès i no se'n pagava, el petit benefici en els adobs i ben poca cosa més, sostenia els nostres llavors pocs sindicats d'aqueixa mena i feia que de tant en tant en sorgissin d'altres que emprenien el mateix camí i portaven idèntica actuació.

I així passaren alguns anys i no es pensava pas en altra cosa ni en la seva expansió.

El Celler Cooperatiu

20 L'exemple de Barbarà, d'aquella societat agrícola que es transformava econòmicament en associació per a l'elaboració dels vins dels seus associats, no havia dit res als nostres pagesos amb tot i la seva bona marxa.

Ningú se n'havia preocupat més i si quelcom es deia, com de les altres associacions existents, era més bé per assenyalar els fracassos d'aquelles que, mal fonamentades, no havien respost a les esperances dels seus socis, que no pas dels aventatges que altres reportaven.

Però devíem ésser allà a l'any 1909, quan un propietari d'Alió, En Lluís Batalla, que més tard havia d'ésser un dels propagandistes i entusiastes defensors del Celler cooperatiu, havia determinat fer unes reformes al seu celler particular, posant-lo en condicions modernes i ampliant-lo.

En la tertulia dels seus amics, va sortir-se a parlar del projecte del senyor Batalla, però sense la més petita intenció que la que generalment porta una conversa, sense pensar mai que allò pogués tenir altra aplicació que un motiu de passatemps.

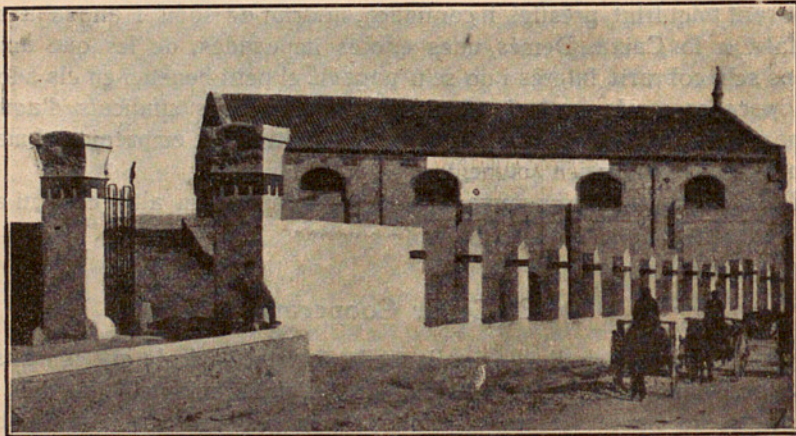
Un dia, un dels contertulians s'escaigué a fer la següent proposició: «¿I si en lloc de gastar-te tants diners en les obres que vas a emprendre per

l'arranjament del teu celler, te'n gastessis més pocs, i uns quants se'n gastessin també i entre tots en féssim un per tots, no creus que hi trobaríem aventatges?» Aquella pregunta va ésser tot un descobriment.

El senyor Batalla, persona cultíssima i que s'havia dedicat als estudis de la cooperació agrària, açollí de moment i amb tot entusiasme aquella pregunta i es va proposar donar-li forma de seguida. Però ell, tenia una visió més ampla d'aqueixes coses i no volia que fossin «*uns quants amics*» sinó tots els amics, i per ell, els amics eren tots els vinyaters d'Alió, propietaris, parcers, arrendataris; tots, petits i grossos, perquè tots eren germans.

I al cap de pocs dies reunia a tots els pagesos d'aquell poble.

De primer moment, la proposició va sorprendre i no el va seguir pas tothom, però amb els que s'allistaren, ja n'hi havia prou. Millor hauria

El Celler cooperatiu del Sindicat Agrícola d'Alió

estat que hi haguessin estat tots, però tampoc era just que per la desconfiança dels que quedaven, l'obra de la cooperació en l'elaboració del vi se n'hagués anat a terra.

Poc temps després, En Claudi Duran presentava els plànols del celler i més tard, Catalunya tenia el seu primer Celler Cooperatiu de forma moderna.

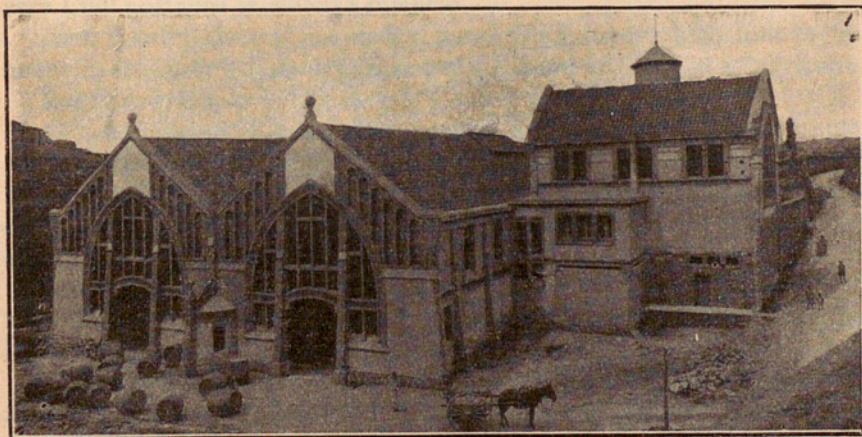
Sigui per l'esperit d'associació que llavors es sentia ja arreu de Catalunya, especialment entre les comarques vinyateres, sigui per la novetat que el Celler d'Alió ens oferia per la seva manera de rebre les veremes, la manera d'elaboració, la disposició de la maquinària i fins pel seu aspecte exterior; fos per pura curiositat i fins per tafaneria, el cas és que la gent vinyatera s'interessà força per aquell Celler: primer els comarcans, els vinyaters de fora de la comarca després i fins els de terres ben llunyanes.

Aquell Celler fou visitadíssim i cadascú que el visitava se n'emportava una impressió fondíssima. Calia sentir als visitants de la manera que ho explicaven, per a fer-se càrrec de que allò, més que una cosa normal, semblava un conte de fades.

Al cap d'un parell d'anys més (1912), seguiren l'exemple d'Alió els Sindicats Agrícoles de l'Espluga de Francolí i Pla de Cabra, simultàniament; l'any següent Sarreal i en el període de sis o set anys, Catalunya veu com en pugen una cinquantena de nova planta, demés d'altres que són transformats i utilitzats per a tal objecte.

En Josep M.ª Valls, que en aquell temps s'esqueia a la Direcció d'Agricultura de la Mancomunitat de Catalunya, es fa seva l'idea i amb tot entusiasme es dedica a propagar l'associació fitant la seva visió en el Sindicat d'elaboració de fruits.

La Conca de Barbarà, la més perjudicada en les vendes, la més vexada, fins al punt de que molts dels seus vinyaters creien *que els vins de la Conca*

Celler cooperatiu de la Secció de Vinicultura del Sindicat Agrícola i Caixa Rural de l'Espluga de Francolí

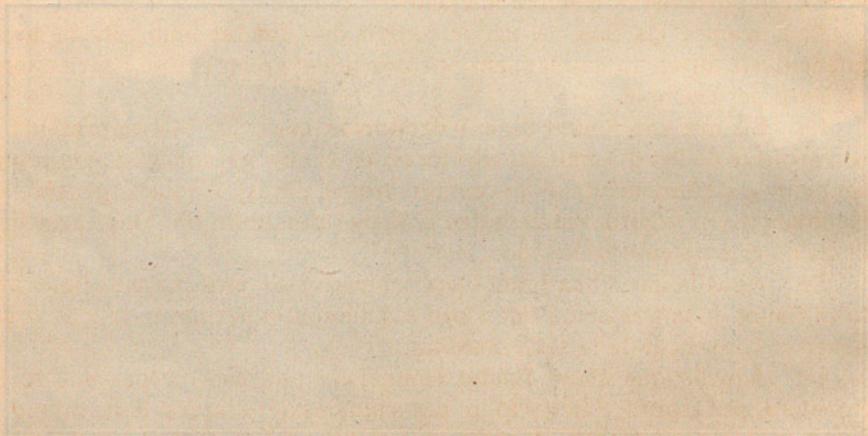
no eren bons més que per cremar, és la primera que respon i basteix un Celler a cada un dels seus pobles, en alguns pobles fins dos i tot. Més tard i simultàniament amb els primers Cellers cooperatius, les comarques urgellenques i de les Garrigues bastien els seus molins d'oli.

I desde llavors, tota la pagesia associada de les comarques vinyateres i olivareres, pensa en aqueix nou aspecte de la cooperació i baix aqueix punt de mira es constitueixen Sindicats nous, se'n transformen d'altres; i en altres, conservant la seva primera manera d'ésser, creen seccions especialitzades per l'elaboració.

Es clar que no a tot arreu s'han constituït aqueixes cooperatives de producció ni són tots els Sindicats els que s'han transformat. Però cal reconèixer que, els que no ho han fet encara hi són en esperit.

I desde ara, s'observa una variadíssima forma en els sindicats catalans, que bé podria dir-se que atenen ja tots els problemes agrícoles segons les necessitats que d'ell en té cada Sindicat.

Així, mentres els uns atenen quasi exclusivament l'aspecte de Caixa rural, altres responen a múltiples activitats: altres el d'adobs solament, altres ambdues coses a l'hora; cooperatives de consum, venda de fruits en comú, adquisició de vagons de f. c. per transportar gèneres venuts pel Sindicat, elaboració d'alcohols, molins de farina panificable, grans fàbriques, petits aparells, el segur, l'ajuda per malalties, adquisició de menjar per a bèsties.

L'ASPECTE ACTUAL DELS NOSTRES SINDICATS

21 ¿Quants Sindicats Agrícoles existeixen avui a Catalunya?

No ho sé pas. Jo no goso a respondre concretament a la pregunta.

Es clar que podria fixar exactament el nombre d'ells valent-me del Registre especial que obra en els Governaments Civils. Però ¿són tots Sindicats? ¿Són veritables Sindicats els que hi figuren? O millor dit: ¿Els que figuren allí existeixen? No: estigueu-ne segurs. Per aqueix medi, comprovem que no tots els Sindicats, en fundar-se i més tard en registrar-se oficialment al Govern Civil portaven la mateixa intenció.

Així, mentre els uns, la major part, s'han fundat amb tota la bona intenció, els altres ho han fet sense pensar jamai en fer el bé a l'agricultura.

Poso per exemple:

1.er Els que van fundar alguns capitosts quan En Maura presentà el seu projecte de llei d'Administració local, en el que es concedia una representació a l'Ajuntament, a les entitats (entre altres) d'aqueix gènere. La combinació era segura: reunir-se deu o dotze, constituir un Sindicat i valdre's'n per a obtenir un Regidor...

2.^{on} Aquells que s'han fundat per contrarrestar una força social o política dintre de la població i que s'han abandonat, o per haver vençut, o per haver-se convençut de la seva inutilitat.

3.er Aquells que s'han fundat empenyuts podríem dir per una força forastera, per esperit d'imitació o per entusiasme després d'un míting o d'una conferència, i sense la més mínima orientació ni sense cap càlcul ni premeditació.

4.^{rt} Aquells que s'han fet amb el sol objectiu de que *la gent no s'escampi...*

5.^{nt}, 6.^{sè} i 7.^{tè}... N'hi ha tants de motius i ben agens a les nostres coses i que per ells els pagesos s'han atansat als Governaments Civils!

De tots aqueixos, és clar, no cal parlar-ne. Encara que siguin registrats i fins que alguns d'ells existeixin de nom, no podem consignar-los en les nostres llistes. És més: molts d'ells existeixen sense ni que els seus fundadors ho sàpiguen tampoc.

Jo podria mostrar sobres dirigits a Sindicats i que han sigut retornats amb la nota de no existir la societat, i la firma al peu, del carter del

poble. En podria ensenyar també que, amb la firma, hi ha aquesta altra nota més significativa: «Es neguen a acceptar el plec».

Aqueixos, per mí, no existeixen... però existeixen. No existeixen perquè no atenen res que faci referència a la agricultura, però surten quan convé, encara que sigui fent-li mal.

Però de fet, entre nosaltres, no els hi podem comptar.

Ara bé; entre aqueixos i els que, àdhuc no essent d'aqueixa classe, tenen un temperament apàtic, fins al punt de que jamai se'n pot obtenir una resposta i, naturalment, dubtes entre si existeixen o no, resulta que, com deia, és fa difícil concretar el nombre. Si volguessim fer una estadística com aquelles que es fan, tan mal fetes, podriem dir que a Catalunya hi ha, entre Sindicats, Caixes rurals i altres associacions de caràcter agrícola, de *sís centes cinquanta a set centes entitats*. Però tú, lector, no ho creguis i quasi em sab greu d'haber fixat un nombre.

Així, doncs, per al nostre objecte, consti que parlarem sempre d'aquelles que amb més o menys intensitat, que amb més o menys bona voluntat, treballen en prò dels interessos agraris col·lectius i individuals; parlarem dirigint-nos únicament als *Sindicats Agrícoles que treballen*.

I aqueixos, en general, passen per un verdader període de prova, per un moment de transició difícil i que es tradueix en una mena d'estat de dubtes, de recels, de malestar. Qualsevol cosa sembla que els faci trontollar, l'invençió més inversemblable pren cos, la notícia més insignificant es tergiversa i s'infla, i infundeix l'alarma i el pànic entre els homes. No hi ha assemblea general tranquil·la, no queda cap home sense que se'n faci carn de totes les malediccions: si escolteu a la gent, tothom roba, tothom s'ha fet ric a l'esquena del Sindicat, tots o una bona part de la seva gent es queixen. Hi ha ben poques institucions, principalment les que amb més activitat treballen i més gros és el volum de les seves operacions, que no passin aqueixa crisi.

¿I qui en té la culpa? L'actual moment, el temps.
Els efectes produïts per la gran guerra han fet trontollar tot el món i tots els estaments: Les nacions, els governs, la banca, el comerç, l'indústria, les grans i petites institucions socials i econòmiques, les idees, els homes... tot, tot està en ple període de crisi.

¿I el Sindicat, com obra social i econòmica, com compost d'homes, podria sostreure's a aqueixes sotragades?

Però és que amb això i tot, hi ha contribuït una altra circumstància que ha agreujat l'actuació de les nostres entitats.

Es un període de dotze a catorze anys, hem carregat damunt de les dèbils espatlles dels nostres pagesos el pes enorme d'aqueixos Sindicats d'elaboració i, naturalment, l'home s'ha vist sobtat, amb manca absoluta de preparació i amb una educació social-agrària força mal preparada també,

i per força havia de flaquejar. I per contra, els nostres enemics han apretat més la seva tàctica destructiva, sobre tot, així que veien com algun home es rendia, deixaven l'atac al Sindicat, que els resultava contraproductiu i atacaven als seus homes, als seus directors especialment. Ells creuen que si logren infundir la desconfiança i l'odi després, la batalla és guanyada. I això és tot i no és pas que sigui ni un mal nou, ni una tàctica nova, ni que hi hagi una solució diferent de les que han tingut en els Sindicats de fora que anys enrera han hagut de seguir el mateix camí pedregós i ple de costes. No. No és un mal nou, i com van triomfar els nostres antecessors, el nostre Sindicat Agrícola triomfarà i serà l'apoi de tots els pagesos i s'imposarà d'una manera inevitable, fatal. I això era cosa sapiguda i totes aqueixes lluites i desenganys estaven previstos.

Les dues tàctiques seguides en pro dels sindicats

22 El moment actual ha fet pensar a molts dels seus propagandistes que millor hauria estat emprendre un període d'apostolat, preparant als homes i més tard, donar-los-hi el Sindicat. És evident que això és un sistema, com ho és el que, estant preparats solament una minoria de cada poble, s'hagués implantat l'associació.

Són dues tàctiques que cal estudiar com a una justificació d'actuacions pretèrites i com a base per les futures.

La primera, com deia, suposava un període de preparació probablement molt llarg i tenim la quasi seguretat de que no s'hauria aguantat l'impaciència de la pagesia; en quant a la segona, ens trobem que si bé s'ha imposat amb falta de preparació, és molt possible que el Sindicat sigui, per la seva potència, pel seu prestigi i pel seu exemple, el qui cuidi de guanyar-se, per la seva força d'atracció, als seus homes i fins als que avui encara queden fora d'ell.

Però per damunt de tot, hi mediava una circumstància que ens empenyia, que ens precipitava.

L'economia mundial es bellugava fortament, el gust del consumidor s'anava refinant i els mercats, que tenien bons gèneres elaborats pels compradors de primera matèria, començaven a despreciar els vins i els olis principalment, que no estessin en bones condicions per a l'exportació. La diferència entre el preu de compra del fruit amb el preu de venda del producte elaborat era massa grossa i es va pensar en convertir a l'agricultor en industrial d'aquells fruits i per això li calien els medis adequats per a resistir la competència i fer-ho de pressa sinó volíem ésser absorbits.

I es va pensar: «Creem riquesa muntant edificis i així, ensems que posar-nos en bones condicions per escalar els mercats de bons productes, lograrem que la força de lo creat ens uneixi no solament per l'interès col-

lectiu sinó per l'interès individual. Demés el resultat que forçosament hem de trobar-hi ens estimularà.» I així fou de bon entuvi i així seria sinó haguessin vingut a invadir-nos la segona i tercera i fins quarta remesa de socis.

Si, en termes generals, els Sindicats dedicats a l'elaboració o transformació de fruits, es conservessin només que amb aquells homes que es van constituir, no hi hauria problema. Aqueixos són els capaços de sacrificar-se en prò de ço que amb tant d'entusiasme van fundar, els que s'ajuntaren arrostrant tots els perills, totes les contingències i disposats a fer front a totes les contrarietats.

Jo estic segur de que si amb tot i el seu esforç, entusiasme i sacrifici, l'entitat hagués fracassat, no haurien reparat en redoblar aquell sacrifici per tal de que, amb l'apoi de tots, fins desinteressat, l'haguessin conduït a port segur.

Els van construir un celler, un molí d'oli, una farinera, un magatzem o una petita fàbrica, en la confiança de que anirien bé, de que aprofitarien millor aquells fruits que hi aportaven, però si no hagués sigut així, ells no haurien desmaiats i haurien continuat portant-n'hi...

Però els segons, els de l'any vinent i els de l'altre any, els que han ingressat al Sindicat quan han vist el resultat que aqueix donava, els que hi han entrat veient únicament el seu profit propi i no capint que l'associació és en profit de tots, els que de la cooperació solament hi veuen l'esforç dels altres per ell i no la mica del seu en bé dels altres, els que viuen sense esperances i solament aprecien la realitat del moment, del precís moment, els que no són amics, en fi, de l'associació més que perquè aquesta els dongui i els dongui sempre, aqueixos són els vulnerables, els que cauen a la més petita ensopogada, aqueixos són la carn de que es valen generalment els nostres enemics i aqueixos, salvant les excepcions necessàries, són, en sa majoria els que han portat l'estat de coses actual i que, per sort de tots es va aclarint i esvaint la nuvolada.

Oh, que són en minoria i en molts cassos en ínfima minoria.

Es veritat, però observem el que passa.

Si per millor estudiar aqueixa qüestió, dividíssim els homes de que es compona el Sindicat en alguns grups, en tres, per exemple, que és lo normal per aqueix cas, ens trobarem que a l'un hi haurà els bons, a l'altre els indiferents i al darrer els perjudicials.

Suposant que tots junts siguin cent, no ens equivocariem gaire, posant-ne en el primer grup, 40, en el segon, 50 i en el tercer, 10.

¿I un deu per cent és capaç de portar tot el malestar?

Sí, perquè els bons són gent disciplinada, posada la seva confiança en els Directors i, si bé senten amor a l'institució, no es manifesten perquè en realitat no hi ha motiu; en canvi, els altres, encara que siguin pocs en

nombre, semblen molts, perquè avaloten, criden, aprofiten totes les ocasions i tots els moments i treballen amb una constància envejable, arribant, algunes vegades, fins a semblar que ho absorveixen tot. I el seu apoi, és clar, són els indiferents. Totes les seves insídies i calúmnies les aboquen d'una manera especial a aquells i d'ells confien i arriba un moment en que sembla que siguin tothom.

Amb tot això, venen els naturals enemics de l'institució, aquells als quals aqueixa destorba moralment, políticament i econòmicament i valent-se, dels dèbils i dels indiferents, els van sembrant el microbi de la malvolença i de la desconfiança.

¿I els bons, els bons, què fan, si són en majoria?

Els bons estan cansats, i ferits en lo més íntim de la seva dignitat, els bons, moltes vegades, callen, no gosen, no poden entrar en el terreny fangós a que aquells els voldrien portar.

Aqueix és l'estat actual d'alguns, de molts Sindicats d'elaboració; aqueixes són indubtablement les conseqüències d'una precipitació i manca de preparació dels homes.

Però el Sindicat és fet i jamai, per vicissituds que passin, desapareixerà i això, al menys és una compensació a les engúnies que passen els seus homes.

El present i l'avenir dels nostres Sindicats agrícoles

23 *Els homes del Sindicat.* — Fet fins ací una brevíssima ressenya històrica de les nostres institucions agrícoles populars, la qual considere necessària, així com la coneixença de l'estat actual dels nostres Sindicats, assenyalant especialment i pel sol motiu de destacar-se en la frisança, els d'elaboració; conegudes aqueixes coses perquè ens serveixin de guiatge i d'exemple en els que tinguin dificultats, i per prevenir-les els qui no en tinguin encara, i per evitar-les, es fa necessari parlar del present i de l'avenir dels nostres Sindicats. Més per això abans que parlar de l'institució en sí, creiem necessari parlar dels homes, dels seus components, perquè d'aqueixos dependrà, segons hem vist, l'èxit o el fracàs de les nostres obres.

En l'home, i en res més que en l'home rau precisament el secret de l'èxit. I avui en podem parlar millor perquè ja el coneixem.

En explicar el perquè del malestar que es nota en alguns dels nostres Sindicats i parlar d'alguna de les causes que el motiva, suposava a la gent dividida en tres grups: els convençuts, els indiferents i els descontents, els eterns descontents i no solament del Sindicat sinó de tots els que intervenen.

I aqueixa divisió, si bé us hi fixeu, la trobareu en tots els pobles, en tots els estaments i en tots els ordres de la vida. En les qüestions polítiques, en les econòmiques, en la seva actuació passada, en tot podreu fer la mateixa separació dels homes.

Quantes vegades en parlar d'un home i retreure les seves virtuts o els seus vicis, s'ha resumit la conversa en un *ja se sab*, que explica tota una vida i tota una actuació?

Doncs bé; si *ja se sab* com és un i *ja sabem* com pensa l'altre i *tots sabem* com actua el de més enllà, valent-nos de les nostres coneixences, de lo que *sabem* tindrem la plena seguretat de no equivocar-nos. I per la consecució de lo que ens proposem, estudiem, encara que molt lleugerament, els homes.

Parlem dels que per ara constitueixen, per dissort seva i de les institucions, aqueixa gran majoria d'indiferents. I deixem als altres, perquè no cal esmerçar paraules. Són incorregibles, i tant de bo que, mentre siguin tal com són, no figuressin en les associacions.

Perquè un Sindicat tingui eficàcia i respongui fidelment als fins perquè ha estat creat, o perquè la tingui quan es fundi en l'esdevenir, serà de gran conveniència el disposar, abans que tot, de la gent que sempre s'ha distinguit per la seva activitat, per la seva honradesa i bona voluntat, per la seva tolerància en tots els ordres d'idees, pel seu prestigi i pel seu nom conquerit a força d'actuar segons el dictat i guiatge d'aqueixes condicions i que, demés, sentin per ells (perquè directament els afecta) les qüestions econòmico-agràries i tinguin prou desinterès i altruisme per dedicar forces i energies en favor dels altres.

Si bé ens fixem en les condicions exposades, ens semblarà impossible de trobar homes que en posseïxen tantes a l'hora; però repasseu la gent de cada poble que més íntimament coneixeu, entreu ben bé en el fons de les persones, i no us serà gens costós de trobar en moltes d'elles actes i intencions que seran ja un bon precedent per al nostre objecte, encara que no posseïxin totes les condicions abans dites.

Els són els què, fundat el Sindicat o en preparar-lo, han d'orientar-lo amb seguretat i fermesa i li han de donar, sense deixar d'atendre les qüestions d'interès general, aquell caient de localitat també, perquè millor s'adapti a les aspiracions i a la manera de pensar de cada poble, no solament en matèria exclusivament econòmica i purament agrària, sinó amb aquells altres aspectes, si calen, que millor puguin satisfer als components i que contribueixin a l'enrobustiment de l'institució i aquesta a l'expansió de la cultura, educació i moralitat del poble.

Però per al nostre objecte, que és el parlar del Sindicat baix el punt de vista solament econòmic i agrari (respectant i aplaudint les aspiracions d'altre ordre), hem d'estudiar-ne especialment aquest caire.

El Sindicat baix el punt de vista econòmic

24 Com a tal, és clar que ha de manejar diners, i com a conseqüència ha de gaudir d'absoluta confiança, oferint a l'ensem sòlida garantia. Ell haurà de fer segurament emprèstits; ell, per la seva actuació, haurà d'estar en relacions econòmiques amb gent o entitats mantes vegades estranyes a les nostres coses. Haurà de garantir quan menys al principi tot ço que adquireixi a fiar, i generalment s'haurà de valdre de la responsabilitat personal dels seus homes. I per aqueixes i altres moltes coses que se li presentaran, haurà de menester firmes; és a dir: *firmes* tal com entenen per firmes aquelles terceres persones que hauran d'intervenir en els nostres afers: els bancs, cases de crèdit, entitats o cases proveïdores d'adobs, etc., etc.

Aqueix element imprescindible per l'hora present (entitat, soci i proveïdors o prestadors) hem de comptar en que ben poques vegades s'entendrà de lirismes i de consideracions d'ordre moral, sinó que sempre es mirarà les nostres qüestions baix un punt de vista d'una responsabilitat material, ben clara i ben definida. I nosaltres, amb tot i l'alt concepte que tinguem de la col·lectivitat, amb tot i l'altesa de mires en que poguem apreciar l'honorabilitat dels socis, cal que, pels efectes dels tercers, no deixem de tenir en compte la qüestió purament de responsabilitat, per prevenir ço que, per falta d'elles, en podria venir.

Així, doncs, serà bo que pensem que el Sindicat, mentres els estranys no ens coneguim més o no es modifiquin les coses i això va llarg, necessita de la solvència. I per lo tant, mentres aqueixa no la tingui pròpia i de la col·lectivitat, l'ha de menester dels seus homes, quan menys per donar els primers passos i fins adquirir-la l'entitat per la seva pròpia força.

I abans de passar endavant, serà bo que surti al pas d'algun maliciós que llegint ço que deixo apuntat, no pensi que preparo el terreny per recomanar que el Sindicat ha d'ésser compost exclusivament de gent de responsabilitat, *un Sindicat de rics*, que sento que diria.

No: el Sindicat es pot constituir amb gent sense solvència o amb gent que en tingui molt poca. Qui pot duptar-ho després d'haver-ne vist bellíssims exemples? Qui pot duptar que la bona fe i l'honradesa dels homes és la millor solvència i que això es troba en tots els estaments i en totes les esferes?

Però jo no vaig a especialitzar res. Parlo en general i suposant, com és lo cert pràcticament, que dins l'actuació i en el bon èxit del Sindicat hi hauran d'intervenir aquelles persones estranyes, que no senten el que nosaltres sentim i que mantes vegades les trobarem completament metalitzades, i que per això amiden l'honradesa segons la responsabilitat real dels homes.

Es clar que la podrem crear aqueixa solvència, és evident que una

institució d'insolvents, amb un procedir recte i honrat, esdevindrà, amb el temps, una institució amb prou solvència. Però això ho obtindrà amb el temps, és a dir, a costa d'anys. I jo voldria veure-les muntades més de pressa. El temps perdut no el recobrem mai.

Demés, aqueixa solvència real que per als interessos i l'actuació econòmica necessitem, ens precisa també per al seu prestigi i tot, per inspirar aquella confiança que hem de tenir, àdhuc amb els nostres.

Són molts els que fan grans bocades de la confiança en els homes, i quan són a fer-la efectiva resolen d'una manera ben innocent i ben descarada a l'hora la qüestió de l'honoradesa. I diuen: Per assegurar-nos una bona administració i que ningú desviï un cèntim, ens obligarem a presentar un estat de comptes cada setmana, cada mes o cada trimestre com a màxim, nomenarem uns revisors de comptes que no siguin membres del Consell i ningú podrà ésser sol a treure diners de la Caixa. Tindrà una clau el President, una el Caixer i una el Secretari, i així no es treurà una sola pesseta sense una completa intervenció.

No negarem la relativa eficàcia de totes aqueixes precaucions, encara que atentatòries a la dignitat dels homes, però... mal pel Sindicat que ha de refiar els seus cabals i els que guarda dels altres a aqueixes prevençions purament materials!

No nego que amb aqueix luxe de precaucions assegurarem el capital que tinguem fortament fermat a la Caixa, però sé ben bé que totes aqueixes precaucions no lliuraran als homes d'ofertes temptadores, de proposicions que enlluernin i de promeses que facin dubtar a qui no tingui una honoradesa ben sòlida. Amb tantes claus salvarem lo de dintre, però si els homes flauegen, el Sindicat perdrà o podrà perdre moltes coses que la cobdícia i la desllealtat podrà retenir o distreure abans d'entrar en Caixa.

El Sindicat, i ho repeteixo per ésser l'advertència fonamental, l'han de dirigir gent invulnerable, honradíssima en tots els conceptes i que... en tinguin un veritable sentit de l'honoradesa.

Això no vol dir que jo recomani que els Consells d'Administració o Juntes dels nostres Sindicats estiguin compostes exclusivament de gent solvent i impecable. De gent impecable sí, però en quan a solvent, bo serà que n'hi hagi una bona representació al menys.

Demés, entengui's que en parlar de solvència parlo no d'una manera absoluta.

No se m'atribuirà pas, suposo, el que jo desconegui tant a l'agricultor que deixi de considerar que, com a tal, quasi sempre, petita o grossa, tingui una responsabilitat real i efectiva i, baix aqueix punt de vista, cal considerar que no seria pas tan limitat el nombre d'agricultors capaços d'entrar en els nostres Consells d'Administració. El que demano, és que d'entre la gent del poble, demés de tots els agricultors, petits i grossos, s'hi pugui

reunir el màxim de responsabilitat possible per tal que ja de bon principi faci *bona impressió entre els que haurem de tractar*.

Tampoc desconec els inconvenients, que per dissort de les nostres institucions, posen a elles alguns elements de bona posició econòmica de molts pobles i la peresa o prevenció que tenen per entrar-hi. I això és de doldre doblement, perquè ens priven d'elles, que per tots conceptes els necessitem i no contribueixen a la germanor i unió que portaria el contracte, el tracte continu i la conversa en defensa d'un interès que ens és comú. Que hi pensin en això.

I ja, en quant als homes, als bons, i als indiferents, que de tots hem parlat conjuntament, tenim els fonaments i ben sòlits, si ens escolten.

Ni massa confiats, ni desconfiats

25 Quan es parla en un poble de la constitució d'un Sindicat, d'entre la gent que veieu que han d'integrar-lo en trobareu que s'hi llencen tan cegament i entusiasta i hi posen tal confiança que ja de seguida creuen que d'ell n'ha d'esdevenir immediatament una millora notable i ràpida en el seu estat econòmic com individu, i una creixença i domini gran en la col·lectivitat.

Se'ls ha dit a la gent, per les moltes raons veritables que hi condueixen, que per medi d'ell es vendrien els fruits més cars, que l'unió de tots ens donarà una força, que... baix tots els aspectes, en fi, s'hi ha de trobar una millora i força notable.

I l'agricultor ja compta els beneficis tot organitzant-se; ja es veu gran.

Això es lo normal, això es lo que ha d'ésser, i lo que és quasi sempre. El Sindicat, ja del moment que actua escampa el seu bé entre els socis i s'hi noten de seguida els efectes.

Però ni els que tal cosa han dit poden preveure el que vindrà demà, ni els que formen el Sindicat hi compten fins que una experiència o moltes els alligona i els diuen que tant les compres que es facin, com les vendes, depenen d'una pila de circumstàncies que no es poden pas preveure ni estan a la nostra ma modificar. I a la primera ensopegada, es a dir, així que per primera vegada es veuen contrariats, veureu que ja n'hi ha alguns que defalleixen, que es donen com a fracassats.

Se'ls dona el recurs de la Caixa Rural per a resistir a les oscil·lacions naturals del mercat i es queixen després d'haver d'abonar interessos sense entretenir-se en comptar que moltes vegades se'ls cobraran triplicats. Venen unes competències en les vendes que ell no se'n sap avindre ni ajuda a sostenir, sinó que corre adalera a qui li dongui mes barato encara que sigui un enemic i cau en tots els paranys que, en contra del Sindicat se li posen.

Si no ens volem equivocar en fundar un Sindicat, hem de pensar i fer-nos

càrrec que ell ha de comptar sempre amb tres coses que poden fer variar de moment la seva actuació.

En primer lloc, el Sindicat, no l'hem de considerar com a cosa perfecta, tot i donant-nos i amb escriu la paga del nostre sacrifici i trobar-hi de moment uns positius aventatges en tots els ordres; en segon lloc, que ell portarà fatalment un estat de lluita, que es crearà enemics naturals i que aqueixos esmerçaran totes les energies per entrabancar-nos i, si poguessin, per fer-nos caure i finalment que el Sindicat es una institució econòmica exactament igual o semblant a totes les altres, i que jamai el podrem sotreure d'aquelles oscil·lacions que depenen de coses que no estan de la ma dels homes el poguer-les desviar ni evitar.

Ja he dit moltes vegades, i ho repeteixo ací, perquè el símil encaixa exactament, que el mateix pagès, que té paciència per cuidar un arbre anys i anys sense confiar en els seus fruits fins al cap de molt de temps, i en alguns cassos ni confiant-ne per a ell tampoc; que quan sofreix una pedregada o una plaga sab confiar resignadament en l'any que vé, quan es troba dintre del Sindicat, ja vol en canvi que immediatament li dongui tot el benefici social i econòmic que li han dit o que moltes vegades ell s'ha imaginat.

No, el Sindicat com cosa viva, té els seus períodes de formació, de creixença i d'estabilitat i, mentre això passi, tindrà el seu flux i reflux, les seves èpoques pròsperes i de decadència i les seves crisis. Però tot passant això, si us hi fixessiu i prenent per testimoni un terme mig de uns quants anys d'actuació, sempre vos donarà els aventatges promesos. De manera que el Sindicat, fins i tot es més generós que aquell arbre de que parlava, perquè així com aquell ni vos paga els treballs, aquest, ja vos els pagarà, i doblats desde el primer any que l'haureu plantat i tot conreant-lo i tot collint-ne els fruits, es veu com va creixent, creixent, escampant el seu brancatge fins que les branques voreres es posen en contacte amb altres Sindicats i s'abracen fortament per, tots plegats, posar-se en la plenitud de la seva força i així actuar. Tinguem doncs, confiança en ell i no ens *deixem impressionar* per coses del moment.

Contrariament a aqueixos, hi ha els eterns desconfiats, que en general són en gran majoria. I el fet d'ésser molts, ens fa meditar en el perquè d'aqueixa general desconfiança i trobo que hi ha raó.

El pagès ha sofert una sèrie de desenganys. S'ha explotat la seva bona fe, s'ha abusat de la seva confiança i s'han burlat d'ell tots els estaments i l'han fet malbé fins i tot algunes vegades aquelles mateixes associacions que ell fundava i en les quals hi havia posat totes les seves esperances.

¿Que té d'estrany, doncs, que ara desconfii i es negui a acceptar en tot lo que fa referència a associació?

I que aqueixa prevenció es general, ho demostra el fet de que durant les converses que he tingut en les meves visites a molts pobles de Catalunya,

arreu he pogut sentir les mateixes exclamacions—*Aquí el Sindicat costarà molt d'arrelar. La gent són massa desconfiada—o bé—Aquest Sindicat no farà mai el que fan els altres, perquè la gent d'aquí no té confiança en ningú, ni en ells mateixos.*

Aqueixes o semblants manifestacions les sentireu a cada poble i tu, lector, pensaràs també que el que passa al teu poble *no passa en lloc mes.* Però com, repeteixo, això es sent a tot arreu, hem de pensar que a tot arreu són iguals.

I si aqueix estat morbós de la nostra pagesia, ha d'ésser la causa de que no es constitueixi la col·lectivitat o, ja constituïda es ressenti d'això, serà precís, si pot ésser, prevenir el mal i si no, atacar-lo en la seva arrel.

El motiu de la desconfiança

26 Deixant de banda les consideracions de caràcter purament personal que podrien fer-se i fitant les observacions en el medi ambient en que l'home del camp es veu obligat a viure, l'escassetat de cultura social i literària que desgraciadament ha pogut rebre, el temperament especial que ha de donar-li el treball que fa, pesat i sota d'un sol cremador o de les inclemències del temps, l'estat d'isolament en que viu, etc., circumstàncies que han de contribuir poderosament en la seva formació espiritual, potser hi trobaríem la causa de la seva desconfiança o quan menys aqueix estat de predisposició.

Però la més poderosa, la que ha de determinar la veritable causa, rau precisament en la mateixa associació.

El pagès, com hem vist, s'havia donat del tot a les primeres associacions cooperatives els uns, i els altres a aquelles que es fundaven al seu enfront. Però tant les unes com les altres, en termes generals, han defraudat per complert les seves esperances.

I això ho recorden encara.

Els han passat per tot. Han vist com, per motius ben aliens a la seva associació de caràcter econòmic i àdhuc als seus mateixos interessos se'ls ha movilitzat, ells han vist com els seus cabals, junt amb els pocs guanys assolits, es distreien del fi destinat, ells han observat com hi ha hagut vivedors de l'associació que han explotat la bona fe dels socis i els seus entusiasmes, ells han aplaudit cent vegades com anunciant victòries inconseguides...

¿Què té d'estrany que en parlar-li novament d'associació se'n retregui i desconfii?

Al pagès, com a pagès, ens l'han perdut.

Cal, doncs, reconquistar-lo atacant la causa que ha determinat aqueix estat anormal i morbós que sofreix. I això ho hem de lograr, en les associa-

cions constituïdes, a força d'obrar noblement i amb honradesa i en el cas d'haver de fundar associació nova, cercant a aquells homes de que parlàvem, a la gent que per la seva honradesa, puresa d'intencions, talent, prudència i discreció, han adquirit un prestigi. ¿No hem sentit mantes vegades *¡Ah si tal persona o tal altre ens ajudessin...?* Doncs aqueixos són els nostres i els capaços per a retornar a aquell temps de la confiança.

Però això no es tot. Han de tenir perseverança, s'han de portar honradament i ensems que aqueixa honradesa transparentí sempre, han de tenir puresa d'intencions i jamai torcer's del camí emprès; han de tenir altesa de mires i valenties per saber-se fer sempre superiors a les dites i calúmnies que els descontents llençaran damunt seu i prou prudència per no descendir al terreny a que segurament voldran portar-los.

Amb el comportament dels uns i cercar els mitjans per a instruir i educar als recelosos ja veureu com la gent retorna a l'associació i s'hi trova bé. El remei potser es llarg, però no tant com a molts els pot semblar. ¿Quí hauria pensat, deu anys enrera que l'agricultura catalana es trobés en l'estat en que la tenim?

Perseverança doncs, i aprofitem els moments amb totes les oportunitats que ens presenten.

Però aqueixa confiança que esperem obtenir, no l'hem de volguer d'una manera absoluta.

Tinguem confiança en els homes, però atenguem amb tota cura ço que ens interessa, donem-los tota la nostra força perquè ells ens condueixin, però donem-los-hi condicionada perquè no arribin mes enllà d'on han d'arribar, pensem que ens administraran bé els nostres cabals, però vigilem com ens els administren. Lo contrari es allò de *ja s'ho faran sols, que tampoc ens necessiten*, es a dir, fredor, apatia i falta d'interès que farem que amb el temps l'associació se'n ressenti.

Pensem que nosaltres hem elegit un Consell i que aqueix obra solament per delegació nostra, es a dir, que som nosaltres mateixos i per això hem de posar atenció en els seus actes perquè no s'estralimiti i pensem també que, si bé tots els homes que hi hem posat ens mereixen absoluta confiança, l'home és falible, l'home potser es honrat fins al dia que una temptació el desvia. Però tot fent això, tot pensant aqueixes coses, fem-ho, no com si sigués un enemic nostre com passa moltes vegades, no, sinó com si fos un amic i així, tractar-lo amb consideració i... amb consideració canviar-lo si no compleix.

Però mentre no hi hagi motiu, mentres no poguem assegurar-nos de que ha pecat, hem de pensar que li hem de donar tot el nostre prestigi, perquè com més autoritat li donarem, més n'anirem adquirint nosaltres mateixos.

I vosaltres, els de dalt, no feu mal ús d'aquella confiança quan la tin-

gueu. Penseu que els vostres consocis vos han aixecat mes aviat perquè treballeu que no pas per fer-vos un honor, encara que això ho sigui: guieu-los bé, ateneu-los, no doneu el més petit motiu de queixa, al menys fonamentada, feu que amb la vostra actuació vos pogueu sempre presentar davant dels vostres amb el cap ben alt i no perdeu jamai la serenitat davant de la lluita que us presentaran els vostres enemics, els de dintre i els de fora, i sigueu inflexibles quan convingui, quan vos ho demanin els vostres, quan els dictats de la vostra consciència vos ho exigeixin.

La disciplina

27 Si els homes fossin un compost material solament, si fossin unes màquines, poc costaria fer-ne d'ells un tot perfectament armònic. Un perfecte ajustatge, unes peces fetes amb tota cura i ben relacionades les unes amb les altres... res. Però si així i tot, fossin dues, tres o mes màquines idèntiques, i les volguéssim relacionar entre sí, de tal manera que totes anessin a l'hora i donguessin exactament les mateixes revolucions, ja es faria cosa difícil per no dir impossible.

I si en coses que l'home sembla que pugui ben dominar, ho trobem difícil ¿com serà possible en ell, que es un ser conscient i lliure? Si dintre d'ell mateix lluiten les seves facultats d'home ¿com serà fàcil que hi hagi un conjunt perfecte en una munió de voluntats?

Però si això no es possible, hem de procurar, quan menys educar-nos, hem de procurar conduir aqueixa voluntat, fent present sempre que la seva, s'ha d'emmotllar a la voluntat d'altri.

Es clar que com home lliure, pot fer, si va sol, o deixar de fer el que vulgui, pot fer una cosa i fer-la quan li plagui, àdhuc pot fer mal sots el pretext de fer el bé, encara que no fos més que per donar-se una pura satisfacció personal.

Però és evident també que segons siguin les seves creències en quant al fur intern, el medi ambient en que viu, els medis de que disposi per a executar ço que la seva lliure voluntat vulgui, ens imposa sempre una vida de relació i per lo tant el deure de condicionar sempre la nostra llibertat d'acció. I en el nostre cas, com que són tantes i tan diferents les voluntats que han de concórrer en un sol fi i en els mitjans d'arribar-hi, arribariem a la conclusió que l'individu posat dintre del Sindicat, haurà de condicionar la voluntat seva a la dels que tinguin més raó, més motius i més autoritat.

He dit més autoritat, perquè com que ens serà difícil reconèixer més raó en els altres que a nosaltres mateixos (moltes vegades ens mirem a nosaltres solament i les nostres conveniències) llavors ve l'Assemblea en primer lloc i un Consell que *voluntàriament* haurem elegit nosaltres i que, entre altres missions de caràcter administratiu, li haurem encarregat totes aque-

lles de govern que calguin, i aquest tindrà, com conseqüència la de executar els acords d'aquella, la de recollir el nostre pensament, analitzar quin és el que més s'adapti a la raó i iniciar tot ço que per al nostre bé i pel de la col·lectivitat cregui convenient, i llavors imposar un criteri, el que ens convindrà segurament més.

I nosaltres, col·lectivament i individual, haurem d'imposar-nos el deure de complir, haurem d'adoptar un veritable esperit de disciplina.

El Sindicat ens donarà uns drets i uns deures a complir. Doncs hem de pensar més en complir el nostre deure que no pas exigir el nostres drets. I això és tot.

Si ens entretenim a analitzar alguns dels actes dels homes del Sindicat, veurem que moltes vegades per donar-nos una satisfacció personalíssima, per una conveniència pròpia, fins per una comoditat o per no volguer-nos pendre una petita molèstia, tenim la pretensió de que tota una col·lectivitat vingui minvada per la nostra exigència, constituint això, un entrabanc o un retràs en la seva actuació i una grossa molèstia pels demés.

Per veure-ho més clar: l'acte d'assistir fora d'hora a una Assemblea General fa que moltes vegades tot el Sindicat s'hagi de molestar esperant-nos; el venir més tard de l'hora convinguda per plegar el treball, en els sindicats d'elaboració, transtorna tot l'ordre del mateix, mortifica a molts consocis i fins pot provocar un conflicte; portar fruits en males condicions, per deixadesa, per no haver-los atés amb cura, segons les ordres donades, pot perjudicar en gran manera la qualitat del fruit dels altres; no acudir amb puntualitat el dia i hora que se l'ha citat per qualques feines pròpies del Sindicat, transtorna la comptabilitat, la retrassa i molesta als que la porten... ¿què més? ¡Si són tantes i tan variades les actuacions dels nostres Sindicats i la relació que amb ells hi té el soci, i són tantes les ocasions que la nostre manera de fer pot desbaratar-lo!

Per això, doncs, hem de pensar sempre que destorba, amoïna i fa perdre molt més temps un home que vingui fora d'hora que cent que vinguin a l'hora que són demanats.

Altres condicions força recomanables

28 Expressament he separat el capítol de la confiança que els nostres homes han de posar en les seves institucions i en els seus directors i administradors, i de la disciplina que en tots els casos haurien d'observar, donant a ambdues coses una extensió que potser no requereix, ja que el sol enunciat de l'idea crec que hauria de bastar per fer-se'n càrreg, perquè entenc que si els nostres pagesos s'imposessin aqueixos dos conceptes solament, hauriem guanyat ja molt pel prestigi i actuació dels nostres Sindicats.

Però tampoc crec del tot inútil parlar d'altres coses que haurien de posseir, per a contribuir molt més i amb més eficàcia a l'èxit de tots. Es clar que probablement de tot ço que es pugui parlar d'ara endavant, podríem incloure-ho en els capítols anteriors, però a mí m'interessa posar les coses ben clares perquè tots ens entenguem, encara que això sigui en perjudici del conjunt i fins en perjudici meu, per descendir massa a lo vulgar; però com que em dirigeixo a pagesos i no pas a mestres, passo per tot per tal de fer obra de profit i res més.

Jo no sé pas com encapsalar els diferents paràgrafs de les vinentes ratlles, perquè no trobo la paraula prou adequada. Explicaré fets, exposaré actuacions poguent-se-li donar el nom que més plagui.

Hi ha home que sense malícia i tot, sense el deliberat propòsit de fer mal, el fa per raó del seu temperament o manera d'ésser, pel seu tarannà mantes vegades ben prop-parent de la xafarderia força innocent i altres vegades força lligat amb l'esperit de crítica insana i fins de malvolença.

¿Quantes vegades un senzill malentès, una xifra equivocada o borrosa, una paraula no capida o mal aplicada i fins mal dita en una Assemblea mou un veritable rebombori? ¿Quantes vegades un concepte és ben exposat i surt completament tergiversat i produeix un disgust? ¿I quantes vegades una petita cosa, una ínfima qüestió que podríem dir-ne familiar i perfectament soluble, esdevé una gran qüestió revestida de tota la gravetat, en sortir fora de casa i apoderar-se'n els nostres naturals enemics els quals tenen tot l'interès en inflar-la i presentar-la a la gent com un problema paorós i completament insoluble?

¿En volem algun exemple? Serà millor per fer-nos-en més càrreg.

Jo sé d'una entitat que, en presentar el Consell l'estat de comptes de les obres realitzades, va resumir dient que, per imprevisions en els pressupostos confeccionats pels tècnics i per les despeses que ja com cosa natural en totes les obres augmenten el pressupost previament confeccionat, faltaven algunes pessetes per pagar alguns creditors que restaven encara.

En sortir de l'Assemblea, els oients van dir *que mancaven pessetes*, els altres van fer córrer que *s'havien trobat a mancar pessetes*, els de més enllà ja van dir que *s'havien robat pessetes*. Excuso dir que, l'error d'interpretació produí pocs dies després un problema greússim, un escàndol, un malestar, i el que uns noms honorables es barrejessin amb el fang pestilent d'una calúmnia.

Sé d'una altra que hi va haver soroll pel sol fet de que es repartissin unes paperetes amb diferents xifres segons el concepte i pel fet de confondre-les, o per la senzillesa de faltar la *coma* entre els nombres enters i decimals.

Sé d'un Sindicat que una vegada es va censurar ben agrement al seu Consell perquè un dia (la vigília de Nadal) el Conserge anava pels carrers

amb algunes barres de turrons i ampolles i al veure-ho la gent, van pensar que, a costelles del Sindicat la Junta feia festes i no van saber fins després que allò anava destinat a uns presents que el Sindicat feia amb motiu de la festa.

¡En sé d'un altre que va tenir la desgràcia de que s'esquerdés un cup de vi, que van veure com es vessava, al menys una trentena de socis, perquè tots hi van treballar buidant-lo, i al cap d'pocs dies corria pel poble que el president havia robat el vi!

¡Oh! Fa feresa el pensar el que pot l'invenció popular quan aqueixa va emesa per la malvolença!

Per això, cal que abans de decidir-se a fer-nos ressò de la xerrameca que contribueix altament al desprestigi del Sindicat i que quasi sempre fereix dignitats i constitueix un esglaó més en el calvari que fem passar als nostres directors, ens assabentem ben bé de lo que hi pugui haver de veritat en tot el que ens diguin i que, si això parteix de nosaltres mateixos, anem a exposar la queixa a qui millor informat pugui estar-ne, abans de llençar al carrer cap insídia. Així, si tenim raó, es quasi segur que ens atendran, si estem equivocats, ens aclariran el dubte i, si no ens volguessin atendre, llavors si que tindrem un motiu. Llavors tindrem motius fonamentats per exposar la nostra queixa davant de qui és més que tot, de qui és el sobirà nostre, l'Assemblea General, però llavors també ho farem amb l'intenció d'avisar, de prevenir, de corregir; mai amb l'intenció de fer mal i de mortificar perquè així ensems que no abarraganarem injustament, potser, als homes, salvarem el bon nom de l'associació.

Ultra lo exposat, cal que ens imposem també un veritable esperit de tolerància.

Són ben pocs a Catalunya, nacionalitat viva, els pobles en els quals no hi hagin lluites locals o polítiques, personalismes, lluites socials. Lluites que tan possible és que els arrastrin pel llot i que els empobreixin, com que aixequin son nivell i el dignifiquin. I així, són ben pocs els homes completament deslligats d'aqueixes lluites, i cap que en el fur intern no posseeixi un ideal religiós, polític, social, etc.

En entrar a formar part d'un Sindicat, obra merament econòmica, no hem d'hipotecar, que no seria possible, la nostra idealitat extra-econòmica ni l'hem de renunciar. No, l'home té un esperit i aqueix ha d'aixecar-lo molt per damunt de les coses de la terra.

Però dintre que siguem, hem de manifestar-nos exclusivament en l'aspecte econòmic, que és el denominador comú de tots els socis i ço que mai podem discrepar, i passi lo que passi a fora del Sindicat, jamai aquest ni els seus homes n'han de fer qüestió d'ell. I això no és pas cosa nova, sinó que l'immensa majoria d'entitats econòmiques ens en donarien un exemple.

¿No hem vist com s'han fundat cases comercials i entitats civils per a ex-

plotar un negoci i jamai s'ha preocupat en com pensen els seus components? Es més: mantes vegades s'han fundat entitats econòmiques i expressament s'ha cercat un Consell d'Administració compost de persones de diferents idees polítiques. Es clar que allí ha convingut així, però això demostra que, per l'expansió d'aquella entitat ha convingut i no ha pas destorbat en l'ordre interior, perquè ha existit sempre aquella tolerància en tot ço que no ha sigut d'un interès especial per l'entitat.

Així hem d'ésser nosaltres dintre del Sindicat; respectar-nos mútuament, tolerar-nos i, per millor executar ço que es recomana, procurar que mai hi hagi discussions que puguin donar peu a molèsties per part d'altri. Així, el mateix Sindicat ens juntarà, ens agermanarà, i el contacte, pot ésser el motiu de la nostra unió i com a conseqüència, de l'unió d'un poble.

Però tampoc, sobre lo exposat, poden sentar-se bases fixes i es pot aconsellar un criteri completament tancat.

El Sindicat pot introduir dintre del seu si, no descuidant jamai la qüestió econòmica, un cert aspecte extra-econòmic que de vegades és força sanitos en bé de l'unió dels seus membres i saludable als interessos morals i materials d'ell mateix. Però això es tindrà en compte quan a la població on es funda hi ha certa unanimitat de parers i sempre pensant que no sigui un destorb pels qui no acceptin aqueix caire i molt més encara, que no constitueixi un motiu de lluita i de divisions en la localitat.

I anem a una altra qüestió.

El sol fet d'ésser un Sindicat obra de tots i, així que ha adquirit quelcom, propietat de tots, fa que moltes vegades sembla que no sigui de ningú. Els catalans expressem el pensament amb allò de «*¿De qui és això?—d'aquell que no ho veu.*» I així es dona el cas que, havent-hi tantes persones, tantes centes persones de vegades, que poden mirar una cosa, ningú la vol veure.

I aqueix concepte és sovint massa extès, i en general el portem força amagat.

Per aqueixa concepció que tenim de les coses que ens són comuns, moltes vegades no ens les mirem com a pròpies, i per lo tant, amb aquell interès que requereixen i no posem tota la cura que cal en la seva actuació.

I això que en general es nota en tot i en tots els Sindicats, es palesa d'una manera clara especialment, en els Sindicats que es dediquen a la elaboració i venda dels fruits de la terra, no ja solament per l'índole especial del seu treball, sinó també per una major intervenció de gent en la seva execució. En aqueixes, si bé ho observeu, és allí on l'home es manifesta més i és on es demostra, o més entusiasta i amorósivol de la institució o on treu més aquell *tant se me'n dona* tan peculiar de la gent que no veu, en la seva cooperació un negoci immediat, directe i ben personal.

És clar que mantes vegades es donen casos en els quals la col·lectivitat es

mostra amb tot el seu entusiasme i amb tota la seva força. Però són casos anormals. La gent actuarà àrdidament si hi ha un perill immediat, una crema, un vessament de vi, un aiguat, etc.

Però aqueixa mateixa gent és la que corre i treballa desesperadament si es crema la casa del veï, o si a un estrany li ocorre una desgràcia. És l'instint de fer el bé, sense mirar a qui es fa.

Però jo no vull referir-me a això, sinó a aquells actes normals i corrents. En el treball, per exemple, en l'interès de conservar i no causar-li dany al Sindicat encara que fós en benefici propi, en aprofitar *el cèntim* en totes les ocasions que es presentin, en mirar-s'ho tot com si verament fós nostre de cadascú mateix... I això no sol passar gaire.

El treball és gansoner, el preu, es procura que sigui més alt que no pas treballant per altre, la feina poc acurada, i així veureu que, ¡cosa estranyal en el treball ha de posar-s'hi qui vigili, àdhuc essent socis els que treballen; els carros entren sense cap respecte a camins i a edificis i les despeses es multipliquen pensant que entre tots no s'hi coneix.

Potser retrec defectes i parlo amb massa claretat, però tot reservant les excepcions que calguin, això és un fet bastant generalitzat i que cal tenir-lo en compte i exposar-lo per esmenar-lo i prevenir-lo.

I prou, perquè amb el que porto dit, i el que es podria dir encara, semblaria que jo, per fer el Sindicat necessito no a homes, sinó a legions d'àngels.

Però com que sempre havem parlat d'una manera relativa, no crec que pugui negar-se'm que, essent homes i tot amb qui havem de tractar i a qui em dirigeixo, no seran pas per demés les reflexions exposades; perquè si d'elles se'n fan càrrec i de cada cas se'n pren una mica de lliçó, i així es preparen o es modifiquen quelcom, indubtablement haurem lograt enfortir-nos i enrobustir als nostres Sindicats actuals i fer uns bons propòsits per als de l'avenir.

Si del camí costerut i pedregós que havem de passar, cada u en treguessim una pedreta, quedaria tot ras com si fós esplèndida carretera.

Els falsos sindicats

29 Feta una breu exposició de les condicions necessàries que haurien de tenir els homes per a ben menar les nostres institucions; coneguts, a la nostra manera, els que ens haurien d'ajudar i intervenir i previnguts que estem de ço que pot entrebancar l'actuació nostra i de la col·lectivitat, parlem, encara que lleugerament, del Sindicat, fitant la conversa en els falsos, en els que en podríem dir Sindicats dolents, per més que em requi aqueixa denominació.

I em reca perquè en realitat, de Sindicat no n'hi ha, ni pot haver-n'hi més

que d'una sola manera: *Sindicat Agrícola*, així, tal com es diu i sense adjectius, perquè al dir *dolent* ja vol dir que no l'havem de considerar com a tal. Però com que no està de la nostra mà el fer-los desaparèixer, tot i no considerar-los com a tals, n'havem de parlar encara que tan sols sigui d'una manera molt superficial i breu.

¡Tant de bo que no existissin!

Al menys aqueixos que àdhuc essent dolents, se'ls ha de nomenar, no destorbarien, no serien un mal exemple i un punt d'ajut per als nostres enemics, ni un motiu de temença per als pagesos escarmentats i fins per als indiferents.

Si bé d'aqueixos en certa manera n'havem parlat ja (21) cal insistir descobrint-los més i aplicar les observacions en els que existeixen d'aqueixa faisó en l'actualitat.

Ja els coneixeu: són els fundats per atendre a fins ben estranys a l'agricultura, són els d'un grupet que s'han constituït en Sindicat per contrarestar la força política d'altre grup, són els que amb el prestigi del nom i amb algunes promeses sense intenció de complir-les, han arrastrat cap al Sindicat a la gent que encara li queda una guspira d'esperança en l'associació, per *fer-los fer* més tard una cosa ben diferent i ben estranya a les seves intencions com a pagesos, són els que es belluguen i es mouen i actuen amb mires particulars de domini.

I aqueixos són variadíssims en quant a la seva manera d'actuar, però el procés que segueixen, generalment és el següent: El primer any es sostenen per l'entusiasme encomanat pels capdavanters després d'una victòria electoral per exemple; els dos o tres anys següents, s'aguanten perquè els capitosts, en vista d'alguna queixa que han rebut dels encara de bona fe, i d'alguna deserció en vista de l'engany, reconeixen que amb aqueixa passivitat no és possible *sostenir* a la seva gent i accedeixen fer quelcom per aconseguir-los, i envien a cercar adobs, *sacrificant-se* treballant i *exposant* firmes.

Durant el primer any d'aqueixa actuació, necessàriament hi haurà hagut socis que hauran quedat rerassagats en el pagament dels adobs, però *lo polític és no apretar massa* perquè no es disgustin i no marxïn.

Durant el segon any, l'exemple s'haurà extès, algun *viu* veurà que alló de no pagar resulta molt còmode i ja són molts els que no paguen, fins al punt que algun individu del Consell comença a queixar-se i malgrat les exhortacions del cacic, no vol que la societat se li *aferra més temps a la butxaca* i vol que s'obligui a pagar a tots els morosos. Però *no pot ésser,—diuen— que amb tal mida es desfaria el bloc; i tot just ara que amb una apretada més tindriem majoria a l'Ajuntament.*

Però això, és clar, no pot durar de cap manera, i a la fi i fent un esforç suprem, es cobra el que es pot apurant tots els ressorts i tocant el punt

sensible de cada deutor i... ja no hi ha més guano. Ja s'han perdut prou diners. I el Sindicat queda arreconat com un trastot inútil, ja ningú en parla més que per dir-ne mal, és clar ja ningú el veu més que per posar-lo com a exemple d'un fracàs i ja no actuarà més fins al dia que li convingui al cacic que el va fundar, fins al dia que hagi *d'adherir-se o protestar* i per això li queda un segell en un recó de calaix i una firma que trobarà a qualsevol taula del cafè.

I aqueixa gent, s'ha burlat indignament de la bona fe dels seus i han abusat de la força que els donava el fals prestigi que sobre ells tenien.

No; cal que anem a això, ben previnguts i val més no entrar-hi, val més no fundar-lo que no pas que acabi així. Però si un dia tenim la dissort de caure en aqueix parany, caldrà que tinguem força de voluntat per rebel·lar-nos, per imposar sanes intencions i destruir les dolentes, per apoderar-nos del Sindicat i donar-li vida nova i ben sana, o per fugir-ne si no ho podem aconseguir.

ELS SINDICATS FUTURS

De la data oportuna per fundar un Sindicat

30 I ara anem a entrar a un altre aspecte: el Sindicat de l'avenir.

Fins ara hem parlat de coses que interessen per un igual a tots: als Sindicats ja fundats i que amb més o menys escala treballen i als de l'avenir, barrejant els conceptes si es vol, per entendre que als uns els interessa per llur actuació present i per saber quelcom que els alligoni per l'avenir, i altres els prepara per les futures empreses; els uns, poden així valdre's de la lliçó de l'experiència, demés de la que ja posseixen, per si els convé, esmenar-se, i en els altres, prevenir-los, exposant davant dels seus ulls casos evidents, proporcionats per una llarga actuació dintre dels Sindicats. Tenim ja el que en podríem dir preparació per al treball; parlem ara de l'obra a fer.

Per això cal preguntar abans: Quin moment serà el més oportú per fundar un Sindicat en un poble?

I la resposta, a la meua manera de veure, és senzilla i ben simple: sempre.

Però això, naturalment que dependrà de tres factors conduents, que ben mirat corresponen a tres respostes separades, o siguin: sempre que la pagesia d'aquell poble el necessiti; sempre que els interessos generals de la localitat el demanin i, sobre tot, sempre que el desitgin de bona fe i que el sentin.

Parlant en termes generals, cal reconèixer que l'agricultor el necessita sempre i que els interessos materials i morals de cada poble el demanen. El qui ha, és que en uns es necessita d'una manera immediata i fins urgent, i en altres, en certa manera, poden esperar una millor ocasió, un motiu que l'impulsi. Mentre els uns el necessiten com medi de vida, els altres com una via d'expansió i d'engrandiment; mentres que hi ha pobles que sense ell serien pobres, n'hi ha d'altres, en canvi, que viuen amb certa folgança i en aqueixos, és clar que té espera, ja que solament, en aqueix cas, és perquè els homes es posin en condicions per la moderna lluita.

Ja hem vist com a França va sorgir potent després d'una època perillosa per la vida dels pagesos, com Alemanya fundà les seves Caixes rurals per afrontar la misèria i fins la fam; a Dinamarca, obligà «la necessitat angustiosa i urgent a la fundació de cooperatives rurals» (7); a Catalunya, prenen increment aquelles cooperatives després d'un desastre també. Per això, en general, cal fer aquella distinció que feia i, encara que sempre sigui necessari el Sindicat, unes vegades aqueixa necessitat és absoluta i altres relativa i per lo tant, és, en cert modo ajornable.

Però sempre i per urgent que sigui la seva implantació, hem de procedir amb prudència; la nostra decissió ha d'ésser filla d'un càlcul acurat. Avui és un mitjà més d'expansió que no pas el de fer front a la misèria. Per això el podem fer més bé, per això podem posar-hi més elements de judici que ens assegurin l'èxit.

Deixem, doncs, de parlar del cas en que es fa urgent l'implantació. Demés, en això no cal esmerçar-hi paraules. Si desgraciadament hem de tornar a la medicina d'urgència, bé prou que ens ho diran els pobles.

L'Agricultura actualment ha canviat la seva manera d'ésser. L'agricultor ja no és aquell pagès recelós exclusivament dintre del seu poble, sense altres coneixences que les relacions setmanals en el mercat del cap de comarca, ni altres medis d'expansió que els petits comerciants vilatans.

No; l'Agricultura s'ha donat compte de la seva força imponderable i vol fer-se pas, vol formar, com de dret li pertoca, en el concert mundial de l'economia, i si abans era la gana la que feia bellugar al pagès, ara és la seva necessitat d'expansió, és per precisió davant de l'avenç mundial en tots els ordres de vida; és, pot ser i tot, la dignitat, l'amor propi qui també l'empeny.

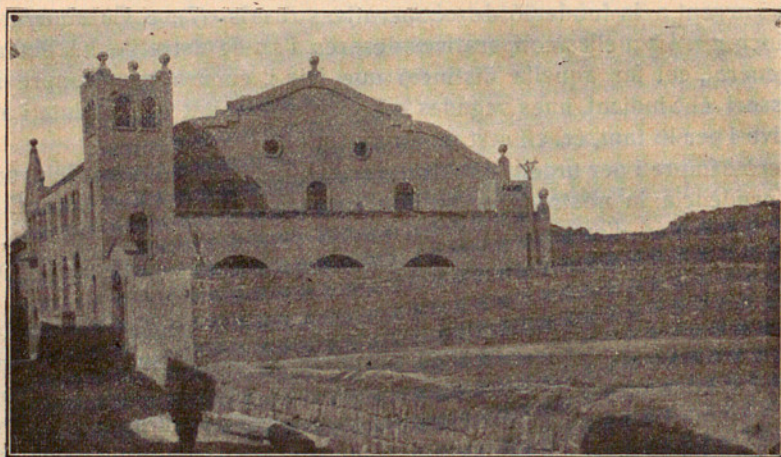
Les vies de comunicació han posat en relació directa i ràpida a tot el mon i l'han transformat; el consumidor ha refinat el seu gust; les exigències del mercat són cada dia més nombroses i tothom ha hagut de perfeccionar-se. I l'Agricultura veu que si es queda rerassagada no es posa al nivell dels que avancen, haurà de curar, més tard, i pot ser sense èxit, els greus danys que avui pot prevenir.

Per això doncs necessitem del Sindicat i, si abans la gent se'n conven-

cién per la necessitat urgent, avui els hem de convèncer perquè aqueixa no es presenti.

Jo recordo que fa alguns anys vaig ésser convidat per donar una conferència sobre cellers cooperatius a un poble força ric d'una de les comarques més pròsperes de Catalunya. En haver parlat dels aventatges econòmiques i socials d'aqueixes institucions d'elaboració i venda en comú de les veremes, tothom va reconèixer la seva necessitat i, segons expressió d'ells, en sortien força entusiasmats.

Però segons es desprenia de la conversa tinguda després entre els bons amics i comentadors de la conferència, aquell poble, si bé el necessitava el Celler cooperatiu, no el considerava d'implantació urgenta, perquè el vi era

Molí d'oli cooperatiu del Sindicat Agrícola de Cervià

vist com una collita secundària (i és del que en fan més pessetes!). Ells cullen verdures, fruites, garrofes, avellanes, ametlles, olives... de tot i tot en abundància sense que donguessin preferència per cap collita.

I per aqueixa raó, com que el vi és el fruit que requeria més treball per obtenir-lo, més estiva, més locals, més *mals de cap* i més molèsties, el tenien mig *avorrit* i estaven al descobert de tot. La major part, ni locals tenien i havien de mal-vendre les veremes, i els propietaris que posseïen celler el tenien en pèssimes condicions; l'utilitatge vell i mal cuidat, les bótes i cups completament abandonats i... és clar, que en anar a treure mostres per vendre aquell vi tan malament fet i tan pèssimament estivat, l'un era agre, l'altre pudent, l'altre amb mil gustos dolents, florit, etc. Hi havia partida de vi que s'estava mesos i mesos a la brisa esperant torn per poguer premsar. Tal era la falta de premses en aquell poble.

La meua conferència segurament devia introduir el microbi de la sindicació agrícola (fa alguns anys); va deixar certa preparació i, passats alguns més anys, aquells bons pagesos bastien el seu celler cooperatiu.

I aquella gent, que no donaven importància al vi (perquè en aquelles condicions en realitat no en tenia), avui, després de sentir els efectes del Celler cooperatiu, els trobareu que diuen: *quina diferència!*

Els *no el necessitaven*, però ðhl quan l'han tingut han vist la falta que els feia i han comptat les centes mils, els milions de pessetes que han perdut.

L'agricultor, en general, avui no està en misèria i viu en relativa folgança, però l'Agricultura està completament pobra. Arreu es parla del crèdit agrícola i com si fós una cosa inaccessible, no gosem a mirar-lo tan sols, ens esvera el pensar-hi, ens veiem tan petits, que ens assombra el sol anunciat. Però jo estic convençut que a l'Agricultura li han de sobrar diners per atendre a les seves necessitats. Perquè l'agricultor, els pocs o molts que té, els té empleats en coses que no són seves, els té fora del poble i per a servir i eixugar altres necessitats que no són les seves. I per això no ha pensat en la Caixa rural o, si hi ha pensat i fins la té implantada, no hi ha posat confiança.

Avui l'agricultor té cert bon estar tot i conreuant les seves terres de una manera un bon xic primitiva i pesada. Però donada la manera especial en que es troba dividida la propietat a Catalunya, per exemple, no pot pensar en la motocultura si abans no pensa en l'associació; a les eres encara hi veureu els homes com suen i els animals com troten per treure, d'aquella fatiga, un resultat migrat; pels carrers dels pobles es veuen colles d'homes aferrats a la barra d'una premsa, empenyent-la com si sofrissin un càstic...

I amb tot viuen i viuen amb certa folgança; però tot això no demana un canvi? No ens diu que sempre és oportú juntar-nos per fer treballar més les màquines i menys l'home, i així obtenir un millor rendiment?

De manera que unes vegades empenyuts per les circumstàncies i altres per guanyar terreny i sostenir-nos al menys, sempre serà oportuna l'implantació del Sindicat.

Necessitat de l'«home»

31 El que hi ha, és que poques vegades sorgeix l'*home* o l'estol d'homes de bona voluntat que el comensin.

I passa que en els pobles són molts, la majoria immensa dels pagesos, que pensen en la necessitat que en tenen de l'associació, es veuen cada dia i en parlen, coincideixen en tot, es lamenten de no tenir-lo, però la peresa, la por, el creure's que és cosa molt difícil, el pensar *que no és el moment*, el meditar en certes circumstàncies per les que passa el poble, consideracions personals... i mil excuses que es troben, fan que tot i volguent-lo,

encara no han trobat el moment, el precís moment, el minut que es necessita per a decidir-se a obrar.

Generalment es dóna la culpa a *la falta d'homes*.

No; els homes hi són; el que hi ha és que en general s'enten *per falta d'homes* la no existència d'homes d'un talent superior, d'un caràcter organitzador sobresortint, d'homes capaços de grans iniciatives i de grans empreses.

D'homes n'hi ha a tots els pobles, perquè no es necessita cap talent, ni cap *super-home*, sinó sencillament homes de bona voluntat i que tinguin un xic inculcat el desig de fer el bé al pròxim, tot fent el bé de si mateixos.

Demés, les operacions de comptabilitat, de transaccions i d'altres feines pròpies del Sindicat, no demanen pas la presència de *savis*.

És clar que el Sindicat prendrà més volada segons sigui la condició dels homes que el portin.

I quan un Sindicat hagi assolit prou importància, la millor solució serà encarregar el treball que dongui, a un tècnic competent en matèries agrícoles, i sobretot en els Sindicats d'elaboració en els quals tan aconsellable és la direcció tècnica.

Però és que tampoc pretenc que a cada poble hi hagi Sindicat de molta empenta. Ens bastaria que d'aqueixos n'hi haguessin uns quants (com més millor, és natural), ja que, en general, es faria prou bé en els pobles amb tal d'ésser mitjanies, però tots amb bona intenció i treballant, això sí, treballant segons la mida de les seves forces relacionada amb les necessitats.

Cal pensar que els uns ajudarien als altres, cal tenir en compte les organitzacions futures, aqueixes pròximes Federacions comarcals que han d'ésser les que han de guiar els Sindicats de cada encontrada i el lligam de tota una organització nacional agrària, i si bé hi hauria algun Sindicat no molt ben servit d'homes, els de l'un supliran la deficiència dels altres.

No; per falta d'homes, no hem pas d'espantar-nos. Disposem de més o menys gent de bona voluntat? Doncs endavant, que no mancaran bones guies, no ens mancaran bons consellers ni qui ens ajudi fins a estar ben segurs i fins a deixar acabada la nostra organització, i fins ens acompanyarà després si es necessari.

Les primeres intencions

32 Abans de parlar de com es pot emprendre la feina de constituir un Sindicat, serà molt convenient pensar que l'hem d'orientar bé.

Una de les causes que amb més força han contribuït a l'estancament d'alguns Sindicats i a la reculada d'altres, ha sigut precisament l'haver-se fundat sense que es pensés, ni remotament, en el que hauria d'emprendre,

sense quan menys, un propòsit modest, però ben definit, sense un *perquè* que ens moguéssim a mobilitzar a la pagesia.

No basta que un es proposi fer el bé; és precis pensar per on hem de començar i quins camins ens hi han de conduir.

Lo contrari és perdre el temps miserablement i enganyar als que ens seguiran.

Un arquitecte, per exemple, abans de fer el projecte d'una obra, necessitarà saber a quin fi la volem destinar, on la volem emplaçar, quant hi volem gastar i àdhuc les ampliacions possibles a fer.

I nosaltres hem de fer el mateix.

Però per això, hem d'assegurar els bons materials de l'obra i afermar fortament els seus fonaments, i com que en aqueix cas, el material són els homes i els fonaments serem nosaltres, els que iniciem l'idea i la portem a cap, caldrà prevenir-nos i fer-nos forts contra totes les sotragades que segurament haurem de rebre.

Hem de comptar amb que la nostra obra va a crear-se i en que conjuntament ens crearem uns enemics que lluitaran i que utilitzaran tota mena d'armes i ens atribuiran intencions que jamai hem tingut; malparlaran de l'obra i de nosaltres i faran que els demés en malparlin també; procuraran trobar els nostres homes per fer-los flaquejar; toparem amb gent nostra mateixa que ens traïrà... i això vol dir disgustos, desenganys, hores amargues... Val més prevenir-nos i així serem més forts.

De manera que, mirant la feina que hem d'empendre baix un aspecte purament subjectiu, penso que no hi haurem d'anar mai a cercar cap glòria ni honors, ni satisfaccions, ni benestar, ni res. Unicament, i això és ja prou estimul perquè ens hi llencem, aquella satisfacció interna que dóna el fer el bé, anc que sigui a costa d'alguna molèstia i d'algun sacrifici.

Fetes aqueixes observacions, preparatòries de la feina a empendre, vegem com podrem aconseguir el bé dels nostres pagesos de cada poble.

El sindicat ha de satisfer una necessitat

33 Per això hem de pensar que les necessitats de la pagesia són moltes i molt variades. Les unes són de caràcter general, és a dir, que afecten a tota l'agricultura i les altres són de caràcter particularíssim d'allí on radica el Sindicat.

Així, per exemple, la Caixa rural, els Adobs i el Segur, entre altres, són coses que afecten a tota la pagesia en general; el Celler cooperatiu, el Molí d'oli, etc., resolen exclusivament el problema de les poblacions vinyateres o olivareres.

I d'entre aqueixes feines, en trobaríem que les unes corresponen exclusivament

sivament a la resolució del Sindicat local i d'altres a una unió d'una comarca. (Farineres, Fàbriques d'alcohols, d'aprofitament de soproductes del oli, etc.) Ara bé; per millor orientar-nos i donar una acció efectiva i eficaç al nostre Sindicat, hem de tenir en compte els factors següents: ço que amb

Farinera del Sindicat Agrícola Comarcal de Cervera

més cura s'ha d'atendre a la població; els resultats probables que econòmicament se'n poden obtenir, en quant a la col·lectivitat i en quant a l'individu; la gent de que podem disposar; el sentir general o les aspiracions dels nostres conveïns; la feina que ço que ens proposem ens ha de donar i la possibilitat de portar-la a terme amb certa facilitat, sobre tot, ben feta.

I per això, heu de pensar en que el Sindicat ha d'ésser el mitjà d'obtenir un major preu del principal producte de la terra. Així, procurarem que en un poble on la principal riquesa sigui l'oli, enfocarem els treballs primers a la construcció d'un Molí d'oli cooperatiu, demés d'aquelles actuacions de caràcter comú citades, les quals atendrem conjuntament.

Però per aqueix cas, com per altres que l'èxit depèn de la concurrència de fruits, ens assegurarem que aqueixa concurrència no falli, mirarem que sigui prou per pagar les despeses, comptarem en possibles contrarietats, etc., etc., i així crec que mai fallaran els nostres càlculs.

Si no hi ha prou concurrència de fruit, valdrà més esperar una millor ocasió i, si amb tot, no hi ha prou ambient al poble, valdrà més fer-lo i no arriscar-nos fins a obtenir-lo, quan menys en una bona part. I mentrestant, treballem en allò que ens dongui menys feina i que exigeixi menys preparació i uns homes menys bregats: la venda d'adobs, és senzillíssima i la Caixa rural potser ho és més. Fitem allí les nostres mirades, amb la seguretat de que, amb el temps, la una cosa ens portarà l'altra.

I tot actuant en això, anem escoltant la gent del poble i ella, tenint en compte tot l'exposat, ens conduirà segurament al camí de fer el bé que més li interessi.

Els primers passos

34 Tot l'exposat, ho haurem aconseguit per mitjà de converses, canvis d'impressions, lectures, conferències, etc.

Veiem ara com hem de conduir-nos per donar els primers passos que ens portin vers l'associació.

D'entre nosaltres, n'ha de sortir un grup, per petit que sigui, que reuneixi en una casa a aquells que, segons les impressions que haurem tret de les converses, siguin amants del Sindicat i posseeixin aquelles condicions que ens han d'assegurar l'èxit. Seguidament, farem una reunió més nombrosa (si pot ésser de tot el poble) i els exposarem l'idea, explicant-los ben clarament el camí que anem a emprendre i els medis probables que posarem en joc per aconseguir-ho, junt amb els drets i deures que anem a adquirir i a contraure. Es a dir, procurarem que jamai ens pugui ningú tirar en cara que els hem enganyat. Per lo qual, haurem d'estar ben imposats de ço que tractem i per això haurem acumulat totes quantes dades i antecedents estimem oportuns.

I d'aqueixa reunió, és probable que en surtin prous homes per començar la feina.

Llavors hem de pensar en ço que ens ha de lligar i que ens ha de donar aquells drets i ens ha d'exigir el compliment d'aquells deures: el Reglament, i per ço, serà convenient encarregar que ens faci un projecte qui estigui bregat en aqueixes coses o que una ponència nomenada i composta de pocs individus el formuli.

El Reglament

35 Si ens el fem nosaltres mateixos, tindrem molt en compte que haurem d'atendre a dos factors ben diferents: les lleis de l'Estat, i sobre tot la llei especial, i tot ço que, com resultat de la preparació explicada, ens afecti directament a nosaltres i a la relació que demà poguem tenir amb els demés Sindicats.

En quant a lo primer, consultarem les lleis de referència i adaptar-lo a elles perquè no sorgeixi qualque dificultat per al seu registre en el Govern Civil de la respectiva *província* i perquè després no surtin dificultats per declarar-lo «veritable» de R. O.

I aqueixes són: la Llei general d'Associacions de 30 de juny de 1887 i l'especial de Sindicats Agrícoles de 28 de gener de 1906, junt amb el Reglament per la seva aplicació, de 16 de gener de 1908.

En quant a la primera, trobem, que el dret d'associació, reconegut també per la Constitució de l'Estat espanyol, el pot exercir lliurement tot ciutadà.

Que cap associació pot adoptar un nom idèntic al de una associació ja constituïda, o tan semblant, que pugui donar lloc a confusions.

Que en el Reglament han de constar-hi els dies que el Sindicat celebrarà les seves Assemblees generals ordinàries i que serà bo (això pel nostre compte) fer-hi constar les facultats del President, del Consell o del nombre de socis determinats, que poden convocar l'extraordinària.

En les planes següents la transcripció per poguer consultar el demés que calgui.

I, en quant a la llei especial citada, tindrem en compte: que en parlar dels fins que el Sindicat es proposa, s'han d'anotar amb claretat i precisió. El millor serà copiar literalment els que ens convinguin i prevenir el que pugui convenir-nos en el dia de demà.

Que el nombre de socis que el constitueixin no sigui mai menor de deu.

Mirant l'esdevenir, consignarem, per major precisió, que el Sindicat podrà fer ús de la personalitat jurídica que determina l'article 38 del Codi Civil.

Que, quant als socis, com que aqueixos segurament hauran d'acceptar obligacions, haurem de volguer que gaudeixin de la plenitud dels drets civils, i d'una manera imprescindible per la composició del Consell.

Esmentarem també d'una manera clara que el Sindicat s'acull als beneficis i exempcions de l'esmentada llei especial, per lo qual farem i cursarem l'expedient oportú.

Determinarem ben clarament el deure del soci a respondre de les obligacions concretes pel Sindicat, durant la seva permanència, en el cas de que es dongui de baixa.

Els medis de sosteniment que tindrà l'entitat i l'aplicació que donarem al capital en el cas de dissolució.

Hem de demostrar (i fer-ho) que el Sindicat no és una entitat per explotar cap negoci particular i per això farem constar en el Reglament que cap soci tindrà dret a repartiment de cap dividend ni beneficis, més que aquells que es desprenguin de l'actuació de la col·lectivitat i d'aplicació general cooperativa.

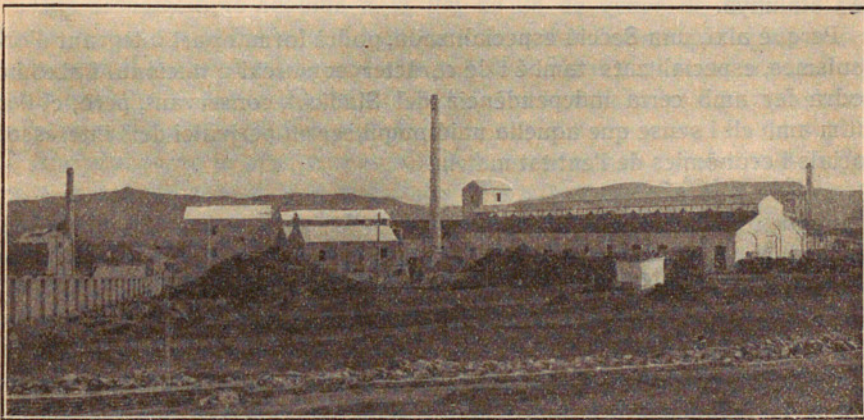
I en quant al règim per ordre interior, convindrà tenir en compte i consignar-ho amb claretat:

El drets i deures dels socis, els del Consell com a tal i els dels Consellers en les seves funcions.

Els casos (citant-los) en que el soci es faci acreedor d'un càstig o d'expulsió i els que pugui decretar el Consell i els que hagin d'anar a la sanció de l'Assemblea.

Les responsabilitats que els socis contreen: si contreen igualtat de responsabilitats, poden tenir també igualtat de garanties; però si hi ha establerta la responsabilitat proporcional, caldrà també la proporcionalitat de garanties per a defensar-la en el cas necessari.

Els drets, deures i obligacions amb que queden els socis en el cas de

Fàbrica de destil·lació de brises, aprofitament de mares tendres i rectificació d'alcohols del Sindicat Vitícola Comarcal de Martorell

renúncia, canvi de domicili o defunció. Les obligacions i deures dels seus continuadors si n'hi ha (vidus, vídues, hereus, usufructuaris, etc.).

La concurrència obligatòria de fruits, en els Sindicats d'elaboració i el càstig pels que deixin de portar-los-hi o els hi portin en males condicions.

Preveure les relacions que amb el temps pugui tenir el Sindicat amb alguna entitat de Crèdit, procurant, ja en el Reglament, donar totes les garanties possibles pel compliment de les obligacions que vinguin.

I, en general, hem de pensar que, si bé moltes vegades passen anys sense que el Sindicat hagi de recórrer al Reglament per a res més que pels assumptes corrents, poden venir ocasions que serà necessari tenir-lo ben clar i ben precís per a resoldre les qüestions que puguin sorgir.

He previngut ja el cas, molt possible d'un desenrotllo no pensat en el Sindicat i el de possibles aplicacions futures que en el moment de confeccionar el Reglament ni es somniaven.

Per aqueixa raó convindria, demés de lo exposat, que el Reglament es confeccioni de tal manera, que, per a cada una de les tasques principals que es puguin emprendre es constitueixi una Secció del Sindicat.

I la disponibilitat de la gent i l'importància que en l'actualitat o en l'esdevenir puguin tenir les Seccions ens diran si cada una d'elles ha de tenir un Consell diferent del Sindicat, si pot administrar-les el Consell del mateix, si, essent el Consell qui les governi, destacarà unes comissions especials per cada Secció, si les farem mixtes, és a dir, compostes de uns individus del Consell del Sindicat, com a vocals fixos i uns consellers elegits per la Secció, etc., etc.

Això, demés, serà convenient en vistes a l'organització general-agrària de Catalunya.

Perquè així, una Secció especialitzada, podrà formar part integrant d'organismes, especialitzats també i de caràcter comarcal o nacional i això ho podrà fer amb certa independència del Sindicat, conservant, però, el llaç íntim amb ell i sense que aquella unió pugui ser en perjudici dels interessos socials i econòmics de l'entitat matriu.

Compte amb l'aplicació d'altres reglaments, al del Sindicat que projectem

36 En començar a parlar-se d'un Sindicat, passa que, per confeccionar el reglament pel qual s'ha de regir, es reuneixen alguns estatuts d'altres entitats i d'ells se'n fa una espigolada, agafant, per aplicar-los al nostre, els articles d'aquells que al nostre judici trobem més convenients.

I pot passar que, tenint a la vista tres, quatre o més reglaments bons, en fem un de dolent. Ja he pogut observar com d'aqueixa tria s'ha fet un reglament que més tard, en aplicar-lo, ha produït seriosos disgustos.

Per això cal recomanar que si no ens veiem prou capaços per confeccionar-lo, ja sigui per la tria de molts o ja per l'estudi d'un solament, per adaptar-lo a les nostres necessitats, el millor serà encarregar el projecte a altres persones ja bregades en aqueixos assumptes, i per això caldrà que tinguem cura de no caure en mans que exploten aqueix *negoci*, cobrant quantitats per aqueixa feina, màximament disposant de centres on hi haurà gent ben disposada a fer-nos-ho de franc i ens faran altres treballs sense que per això haguem de donar ni un cèntim.

Fet ja el projecte el llegirem, comentant-lo tot lo possible i donant tota mena d'aclaracions a una reunió d'adherits i, en el cas de que no hi hagi dubtes, l'aprobarem i l'adoptarem.

Procurarem acceptar totes les esmenes encaminades a millorar-lo, en el cas de presentar-se'n, i una vegada el tinguem a gust de tots constituïrem a base d'ell, el nostre Sindicat.

Constitució del Sindicat

37 En la mateixa reunió que haurem aprovat el reglament acordarem constituir-nos en Sindicat agrícola.

Per això cal saber que la constitució d'un Sindicat és diferent de la d'una altra associació que es regeixi segons la llei general d'associacions.

Una associació no acollida a la llei de 28 de gener de 1906, no pot donar-se per constituïda fins vuit dies després d'haver presentat el seu reglament al govern civil per al seu registre. Mentre que un Sindicat es constitueix de fet per la llibèrrima voluntat dels seus socis i, ja constituït, és quan es tramet l'expedient oportú.

Així, doncs, en la primera reunió que haurem tingut aprovant el reglament, farem constar que *ens constituïm en Sindicat agrícola dels que regula la llei de 28 de gener de 1906; aprobarem el reglament i anomenarem seguidament el Consell d'Administració, Junta o lo que acordem anomenar.* I serà bo que ensems fem promesa de complir el reglament al qual ens sometem en un tot.

De tot això se n'aixecarà acta, i amb ella i els demés documents que calguin formarem l'expedient per presentar-lo al govern civil, per donar d'aqueixa manera forma legal a la nostra obra.

I aqueix expedient el formarà:

Una sol·licitut al senyor governador demanant-li que accepti l'expedient i li dongui el curs que calgui.

Una altra sol·licitut al ministre de Foment demanant-li que, previ l'estudi de l'expedient que acompanyem, es digni informar al ministeri d'Hisenda en el sentit de que el Sindicat deu entrar en els beneficis i exempcions de la llei especial.

Quatre exemplars del reglament pel qual havem de regir-nos.

Un certificat de l'acta de constitució del Sindicat, en la que hi constarà el nomenament del Consell Directiu i els noms dels elegits.

Una relació dels socis que formen el Sindicat, certificada del llibre registre de socis corresponents.

I una altra relació dels recursos en que compta el Sindicat per al seu sosteniment, copiant literalment els articles del reglament que hi facin referència.

Tots aqueixos documents han d'ésser reintegrats amb una pòlissa de 10 cèntims per full (o per pàgina, si és lletra de màquina); les pòlisses seran de paper administratiu.

Aqueixos documents aniran firmats: les sol·licituts i els reglaments per tots els socis, els quals hauran d'exhibir la cèdula personal per a anotar-la, i els demés documents, tals com els certificats, pel secretari i visats pel president.

Per a major comoditat en la recollida de firmes, presentació de cèdules, etcètera, es pot constituir el Sindicat figurant en la seva fundació una vintena de socis, i després, per mitjà d'acords, van ingressant els demés.

Arreglat així l'expedient, se'n farà remesa al Govern Civil, i se'n recullirà un exemplar firmat, qual reglament quedarà en poder del Sindicat. En l'exemplar que recullirem havem de mirar si abans de la firma hi ha la nota de presentació: *als efectes de la llei de 28 de gener de 1906*; i així que tinguem el reglament en poder nostre, ja podrem actuar en tots els ordres indicats al consignar en ell l'objecte que el Sindicat es proposa.

No obstant, ens faltará la Reial Ordre. Però això no serà obstacle per a la nostra actuació, mentre no hi hagi d'intervenir en els nostres afers una segona entitat per coses que requereix l'esmentat document.

Indubtablement que prevenint ja aqueixa demóra, el reglament per a l'aplicació de l'esmentada llei ja determina que, si passats tres mesos des de la presentació dels estatuts no ha recaigut resolució contrària, el Sindicat es considera ja com a *veritable* i amb els drets que concedeix la llei. Per això s'ha de sol·licitar al governador que, havent passat el temps reglamentari, ordeni la inscripció del Sindicat en el registre especial que obra en aquelles oficines i seguidament demanar la corresponent certificació; això ens donará, encara que no disposem de l'esmentada Reial Ordre, tots els avantatges del Sindicat agrícola.

38 Pràctiques legals.—Durant l'actuació del Sindicat, s'ha d'obrar segons el què prevé la llei. Per això serà bo fixar-se en els textos legals de l'Apèndix. Vegi's l'article 12 del reglament de 16 de gener de 1908 i els de la llei general d'Associacions a que l'esmentat fa referència.

ELS AFERS DEL SINDICAT

La Caixa rural

39 Són tantes i tan variades les feines que un Sindicat Agrícola pot emprendre, que seria matèria inacabable si a cada una d'elles hi hagués de destinar un espai. Demés, jo no sé pas si, junt amb les que actualment es porten, en l'esdevenir se'n presentaran de noves, perquè es vastíssima l'acció del Sindicat, tan com ho són les necessitats del pagès.

Per aqueixa raó, em proposo solament tractar d'algunes d'elles i encara ben lleugerament. Per altra part, tampoc crec necessari esmerçar-hi massa espai ni molestar per molt de temps a qui llegeix. Conegudes unes quantes generalitats, després la pràctica en l'exercici de ço que implantarem ens ensenyarà més que tots els llibres i a mida que anem descobrint els secrets que avui tinguem, resoldrem bonament ço que es presenti.

Parlem ara de la Caixa rural, a la qual institució hi dono capital importància, no solament pels immensos beneficis que d'ella en podem treure en el present i molt més en l'avenir, sinó perquè és una de les feines més senzilles de portar i que menys molèsties dona als qui la regenten.

Però perquè alçanci tota l'eficàcia que ha de tenir, hem de canviar radicalment el concepte que fins avui n'hem tingut.

En parlar de Caixa rural, unes vegades s'hi ha afegit «d'estalvis i prèstecs» i altres, encara que no es titulés així, s'ha entès que això hauria d'ésser.

Es dir: un medi de recollir l'estalvi de l'Agricultura i d'estimular-lo, i amb ell efectuar el prèstec.

¿Però és que essent solament «Caixa d'estalvi», es dir, aqueixa caixa on el pagès hi dipositarà els seus estalvis de durant l'any, la podrem tindre prou nodrida de capitals i la tindrem forta? Crec sincerament que no.

No hem pas de negar que el pagès després d'haver passat alguns anys de collites força bones i de molt bons preus, hagi pogut estalviar algun diner. Però això, ni és lo normal, ni són la majoria. Generalment, el pagès, ni té l'habitut de l'estalvi ni, encara que el tingués, el podria fer si no volgués viure com una persona, com viuen els demés.

Llevat d'aqueixos anys de complert trasbals en tots els ordres, l'agricultura es troba en que, en anys de collita abundosa obté preus migrats i en anys de bons preus, té una collita migrada. I això és un fet normal; obeeix a l'eterna llei de l'oferta i la demanda, quan no està guarnit de medis de defensa que el podrien defensar quelcom dintre i tot d'aqueixa llei general.

Així doncs, si la Caixa s'ha de nodrir d'aqueixos estalvis, farà ben poca cosa i demés, la posarem sempre en perill perquè sempre serà susceptible d'oscil·lacions ben sensibles i perilloses pel seu crèdit i honorabilitat.

Jo crec que, sense volguer esmenar a ningú, el concepte que ens hauríem d'imposar d'aqueixa Caixa és que, en lloc d'ésser d'estalvi, fos de crèdit, fos la calaixera del pagès, el lloc on el pagès diposités els seus diners i que els hi tingués fins al precís moment de necessitar-los; fos un compte corrent obert als seus socis on amb tota facilitat i promptitud els hi pogués dipositar i treurer-los.

Així, quan hom ven la collita, es paguen les atencions endarrerides, ens quedem un petit capital a casa i el demés el dipositem a la Caixa. Ni més ni menys que el que fan moltes de les nostres cases comercials amb els seus bancs.

Així sí que farem que tingui força diners i estimularem de debó l'estalvi.

Perquè és cosa molt humana el fet de que, si tenim diners a casa, ens els gastarem amb molta més facilitat que no pas tenint-los fora, àdhuc essent nostres i poguent-ne disposar a tota hora, perquè el sol fet d'haver-los d'anar a cercar a fora de casa, farà que no els gastem sinó per coses necessàries.

I llavors sí que la Caixa disposarà de diners i aqueixos tindran certa estabilitat, ja que es donaran molts casos que el treure uns diners per fer algun pagament, solament seran fora de la Caixa algunes hores, les precises per cobrar-les l'altre i ingressar-les altra vegada.

Si tots ens fessim aqueix càrrec, l'agricultura podria subvenir a totes les seves necessitats i fins li sobraria numerari.

Perquè ¿vos heu entretingut mai en pensar els milions que representa el poc o molt diner que està inactiu per les cases?

Demés, cal que ens imposem una altra obligació. La de portar a les nostres Caixes tots els diners nostres, i que tenim dipositats en altres llocs perquè ¿heu pensat mai en la milionada que representa el diner dipositat a les cases de banca que ben poc o gens favoreixen a l'Agricultura?

Mireu com avui està establerta la Banca, penseu en els milions que té de l'Agricultura i no crec que hi hagi ningú capaç de negar que, dipositats junts amb els altres de que parlàvem, no ens en sobressin.

Si retornéssim a l'història dels Sindicats i a l'estat en que avui es troben les nacions que tenen organitzada la banca agrària per mitjà de les Caixes rurals, veuríem la veritat de les meves afirmacions.

Es precís, doncs, deturar aqueixa emigració de capitals dels pobles, és d'absoluta necessitat deturar la torrentada d'argent que surt i que en lloc de fertilitzar les nostres terres, les dessola i les arrasa.

I per això cal crear en cada població la Caixa rural i fer que a ella hi vagin tots els diners dels pagesos de la vila.

La confiança

40 Però perquè dongui tots els bons resultats que cal esperar d'ella i sigui tot el que pot ésser, hi hem de dipositar tota la nostra confiança i hem de fer que tota la gent n'hi tingui.

Per això demanava gent de solvència, gent de reconeguda honorabilitat, prestigiosa i sèria, perquè és el seu fonament, perquè així assegurem l'èxit.

Demés d'això, hem de rodejar-la de tota mena de garanties, i aqueixes han d'ésser la nostra responsabilitat, la de tots i que tots ens fem solidaris del pagament no ja de les quantitats dipositades tan sols, sinó de totes les possibles contingències que poguessin sorgir.

Així sí que la tindrà tota la solvència i podrem dipositar-hi la confiança en absolut, de tal manera que no'crec que hi hagi entitat més segura per gran que sigui, que una senzilla i modesta Caixa Rural.

És més: encara no hi ha hagut al món cap Caixa Rural que s'hagi declarat en fallida i que, en el cas de dissoldre's no hagi pogut tornar tots el diners que ha tingut en dipòsit; no hi ha cap home que hi hagi perdut ni una peseta del capital, ni un cèntim d'interessos.

I és que la Caixa Rural només fa una sola feina, només emplea els diners d'una manera, i això ho fa en tal forma, que no se'n pot perdre cap: deixar-los a qui els necessiti i assegurant-se molt de la devolució.

Com no hem de posar-li confiança si ella és nostra, ben nostra; si la Caixa Rural som nosaltres mateixos?

Nosaltres escullim la gent que ha de regir-la i administrar-la, amb totes les facultats de substituir-la el dia que no ens satisfaci o tinguem indicis clars d'una mala administració; hi intervenim directament, tenim unes facultats que ens permeten fiscalitzar actuacions i la marxa econòmica, vigilem d'aprop i podem prevenir qualque cosa contrària a la seva honrada i normal actuació.

No, no pot fallar, perquè si bé deixa diners a la persona que n'és necessitada, aqueixa és soci, lo qual vol dir que tindrà aquella solvència moral i material prou capaç; però així i tot, el lligarem amb altres companys que salvaran tota la remota possibilitat de falta de pagament.

La garantia

41 N'hem parlat incidentalment, però convé insistir, ja que és l'eix per on ha de voltar tota la nostra actuació.

És cosa ben natural que, perquè la Caixa tingui un màxim de crèdit

i tingui el màxim de confiança l'hem de rodejar també del màxim de garantia. Però la Caixa Rural no té immobles, ni terres ni res que pugui oferir en garantia. Així, hem de confiar de la dels seus socis, aquella moral que les persones inspiren i la real i efectiva dels seus bens.

I aqueixa la podem oferir limitada a una quantitat fixa, o ilimitada, o sigui responent, per la Caixa, amb tots els bens que hom posseeixi, poguent en aqueix segon cas, ésser en proporció als bens de cada u i solidària.

Quina, doncs, serà millor aportar-hi?

Per això hem de distingir dos casos: si la Caixa Rural la muntem sense cap intervenció més que la nostra exclusivament i, en segon lloc, si per bastir-la o quan menys per donar els primers passos necessitem d'una entitat o persona estrangera a la nostra constitució. I així i tot, tampoc es poden avençar judicis, perquè en el primer cas, dependrà de la nostra llibèrrima voluntat i obrarem com ens convingui segons siguin el camins que ens hi portin o l'orientació que hi volguem donar. I en el segon, dependrà de les condicions que ens imposi l'entitat o persona de la qual ens haurem de valdre.

Però en termes generals, crec que hauriem d'acceptar la responsabilitat ilimitada i solidària, encara que això sigui un mal per la Caixa, perquè als novençans i covards els espanta de primer enduvi i es reserven d'entrar-hi.

Si la Caixa rural tingués el sol caire econòmic i en certa manera financer (que ha de tenir però un bon xic) la responsabilitat ilimitada i solidària l'hauriem de rebutjar per ésser una immoralitat i no haver-hi cap relació entre la responsabilitat i els beneficis.

Però com que hem de partir de la base de que tant com obra econòmica és obra social, aquí si que hi ha raó de col·laborar-hi i per ella hi hem de posar tot el nostre esforç.

Demés en això solament pot haver-hi un perill: els administradors. Podria donar-se el cas de que una Caixa disposés de la responsabilitat ilimitada del seus socis i fos, amb el temps, administrada per insolvents. Sense negar l'honradesa i bones intencions d'aqueixos, crec que és precís donar garanties als solvents perquè el dia de demà puguin defensar-se dels encara que remots possibles esdeveniments i per això, jo no veig altra cosa que la proporcionalitat de drets.

La proporcionalitat de drets

42 La Caixa Rural ha d'establir l'igualtat de drets i deures entre els seus socis, però sempre proporcionats a la responsabilitat que hi aportin. Així, tots el socis tenen el dret a obtenir préstecs, però aqueixos proporcionats a les seves necessitats i a la garantia que posseeixin; tots tenen

dret a enterar-se de la marxa econòmica, tots tenen dret a emetre la seva opinió en les assemblees.

Però quan es tracti de nomenament de Consell, que és qui pot, amb la seva actuació, lliurar a la Caixa d'un desastre o conduir-l'hi, quan es tracti d'una operació purament econòmica que pugui perjudicar i aqueixa actuació i aqueix perjudici puguin caure damunt d'altres socis i amb la desproporció que dona aquella responsabilitat solidària i ilimitada, llavors és natural, sense que d'això ningú se'n pugui ofendre, que el nombre de vots sigui proporcional a la responsabilitat.

Mes això no és pas cap cosa nova.

Si tu, lector, siguis qui siguis, et proposes emprendre un negoci, una empresa qualsevol i per això t'associes amb altres, i tu tens cent mil duros dipositats i dels altres n'hi ha que n'hi tenen cent i fins altres que no n'hi tenen cap, per honrats que siguin els teus companys, els teus consocis, no voldràs una garantia més per defensar els teus cent mil duros que la que tenen els que no hi han aportat cap diner?

Posem els peus a terra i fem les coses segons ens les dicti la realitat, la manera d'ésser nostra i les conveniències de cadascú. Lo contrari és fer-les sense esperances de realitat; és un somni, i jo no em proposo pas escriure pel gust de fer-me agradar, sinó per fer quelcom real i positiu.

Econòmicament no hi ha cap associació amb diferència de responsabilitat o d'ingrés de capital, que pel cas és el mateix, que no tingui la proporcionalitat de vots.

Si volem establir en qüestions econòmiques la igualtat de vots, en cas necessari haurem d'acceptar també la igualtat de responsabilitat; i aquesta igualtat en les caixes rurals és poc menys que nul·la.

Perquè si l'establim igual per a tots, l'hauríem de limitar a una quantitat fixa, i aquesta, per ésser una cosa perfectament equitativa, s'haurà d'ajustar a aquell que, encara que amb molt bona voluntat, en pugui portar menys. I així i tot, és de suposar que aquest no hi aportarà tota la que en realitat té.

De manera que, suposant que una caixa es composi de cinquanta socis i d'aquests n'hi hagi que posseeixin una valor de trenta mil pessetes, altres una de deu mil i altres una de quatre mil, ja no parlo dels insolvents, haurem de suposar que aquesta responsabilitat l'haurem de nivellar amb els que solament en tenen una de quatre mil; però com que aquests no hi aportaran més que en una part, o sigui, i vagi com exemple, cinc centes pessetes, cada soci respondrà solament d'aquesta quantitat.

Que socialment hi ha el deure, en els rics, a ajudar als que tenen menys i fins a ajudar als que no tinguin res? És veritat. Però llavors, en compensació, què podem fer menys que donar-los més garanties perquè aquest altruisme, aquesta ajuda la puguin donar sense cap perill?

Ja sé que se m'objectarà que en el cas necessari i per a salvar la Caixa i la responsabilitat que hi haurem aportat, tant d'interès hi tindrà el que tenint com a cent hi aporta com a cinc, que el que tenint com a mil hi aporta com a cinquanta. Això és una raó, demés d'ésser-ho aquelles consideracions d'ordre moral que podrien aduir-s'hi.

Però jo veig venir el cas, i en sé que n'han passat i tot, que no poguent establir la responsabilitat mínima, han establert la il·limitada, amb igualtat de drets i llavors, els que tenen molta responsabilitat no van a la caixa amb tot i aquella d'ordre moral de que parlava.

Les coses són tal com són i no està de la nostra mà el canviar-les i el que és per ara, i sobre tot entre la gent que no ens coneix gaire, la responsabilitat moral no es cotitza i si bé encara podria donar-se el cas, que no en confio gaire, que els nostres conveïns ens portessin diners, havem de donar com a segur que el dia que ens en convinguessin de fora per a completar la nostra obra, ningú ens en deixaria. I això és la veritat.

Mes no vol dir que haguem d'establir un règim de privilegis, no. En el demés, tots els socis passaran pel mateix camí i tindran igualtat de drets i deures.

Perquè el fet de que, en el cas d'un préstec, hi hagi desproporció, és a dir que la Caixa pugui deixar més diners a la persona de més responsabilitat que a la de menys, automàticament ja s'iguali, perquè faran tant de favor deixar cent duros a un propietari que tingui deu hectàries de terra com al que en tingui cinc, deixar-n'hi cinquanta.

Però si un dia arribés que la Caixa fos tan forta que es bastés a si mateixa, sense haver de viure del favor de ningú, llavors no hi hauria inconvenient en establir l'igualtat en tot, perquè si bé en principi ha necessitat de l'ajuda dels més potents, amb el temps l'han enrobustit els més necessitats i la una cosa compensaria l'altra.

Discreció

43 Els administradors de la Caixa Rural, demés d'aquelles condicions naturals en els homes que manegen diners que no són seus i que els hi han donat no solament per la confiança que inspira l'institució, sinó per la que es pot posar en els homes que la porten, han d'imposar-se una reserva absoluta, no han d'explicar mai res de lo que en la Caixa passa i molt menys descobrir qui hi té diners.

El pagès és home que per naturalesa és més amic sempre de fer el pobre que no pas de demostrar que té pocs o molts diners. Demés, jo crec que ho fa un xic per egoisme; perquè no n'hi manllevin... Li han costat tanta suor i tantes angúnies! — diu ell.

Per això, si no té una absoluta seguretat de que ningú ha de saber-ho, prefereix, o portar-los fora del poble o tenir-los a casa improductius. I no sé pas ço que és més dolent.

Així, actuant en una Caixa Rural, observareu que hi ha alguns socis que tenint una quantitat respectable a la Caixa, hi té diners manllevats encara que pocs. I això, encara que sigui estrany, té la seva explicació, i aqueixa és, que si algú es *pensa* que té quartos disponibles i va a manllevar-n'hi, ell pot demostrar que *no en té* ensenyant un document que acredita un deute. Hi han fills que tenen diners a la Caixa d'amagat dels seus pares, pares d'amagat dels fills; cases que hi deuen diners i un dels seus membres n'hi té de dipositats, noies que n'hi tenen amb la condició de que solament elles o la seva mare els poden treure, perquè el pare se'ls jugaria, per exemple, altres que eviten fer un testament i ja reparteixen una llibreta entre els seus fills, obrint-ne una per cada u, altres que els porten a casa d'un conseller de la seva confiança i ell es cuida de cobrar interessos i de retirar quantitats... Si haguéssim de citar casos que s'observen en les Caixes Rurals, estic cert que en podria citar a cents.

Doncs bé; figureu-vos per un moment, que ve un conseller i explica algun o alguns d'aqueixos casos i com a conseqüència immediata hi ha la de que farem barallar l'una mitat del poble contra l'altra mitat i als dos dies la Caixa es quedarà sense ni un cèntim.

No, dels dipòsits en la Caixa Rural, no se n'ha d'enterar ningú més que la gent més precisa, i com menys gent siguin, millor.

Però la Caixa és un compost de socis i tots ells tenen dret a revisar els comptes.

Així i tot hi ha manera de que ningú se n'enteri i obrant ben legal i honradament.

Per això, farem les llibretes de crèdit nominatives, posant el nom del tenedor solament a la portada del document, de manera que àdhuc es pugui liquidar i cobrar interessos sense saber a qui perteneix, i això es logrà així, doblgant la primera plana al presentar-la a la liquidació. I al llibre de Comptes corrents de llibretes, a cada full, hi farem constar solament el nombre que li correspongui i sense cap nom.

De manera, que si un soci es vol enterar, en us del seu dret, de l'estat de comptes, se li pot mostrar l'esmentat llibre, en el qual hi veurà solament xifres, que és, al fi i al cap, l'únic que li ha d'interessar.

No cal dir que igualment interessa l'ésser molt reservat en lo tocant als préstecs.

En tractar d'una persona que sol·licita un préstec, tots els consellers tenen el deure de posar de manifest davant del Consell qualche dupte que puguin tenir sobre el sol·licitant i la seva manera de procedir.

Excuso explicar les malícies que es crearia aquell conseller si al endemà l'interessat s'entera de lo que d'ell s'ha dit.

No, els consellers de la Caixa Rural, jamai han de portar a fora res de de lo que a dintre passi per insignificant que sigui.

Compte amb els diners

44 Els diners de la Caixa Rural no són pas nostres; solament els guardem. Són de les persones que ens els han confiat i els que no són així, seran dels socis, del fons social.

No bastarà, doncs, que els administrem honradament, sinó que ho haurem de fer també amb molta cura.

Per això serà bo observar:

Que jamai hi hagi en caixa massa diners; només que els necessaris. Perquè de tots els diners que tenim, en paguem interessos i dels diners en Caixa, en paguem també, però no en cobrem. I això, demés d'ésser un perjudici per la Caixa és un perill per qui els guarda.

No emprar diners, en cas de que en sobrin, ateses les demandes dels socis, més que en coses que puguin afavorir l'agricultura, ja empleant-los la mateixa Caixa o bé el Sindicat de que forma part.

Si això no es pot lograr, empleem-los en coses seguríssimes i que ens produeixin més interès del que la Caixa en pagui i, en últim terme, igual.

Assegurem-los bé en deixar-los als socis, mitjançant una forta garantia moral i material seva i acompanyem-la de una garantia solidària.

Això, demés de donar-nos una absoluta seguretat de que ens els tornaran, influim en que en el cas improvable de litigi, el fiador, per l'amistat i consideració que el deutor principal li deu, influirà en l'ànim d'aquest i evitarem la qüestió judicial si és precís arribar-hi.

Encara que la Caixa presti quantitats, no prestarà mai totes les que a ella s'hi han depositat, sinó que tindrem una forta reserva per les possibles demandes dels tenedors de llibretes. Per a evitar això, serà convenient disposar d'un crèdit en algun banc que ens serveixi de reserva pel cas exposat, i llavors ja no caldrà que en reservem tants i podrem treballar més.

Procurem abonar interessos del diner dipositat, de conformitat amb el preu general del diner i mai els deixarem a un interès que resulti inferior al que nosaltres abonem. Per lo primer, distinguirem si el diner es a retirar a *la vista*, a un plaç curt (que podria fixar-se en mig any) o a un plaç llarg (que podria ésser un any) i abonarem més interessos tant quant més llarga sigui l'estada del diner en caixa.

No deixarem mai diners sense que, sigui qui sigui, encara que fos el

mateix caixer, no firmi abans i en les condicions esmentades, l'oportú document; ni permetrem que cap soci degui a la Caixa més que una sola quantitat.

Les operacions de cobrar i principalment les de pagar, les farem precisament en presència i amb l'intervenció de la persona interessada i no amb altres individus de la família.

En bé de la Caixa i fins en bé del mateix veí, no deixarem cap diner que no sigui veritablement per a subvenir una necessitat.

No tancarem mai les operacions del dia sense fer un minuciós arqueig. Així, qualsevol dificultat que hi hagués, ens en recordaríem.

Però així i tot, no ens refiarem mai de la memòria i per això, demés, no cobrarem mai cap quantitat ni la pagarem fora de l'oficina o local on tinguem establerta la Caixa.

Farem que cada soci segueixi les normes establertes en general per a tots. Així, si havem dit que es necessitava demés del seu crèdit una firma responsable, els testimonis o lo que sigui, així ho farà tothom; des del president al darrer soci entrat, des del més pobre a la persona de més solvència. Lo contrari és crear gelosies; és, en realitat, establir dues castes de socis: aquells en els quals s'hi pot tenir confiança i els que no se n'hi pot tenir. I una Caixa, des del moment que accepta un soci, li ha considerat una solvència i li ha de reconèixer en tots els moments; però en matèria de deixar-li diners, ha d'assegurar-los.

Havem de procurar per tots els medis que en la Caixa no hi entri mai el favoritisme ni la consideració personal. La Caixa té de fer favors a tothom i a mida de les seves forces i en proporció a les necessitats de cadascú i res més. Allí no hi havem de tenir amics i ho havem d'ésser de tothom.

No deixarem diners a termini massa llarg. Havem de pensar que a nosaltres ens els han dipositat a termini curt.

En deixar diners, procurarem deixar-los de tal manera que al soci no els hi calgui tornar tots alhora. Sinó que establim unes renovacions periòdiques i fixes amb petites rebaixes del capital i atenent en lo possible l'estat de cullites, i d'aquesta manera, amb una molèstia molt lleugera, el soci es trobarà, quasi sense donar-se'n compte, amb el deute extingit.

No permetrem que els socis deguin diners per compte d'altri.

Obrarem amb energia en el cas de manca de compliment en l'abonament d'interessos, rebaixes o la total cancel·lació, apel·lant a tots els medis que les lleis ens donguin, per durs que siguin.

En general serem flexibles i generosos sempre que es tracti d'un bé de tots i que no pugui perjudicar en lo més mínim els interessos de la Caixa i rigorosos en exigir el compliment del deure.

Tinguem present que la institució començarà a flaquejar el dia en el qual

per consideracions personals invertim els termes, és a dir, que pensem més en el favor de l'individu que en el de la col·lectivitat.

Règim interior

45 El Consell d'Administració, Junta Directiva o com vulgui anomenar-se, és l'únic que ha de concedir els préstecs, assenyalar les quantitats que s'han de rebaixar durant el curs de l'operació i el que els ha de negar o rebaixar segons l'estat de cabals de la Caixa o el crèdit que li mereixi el soci sol·licitant.

Per això caldrà que se'l rodegi de totes les facultats que li siguin necessàries per al seu comès.

Si al Consell es fien els cabals per mentre duri la seva gestió i ell moralment respon de la bona marxa de l'entitat, és lògic que ha d'administrar amb les menys traves i dificultats possibles.

Per raó dels assumptes que haurà de tractar, crec que, com menys nombrós sigui, millor. Havem recomanat anteriorment que és precís que estigui compost de persones molt reservades (41). I els secrets es guarden millor com més poques persones els saben.

Quan la Caixa estigui ja en marxa, el Consell es reunirà, al menys, una vegada cada setmana o cada quinzena, en un dia fixe i *sense que mai ni per cap motiu es deixi de reunir en aquell dia i amb puntualitat*. La Junta o Consell de la Caixa *mai farà reunions de segona convocatòria* mes que en el cas de considerar-se convocades (i així ho expressarà el reglament en aquest cas) per mitja hora després de la senyalada per la de primera.

De no seguir aquest règim podríem ocasionar greus perjudicis.

Suposem, i amb això ens hi trobarem amb seguretat, que hi ha un soci que, confiant en un préstec de la Caixa o quan menys amb totes les probabilitats de que li farà, ha citat a un creditor seu per pagar-li una quantitat i en un dia determinat, o un altre que, amb la mateixa confiança, ha adquirit una altra obligació o compromís inajornable: un venciment d'una lletra, per exemple.

Si aquella setmana i precisament el dia que s'acostuma a reunir el Consell, no es reuneix, el sol·licitant no obtindrà el diner perquè no s'haurà pogut acordar la concessió del préstec. Si bé en alguns casos pot només ocasionar una molèstia, en altres, com els citats, ja fan mal, ja posen en ridícol a aquell home o ja el perjudiquen, demés, perquè aquella lletra haurà d'anar a la protesta. I d'una petita cosa com sembla que és el no reunir-se el Consell en el dia fixe de sempre, podem ocasionar grans trastorns, tals com són: anul·lació d'un contracte, una protesta de lletra, un viatge fet inútilment... aneu a saber el que pot ocasionar!

Demés, hi han coses d'ordre moral que ens hi obliguen. Amb quina autoritat el Consell podrà corregir faltes als socis de compliment de deures si comença ell per faltar?

El millor dia que el Consell pot escollir per a reunir-se en sessió és el divendres.

El soci, durant la setmana i per mitjà d'una papereta o per un senzill avís a algú dels consellers, farà les peticions de préstec, i el divendres el Consell acorda sobre les que té fetes. El dissabte es passa l'avís a l'interessat; una papereta en la qual s'hi anota l'acord que ha recaigut sobre la petició, i el diumenge, també a una hora fixa, s'efectuaran les operacions de caixa i la firma dels documents que calguin.

El diumenge és dia força apropiat entre els pagesos per a poguer destinar un parell d'hores a la Caixa rural.

Per a les operacions d'entrada i sortida de diners de les llibretes de crèdit, no caldrà que la Junta prengui cap acord. Unicament serà bo que ho sàpiga perquè pugui estar previnguda.

El diner procedent de les imposicions és d'exclusiva propietat de l'imponent i solament els estatuts el regulen. Així el podrà treure quan vulgui i sense que sobre això la Junta hi hagi de dir res. Si és ben seu, mai el Consell podrà acordar entregar-l'hi.

Mes per al bon règim interior i per a millor coneixença dels consellers, serà bo que qui atengui especialment als afers de les imposicions, anunciï al Consell, el dia que es reuneixi, les quantitats que durant la setmana s'han de retirar i les ingressades durant el diumenge anterior. També s'ha de donar compte de l'arqueig practicat, de la inversió i ingrés del capital i de la quantitat obrant en caixa, puix ha d'ésser la base de les operacions que es puguin efectuar dependents dels acords d'aquella sessió.

Els diners es deixaran mitjançant la firma d'una lletra de canvi, d'un pagaré o d'una pòlissa acreditativa del deute, cuidant molt bé de que hi aparegui ben clarament consignada la remesa del diner, així com les firmes de dos testimonis presencials si és la pòlissa o bé el pagaré.

Crec que el millor document que pot utilitzar una Caixa Rural és el «pagaré», perquè és el de més fàcil maneig.

Si utilitzem la lletra de canvi ha d'ésser amb l'exclusiva condició *[de que les firmes que hi intervenen han de saber firmar. És nul·la una lletra firmada a nom d'altri i si utilitzem el pagaré i ens trobem amb que el deutor o una de les firmes no sap firmar, firmarà un altre amb la nota de a nom, presència i prec de N. N. que manifesta no saber firmar i demés dos testimonis que presenciïn l'especial autorització d'usar la firma.*

Les imposicions les rebrem mitjançant la remesa de la ja tan coneguda llibreta de crèdit, posant-hi molt de compte d'escriure amb lletres les quantitats, amb tota claretat i sense esmenes.

A la portada de la llibreta de crèdit serà bo que sota del nom de l'entitat, de l'imponent, de la data, etc., hi hagin unes quantes ratlles disponibles encapçalades amb el títol «Condicions especials d'aquesta llibreta», per a posar-hi les que l'imponent ens digui.

Si l'interessat no acut al temps reglamentari per a liquidar els interessos, cada final d'exercici els hi liquidarem i els hi abonarem al seu compte, acumulant-los al capital que hi té dipositat. I quan aparegui aquella llibreta hi anotarem l'operació feta de conformitat com estigui en el llibre registre d'imposicions.

Els llibres

46 Els llibres que una Caixa hagi de portar, dependran, és clar, de la comptabilitat establerta.

Però vull suposar que aqueixa sigui senzilla i per a una Caixa Rural modesta. Les potentes ja saben com tenen de fer-ho.

Aqueixos seran: un llibre Registre de socis, on demés del nom i cognom hi farem constar el renom, la data d'ingrés, el capital crèdit que se li aprecii, el domicili i les notes particulars que creguem oportunes.

Un llibre Registre d'imposicions en el qual hi haurà una columna per anotar la data, una pel concepte (ingrés o pagament) on s'hi expressarà en lletres, una altra pels ingressos, una pels pagaments, una pels interessos pagats i una pel saldo que hi hagi.

Una llibreta d'operacions diàries, impresa en la forma que s'expressa en el modelatge que segueix.

Un llibre de Venciments en el qual hi anirà: el nom del deutor, quantitat que deu, procedència de l'operació (nova o renovada), data de l'acceptació i del venciment i les observacions particulars necessàries.

Un llibre Major en el qual hi anotarem el resum setmanal que resulti de la llibreta de les operacions diàries i tots aquells altres de caracter complementari que la nostra actuació ens demani.

Aqueixos llibres no han d'estar reintegrats ni s'han de registrar en lloc.

Però serà convenient que alguns d'ells es portin a segellar al Jutjat municipal i que al primer full hi vagi la nota del Jutjat expressant els fulls hàbils que conté el llibre i la firma del senyor Jutge, això inspirarà més confiança i fins, amb el temps, pot ser-nos útil.

La comptabilitat

47 No caldria dir-ho: essencialment ha d'ésser claríssima, molt ben portada i senzilla.

Si les Caixes rurals poguessin sostenir un Comptable i els socis que tenen el dret i fins el deure d'enterar-se'n, entenguessin ço que és la comptabilitat, es podria recomanar que es portés per partida doble.

Però, he dit abans i ho repeteixo, que cal comptar amb que sempre hi haurà Caixes rurals modestes i àdhuc les Caixes que en el present han adquirit gran importància i el volum de les seves operacions ascendeixen a alguns milions de pessetes, la major part han començat modestament i per això hem de pensar en que, a principi quan menys, poguem operar sense que la comptabilitat ens produeixi cap despesa o molt poques.

Després sí; després hem de procurar un estímul pel qui porti el pes d'ella i de l'organització.

Seria immoral sacrificar un home sense recompensar-l'hi poc o molt, en relació a les possibilitats de la Caixa, el treball que hi esmerça.

Però retornant als principis de l'entitat i a aquelles que portaran vida relativament modesta, hem d'acceptar una comptabilitat que satisfaci les condicions d'una absoluta claretat, fàcil de portar i que impliqui poca feina, tot adaptant-se perfectament a les operacions que la Caixa realitzi i que la pugui entendre tothom, desde l'home ja iniciat en aqueixes qüestions fins al que solament en posseeixi uns rudiments.

Jo he practicat per espai de molts anys un sistema el qual, per haver donat excel·lents resultats, ha sigut adoptat per algunes Caixes rurals i que, sense temença el recomano, segur de que reuneix totes les condicions esmentades.

Per a major claretat, l'explicaré complert i en posaré el modelatge. Si després hi han Caixes que poden o volen prescindir d'algun requisit, la pràctica els dirà quin ha d'ésser.

En primer lloc tindrem unes fulles impreses en color diferent, per a major comoditat de qui les manegi, en les quals s'hi anotaran les operacions d'entrada a Caixa de les unes i de sortida de les altres, expressant el nom del qui fa l'operació, el número d'ordre, el concepte de la operació que es faci i la quantitat. El redactat de l'imprès procurarem que s'adapti a l'imprès diari de comptabilitat.

Després, disposarem d'una fulla, impresa també que portarà el Comptador en la qual hi haurà dues columnes per anotar-hi les quantitats i un espai per a expressar-hi el concepte, número de la fulla i si es ingressa o sortida.

De moment, una senzilla llibreta de Caixa que portarà el Tresorer, en la qual hi anotarà solament el número de les fulles i la quantitat en columna diferent, segons sigui sortida o ingressada a la Caixa.

Amb aqueixos impressos a la mà fem, com a via d'exemple, una o diverses operacions peculiars d'aqueixes institucions.

A l'hora previament assenyalada, hi haurà presents: el Secretari, el Caixer i el Comptador.

Ve un soci al qual li ha estat concedit pel Consell un préstec de cent pessetes; el Secretari estendrà l'oportú document de crèdit que firmaran el deutor, els testimonis i, si cal, el fiador solidari. Mentre es firma, el mateix Secretari esten la fulla d'*Ordre de pagament la qual* firmarà també el deutor i, amb aqueixa fulla i el pagaré o lletra firmada, passarà al Comptador. Aquest anotarà en el seu imprès l'operació que és sortida de caixa a la seva llibreta i es quedarà la fulla esmentada d'*Ordre de pagament* obrant d'igual manera en tots els ingressos, qualsevolga que siguin.

En tancar les operacions diàries farem l'arqueig, pel qual disposarem de tres comprovants: la fulla del Comptador, les fulles que han passat al Caixer i la llibreta d'aquest.

Si les sumes dels tres documents coincideixen i el diner en caixa és igual al resultat que donguin les fulles, l'arqueig està be.

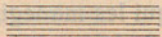
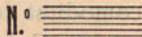
A l'endemà, el Secretari passarà a la llibreta els assentaments, extrets de les fulles, a la llibreta i, de tant en tant, les sumes mensuals al llibre Major.

Com es pot veure, la distribució de conceptes permetran fer sempre un tanteig, i a fi d'any, un compte de pèrdues i ganàncies per cada concepte.

Alguns models de impressos que necessitarem per al funcionament de la Caixa Rural

CAIXA RURAL

DE

ORDRE DE PAGAMENT de Pessetes **N.º**

El Caixer, previ assentament a Comptaduria, pagarà a D.

la quantitat de

pessetes

per (1)

ASSENTAT
El Comptador,

de de 192

Rebut,

(1) Citar el concepte corresponent a la llibreta diària.

CAIXA RURAL

DE

ORDRE DE COBRAMENT de Pessetes _____ **N.º** _____

El Caixer, previ assentament a Comptaduria es farà càrrec de la quantitat de pessetes

procedents de D.

per (1)

ASSENTAT
El Comptador

..... de de 192

(Firma del qui entrega la quantitat)

(1) Un dels conceptes de la caseta de la llibreta diària.

Caixa Rural de (1)

..... de 192

Comptaduria

Ingresos		CONCEPTE	Pagaments	
Ptes.	Cts.		Ptes.	Cts.
.....
.....
.....
.....
.....

El Comptador,
(firma)

(1) El full ha d'esser doble llarg que el model.

LLIBRE DIARI DE COMPTABILITAT

78

Caixa Rural } del Sindicat Agrícola de **INGRESSOS** A de de 192.....
 (o bé) Secció de Crèdit }

Interessos			Rebaixes			LL. Cancel·lades			Imposicions			Ingressos diversos			TOTALS		
N.º	Ptes.	Cts.	N.º	Ptes.	Cts.	N.º	Ptes.	Cts.	N.º	Ptes.	Cts.		Ptes.	Cts.		Ptes.	Cts.
												Entrada Soci N.º.....			Interessos		
												Import llibre- ta N.º.....			Rebaixes		
												Etc., etc.			Cancel·lacions		
															Imposicions		
															Diversos		
Sumes															Total . . .		
															SUMA ANTERIOR. . . .		
															TOTAL GENERAL		

El Tresorer,

Conforme
El Comptador,

Vist
El Secretari,

N.º

PAGAMENTS I DESPESES

A de de 192.....

Deixes			Reintegres a llibres			Interessos a llibres			DIVERSOS			TOTALS		
N.º	Ptes.	Cts.	N.º	Ptes.	Cts.	N.º	Ptes.	Cts.		Ptes.	Cts.		Ptes.	Cts.
									Pòlissa N.º				Deixes	
									» N.º				Reintegres	
									» N.º				Interessos	
									» N.º				Diversos	
									Impresos N.º					
									Electricitat N.º					
													TOTAL . . .	
Sumes													SUMA ANTERIOR. .	
													SUMA GENERAL.	

RESÚM GENERAL

Ingressos Ptes.
 Pagaments i despeses . . »
 Caixa »

(Coberta o portada d'una Llibreta de crèdit)

LLIBRETA DE CRÈDIT

CONTRA LA
CAIXA RURAL
DE

Núm. _____

Oberta a _____ de _____ de 19 _____

A favor de _____

OBSERVACIONS ESPECIALS D'AQUESTA LLIBRETA

(Full primer d'una Llibreta de crèdit)

CAIXA RURAL DE

Condicions que regulen les im-
posicions i reintegraments de
les Llibretes de Crèdit ⁽¹⁾

El President,

El Caixer,

El Secretari,

(1) Els Articles de Reglament que hi facin referència.

(LLIBRE DE VENCIMENTS)

Caixa Rural de

VENCIMENTS

Número	Procedència (1)	DEUTOR	Import	Sumes	Data d'acceptació	Venciment	Observacions

(1) Si és operació nova (N) o renovació (R).

CAIXA RURAL

DE

(Avis de venciment)

Sr. D.

Volgut consoci: Li recordo que el dia de li venç la lletra a son càrrec de pessetes, la renovació de la qual si li convé, podrà efectuar en l'esmentat dia, de 9 a 11 del matí, i tots els dies feiners de 11 a 12, mitjançant la rebaixa i pagament d'interessos que es detallen:

Rebaixa al por cent, que importa
Interés de pessetes que importa.
Timbre
Total pessetes que deu abonar

Pessetes	Cts.
.....
.....
.....
.....

P. A. del C.
 El Secretari,

Nota.—A fi d'estalviar-li molèsties, li faig avinent que no descuidi de venir amb la persona que té de posar la firma per l'aval de la lletra, i demés dos testimonis cas de no sapiguer firmar V., doncs altrament no podria realitzar l'operació, advertint-li que el document deu haver de portar la mateixa firma de l'altre vegada.

CAIXA RURAL

DE

(Avis de concessió de préstec)

Sr. D.

Volgut consoci: El Consell Directiu d'aquest Sindicat, en sessió d'avui ha acordat la operació de pessetes que V. tenia demanada.

Lo que per ordre del mateix li comunico.

El Secretari,

Nota.—A fi d'estalviar-li molèsties, li faig avinent que no descuidi de portar la firma per l'aval de la lletra i demés dos testimonis, cas de no sapiguer firmar, altrament no es podria realitzar l'operació i resultaria en perjudici de vosté

(Model del Pagaré)

Pagaré a l'ordre

N.º

Per Pessetes

El firmant En
 rebo el dia d'avui i pagaré el de
 (1) de de mil noucents
 vint a l'ordre de En (nom del Fiador)
 i en el domicili de la Caixa Rural de
 la quantitat de pessetes
 valor rebut de la mateixa en efectiu pel préstec
 que m'ha fet en igual forma, al compliment de la qual estipulació
 m'hi obligo amb tots els meus bens presents i tuturs.

..... de de mil nou-
 cents vint i

(firma del deutor)

(firma del fiador)

Testimoni,

Testimoni,

Pagui's a l'ordre de

Valor rebut.

..... de de 192.....

(firma del fiador)

(1) Les quantitats i dates escriuin-se en lletres.

(MODEL DE LLETRA)

de 192

N.º (Població) de de 192

Per ptes

A (noranta dies data) es servirà V. pagar per aques-
ta (primera) de canvi, no havent-ho fet per la (segona)

..... a l'ordre de (Nom de la Caixa Rural)

la quantitat de

 valor (rebut) que sentarà V. en (en compte)

..... segons avís de (S. S. S.)

A (Nom del deutor)

(Firma del Lliurador o Fiador)

Accepto:
(Firma del Deutor)

de

Timbres i pòlisses

48 La Caixa rural com a Sindicat agrícola dels que regula la llei de 28 de gener de 1906, als beneficis i exempcions del qual l'haurem acollit, està exempta de timbres i pòlisses per a tots els documents que utilitzi en tots els actes i contractes en que ella intervingui com a personalitat jurídica.

Per això, emsem que se'ns comunica la Reial Ordre declaratòria de *veritable Sindicat Agrícola*, ja es passa l'oportuna comunicació a la delegació d'Hisenda de la *província* per totes les exempcions de què disfruta.

Franquícia postal

49 El Sindicat agrícola, i per lo tant la Caixa rural, que ho és també, disfruta de la franquícia postal, però solament per dirigir-se a les entitats de la seva classe, encara que siguin d'ordre superior, tals com Federacions agrícoles. Per això ha de tenir uns sobres impresos amb el nom de l'entitat, les lletres S. N. que volen dir Servei Nacional, amb caràcters grossos a la part superior del mateix i a la dreta del lector una declaració firmada que dirà: «Com encarregat del registre, certifico que aquest plec solament conté correspondència oficial», en castellà.

Els plecs que s'hagin d'entregar a Correus aniran acompanyats d'una factura impresa que es podrà comprar a quasi totes les llibreries, segellada amb el segell de franquícia de l'entitat.

Interessos

50 És molt difícil poguer establir una norma fixa per als interessos que la Caixa rural hagi d'abonar, i els que, en conseqüència, hagi de cobrar.

No fa pas molts anys, quan la fam d'arroplegar els diners de les nostres comarques encara no s'havia intensificat ni estés tan generalment, les nostres Caixes abonaven el tres per cent anual pel temps que el capital havia permanescut en caixa.

Però avui s'ha donat una major mobilització al diner, les necessitats d'ell han crescut, l'emigració del numerari ha estat formidable i s'ha tingut d'estimular a la gent a que els portin a la caixa rural per medi d'un major interès.

La major part de Bancs i Cases de Banca de Catalunya han establert agències i sucursals en tots els punts estratègics i han pagat interessos superiors als que abans s'abonaven.

Si les Caixes rurals, per al bé de l'agricultura i dels seus socis, volen fer front a l'emigració de diner de cada poble, no tenen més remei que subjectar el seu tipus d'interès al tipus corrent del mercat, màximament per al diner que ha de tenir certa permanència.

És clar que això ens privarà de fer préstecs relativament mòdics, però de no posar-nos en aquestes condicions el diner no vindrà i no podrem treballar. I entre haver de cobrar un major interès, que per altra part en lloc es trobarà més barat, o esperar pacientment que els altres se'ls emportin, es preferible lo primer.

Però ja trobarem la manera, d'abaratir el diner per als nostres préstecs, i si no de moment, podrem preparar-la per a l'avenir, empleant el sistema mixte de què parlàvem anteriorment.

Per això serà convenient que mentre la Caixa actuï amb el diner d'imposicions o obtingut per medi d'un préstec, s'estableixin unes quotes d'una quantia proporcional al capital-crèdit que el Consell ha estimat a cada soci i, si aquestes quotes són un xic crescudes, es poden retornar anc que sense interessos, en donar-se de baixa el soci passat un cert nombre d'anys d'actuació, els suficients perquè aquelles quotes hagin pogut produir per medi dels interessos un petit capital del qual està clar, que en cobrarem interessos i no n'abonarem perquè ja serà nostre.

Contribuirem també a la disminució dels interessos que la Caixa hagi d'abonar: no donant interessos per les quantitats imposades per un temps menor d'un mes; abonant-los des del primer de mes següent al dia en que s'ha efectuat la imposició fins al darrer del mes anterior a la data que ha estat retirada la quantitat; abonant interessos per semestres vençuts i cobrats a fi d'any i imposant unes petites quantitats proporcionals a les quantitats deixades en concepte d'impresos, així com cobrant les llibretes d'imposició que s'entreguen.

En termes generals i sens perjudici de les variants que hi pugui haver amb el temps, la Caixa rural abonarà els següents interessos en relació a la permanència en caixa del capital: el 3 % per al diner deixat amb la condició d'ésser retirat immediatament de demanar-lo o sense un termini fixe; el 4 % per al diner que permaneixi al menys per espai de sis mesos; el 5 % des de un any endavant.

Havem dit ja que, si el tenedor d'una llibreta que ha deixat el diner per un any necessita treure'l abans, la caixa no l'hi pot donar abans de la data convinguda, però li podrà concedir un préstec i, en aquest cas, solament se'l perjudica de la petita diferència en els interessos.

Els interessos que la caixa rebrà per raó dels préstecs que tingui concedits s'hauran de condicionar amb els que aquesta aboni, comptant, demés, que la diferència entre el que aboni i el que cobri ha de subvenir les despeses normals d'administració i, si pot ésser, fer un petit capital de

reserva. Això darrer és més difícil i per aquesta raó serà convenient que la caixa emprengui altres afers que, demés d'ésser un bé pels seus socis, seran el sosteniment d'ella i la possibilitat de formar aquest capital

L'operació aritmètica per comptar interesos és sumament senzilla. Per això es multiplica el tipus d'interès pel capital i el producte es divideix per cent. Així sabrem el corresponent a un any. Si us interessa per menys temps, partirem l'interès corresponent a l'any per dotze mesos i multiplicarem el resultat pels mesos que volguem saber.

Per exemple: 350 pessetes deixades per 5 mesos al 4 %.

L'operació és com segueix:

$350 \times 4 = 1,400 : 100 = 14'00$ pessetes (interessos d'un any).

$14 : 12$ (mesos) = $1'16 \times 5 = 5'80$ (interessos corresponents a 5 mesos).

I així en els diners d'imposicions.

Per a evitar-nos molèsties i feina en la comptabilitat, procurarem que les quantitats siguin sempre a un temps fixe i determinat. Així no deixarem diners per fraccions de mesos ni abonarem interessos ja pagats de quantitats retornades abans del venciment, etc.

En general, però la pràctica ens donarà les demés lliçons per simplificar el treball i per introduir totes aquelles coses que ens han de facilitar la gestió.

ELS ADOBS

Generalitats

51 En parlar de l'adquisició d'adobs, ja sigui en primeres matèries, ja en adobs compostos, s'entendrà que va inclòs en aqueix afer, tota mena de substàncies fertilitzants i les substàncies anticriptogàmiques i parasiticides, tals com sofre, sulfat, arseniat de sosa i totes aquelles que ens serveixin per a combatre les malalties de les plantes.

I en quant en això, podem dir que el Sindicat, mentre no dongui un gran salt, que transformi tota la manera d'ésser actual, ja ho ha fet tot.

Hem lograt sortir-nos de l'explotació en que viviem alguns anys endarrera, tenim medis i generalment els utilitzem, per assegurar-nos la qualitat, doncs avui no cal recomanar més que dues coses. Perseverança per a no perdre el terreny conquistat i estar preparats per a conquerir-ne de nou, anant a l'organització definitiva que ens permeti donar aquell pas gegantí de que parlavem.

Per lo primer, cal que ens fem càrrec que, mirant-nos les coses molt superficialment, sembla, però no més *ho sembla*, que el Sindicat no obté cap avantatge amb els adobs i que l'individu isolat, té les mateixes condicions que el que viu sindicat. I això ens podria fer defallir, és més, això fa defallir a molta gent.

Es un fet, que avui les cases proveïdores de primeres matèries per adobs, fan quasi les mateixes condicions als Sindicats que a l'individu, i si alguna diferència es nota en quant al preu, és petita i aqueixa és com resultat d'una regla general i fixa: unes bonificacions per raó d'un major consum.

I així passa que l'individu que va al mercat del centre de comarca a cercar adobs i el que es proveeix d'algun representant d'aquelles cases, establert en la localitat, compra quasi al mateix preu que el preu establert pel Sindicat i fins s'han donat casos de comprar més barat i tot.

Naturalment, l'home que no sent cap afecció per l'entitat, encara que d'ella en sigui soci, quan el Sindicat el cedeix més barat, va en aquest, quan el dona a igual preu, generalment va al comerç, per atencions personals o pel que sigui, i quan l'ha de cedir més car, es queda sense proveïdors o amb molta poca gent que s'hi proveeixi. Deixant de banda les condicions de puresa, que essent l'adob a igual o a un menor preu que el Sindicat, cal duptar-ne, cal que tinguem en compte que això és un pla de batalla, que

és un dels medis de que es valen les cases per a fer-nos defallir. Elles saben més bé que no pas nosaltres mateixos el punt flac que tenim els pagesos i per aquí ens ataquen. Es conformen amb no guanyar tant, cedint a preus més barats ara, perquè si demà han lograt el nostre dispers, si demà lo-gressin fer desapareixe les associacions que es dediquen a la venda d'adobs, tornariem a ser als preus altíssims i en allò de que les cases poc escrupolo-ses farien de les seves venent el que els donés la gana en lloc d'adobs.

Per això hem d'aguantar ferm i convencer als que compren fora del Sin-dicat, hem de sostenir els existents i crear-ne de nous, encara que no sigui més que per a tenir sempre una vàlvula de seguretat.

Per a més tard, així que nosaltres ens anem fent forts i assolim una orga-nització també forta, anar a la fabricació cooperativa d'aquelles substàn-cies que puguem fabricar. Llavors serà quan obtindrem tots els aventatges de la nostra organització, i això no és pas cosa nova a fora, i a Catalunya s'ha estudiat ja aqueix assumpte. Bo és que se n'hagi parlat, lo qual vol dir que quan estiguem ben preparats, ho podrem tenir. Cal, doncs perse- verar i pensar en el dia de demà.

La compra-venda

52 Acabem de dir que una de les coses que priven l'expansió dels Sindicats que es dediquen a la venda d'adobs, és aquella tàctica dels comerciants de no deixar-los tenir aventatges i una espècie de competència establerta en els preus.

Constí que no ho dic pas en sò de censura. Jo trobo que estan en el seu perfecte dret i fins trobo que no mirarien pas bé els seus interessos si no ho fessin. L'home que es posa en el negoci, pot emplear totes les armes humanament possibles, mentre siguin armes legals. I aqueixa trobo que ho és.

Però nosaltres en tenim una que és força important i és ben poc utilit- zada: la no divulgació dels preus.

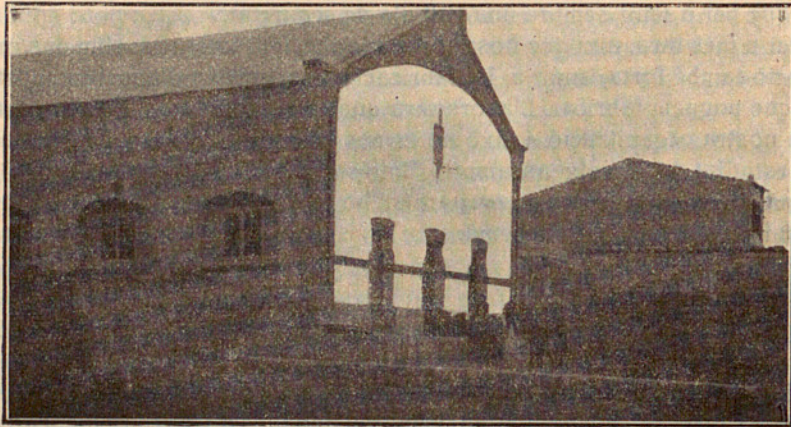
¿Quantes vegades les cases nacionals no han obert preus fins a saber els preus establerts per les cases estrangeres? Doncs bé; un dels vehicles que tenen, som nosaltres, som els pagesos mateixos.

Hi ha hagut a Catalunya benemèrites associacions de pagesos que han assajat la compra de matèries a l'estranger. Mentre no s'han divulgat preus, hi ha hagut remarcables diferències que han fet lluir els preus d'aquelles associacions, però així que s'han sapigut, s'han nivellat aqueixos i ens hem trobat altra vegada amb el descontent del pagès, que no s'ha fixat que això és degut a la seva associació.

Es clar que ha sigut un bé general. Però jo cerco, tant com res, el pres-

tigi del Sindicat, jo vull que el Sindicat sempre pugui vendre més barat que els altres, jo vull que els homes del Sindicat trobin uns aventatges i poc m'interessin els que no ho són.

Si poguessim acostumar als nostres socis a adquirir els adobs sense saber el preu a que l'hauran de pagar i aqueix no es fes públic fins passat un mes després d'haver retirat el gènere del magatzem, crec que hauríem guanyat alguna cosa per fer front a aqueixa competència natural en que ens veiem sempre sotmesos.

Magatzem d'adobs i grans del Sindicat Agrícola de Guissona.

¿No hem anat a comprar adobs, menjar per bèsties i altres gèneres a cases que en parlar de preus vos han dit que vos els cobrarien al *preu que establís el Sindicat*? Doncs bé; això és el secret de l'èxit.

¿Que vindrà dia que s'haurà de saber? Es clar. Però si sabem tenir paciència, primer hauran d'obrir preu, per cobrar, aquelles cases que no pas nosaltres. I en aqueix cas, jo confio que sempre més aviat guanyarem que perdrem.

Es més; crec, i quasi ho podria assegurar, que en aqueixes condicions, una vegada establertes en general, tal vegada es trobessin cases que ens farien condicions i preus excepcionals i aventatjosos, si no per l'individu, per la col·lectivitat, i al fi i al cap, tot és un benefici.

Organització interior

53 Per a un major ordre en l'organització interior i per a evitar perjudicis, de vegades ben sensibles a l'associació, convindrà tenir en compte:

1.er Mentre duri l'actual estat de coses i no s'arribi a una relativa estabilitat de preus, no adquirir més adobs que els que s'hagin de menester. El Sindicat ha de procurar que no li quedi res per a la vinenta campanya. De lo contrari, s'exposa a pèrdues.

2.^{on} Abans de comprar, fer que el soci subscrigui tot el *guano* que necessiti.

3.er Obligar al soci a que es faci càrrec de tota la quantitat que ha subscript.

4.^{rt} No permetre que el soci cedeixi res de lo comprat a altra persona no associada.

5.^{nt} Si es ven als no socis, aplicar-hi un sobre preu, encara que sigui major que el general establert pels venedors de l'article.

6.^{sè} No fer una segona demanda sense previament tenir subscripta una quantitat que en conjunt faci un volum respectable.

7.^{tè} Tenir molt de compte, abans de fixar preus, en les despeses que ha produït, el ports, elaboració, minves de pes, sacs, interessos del capital empleat, lloguer de local, despeses d'administració, etc., etc. Si el local és propi del Sindicat, hem de pensar que també ha de produir interessos i, per lo tant, en tot o en part, han de sortir dels gèneres que aquest expen.

8.^{tè} Procurar fer-se un capital per mitjà d'un petit benefici que hi aplicarem. I això, ben treballat i amb tàctica, es pot conseguir.

El sistema de vendre

54 en dir que un Sindicat "*ven*" apliquem malament la verdadera expressió de la paraula "*vendre*". El Sindicat, no *ven*, sinó que *reparteix* el que per encàrrec dels socis ha comprat, essent només que l'intermediari.

Però ja que la paraula és en general acceptada, usem-la també ací, després de fer l'aclaració que deixo anotada.

Els gèneres poden ésser cedits amb la condició de venda al comptat, a plaços fixos i a plaços a voluntat del soci.

De tots aqueixos sistemes, el primer és el més clar, més senzill i més just. Però no tots els sindicats poden adoptar-lo.

Per això és precís que, junt amb els adobs, es disposi de la Caixa rural.

En aqueix cas, quan el soci hagi de retirar els sacs d'adob, la Caixa, si no té ell per pagar-ho al comptat, li facilitarà els diners necessaris i aqueix préstec entra en les condicions generals establertes. Si el soci, demés dels diners per l'adob, hi deu alguna quantitat, s'englobaran ambdues i s'estendrà un sol document de la suma. De manera que feta així la venda, imme-

diatament després d'entregat el darrer sac, el Sindicat ja pot fer el compte del *guano* i saber el benefici que deixa, i per part del soci, és un sistema de *fiar a llarg plaç... no fiant* i de la manera més justa que cadascú paga els interessos en relació al temps.

En el cas de que no es disposi de l'esmentada Caixa, serà bo adoptar el sistema de plaços fixos, ja que si ho deixem a la voluntat del soci, molts d'ells no hi pensaran fins al darrer plaç obligat i llavors els vindrà malament de pagar-ho tot. En quant al temps, cada comarca el deu establir, tenint en compte les dades en que el soci pot cobrar algunes quantitats per la venda d'alguns fruits.

Ço que hi ha d'essencial és, que, a no ésser un cas extraordinari, tot l'adob ha d'estar pagat abans de començar la campanya de l'any següent.

La comptabilitat

55 Si podem efectuar les vendes amb la condició de pagament del seu import al comptat, la comptabilitat, com es pot deduir, és clara i senzillíssima de portar. No calen explicacions.

Però en termes generals necessitarem els següents llibres fulles i talonaris:

Un llibre on hi copiarem les factures de les cases que havem comprat.

Un altre on hi anotarem els jornals empleats en els ports i elaboració, despeses generals, on hi afegirem també les que resultin per les compres, jornals, etc.

Unes fulles de demanda firmades pel soci.

Un talonari d'entrega.

Un llibre en el qual hi anotarem el valor d'això que ha adquirit el soci i les entregues que ha fet a compte o per cancel·lació total. D'aquest llibre en destinarem dues pàgines a cada soci, obrint-li un compte corrent, cal tenir en compte però, que si el Sindicat, demés d'adobs es dedica a altres operacions, el compte corrent de cada soci, el compte general d'adobs i el de les cases proveïdores, anirà al Major.

Un talonari de rebuts parcials o totals.

A continuació van els models corresponents, els impresos dels quals ens facilitarà el maneig i la comptabilitat sense altres explicacions.

Tot això suposant que és un Sindicat que es dediqui solament a l'afer d'adobs. Si demes, té caixa rural, es portaran aqueixos llibres auxiliars i el compte en el Major.

El pes i qualitat

56 Caldrà que en fer-nos càrrec dels adobs adquirits, el Sindicat els pesi abans de fer-se'n càrrec, és a dir, abans d'entrar al magatzem i a presència de qui ens els entregui.

Si els rebem per ferrocarril, els pesarem a l'estació mateix, assegurant-nos molt de la fidelitat de la bàscula i, si hi trobem diferències, avisarem al cap de l'estació perquè presenciï i pugui justificar les diferències que hi hagi. Això ens permetrà fer les reclamacions que calguin.

La falta de pes pot procedir: de les minves naturals del transport, del pes que deixi d'entregar la casa expedidora i per falta de cura de la companyia que faci el transport.

El primer no pot tenir importància, doncs ha d'ésser un tant per cent petit.

En quant als altres dos, per poguer fer les reclamacions i ésser ateses, serà convenient que en facturar el gènere *es declari exactament el pes de l'expedició* i que la companyia ferroviària el reconegui.

En quant a la qualitat, treurem les mostres de conformitat amb el que determina el Reial Decret de 2 de desembre de 1910 i exigirem a les cases proveïdores que a cada sac hi vagi l'etiqueta amb el nom que a l'esmentat Reial Decret s'hi consigna.

Lo contrari ens farà perdre tota reclamació que poguem fer.

Quan rebem un gènere que no sigui de la qualitat que havem tractat, havem d'ésser inflexibles en la reclamació, rebutjant-lo si s'hi veu mala fi fent-nos abonar diferències.

Ja sé que s'han donat casos d'expedir primeres matèries per adobs de més baixa graduació que la pactada, i s'ha transigit. En alguns casos la casa ha pagat el doble del preu de la diferència, però amb la condició de que *no es fes pública l'equivocació*.

El Sindicat que ha acceptat tal cosa ha fet un gran mal i si es generalitzés aquest abús seríem còmplices d'una immoralitat greu i d'una estafa als nostres consocis.

No; quan hi hagi mala fe és precis posar al públic en antecedents i citar la casa. Seria un càstig ben merescut per ella i un fer favor a tots.

Composició dels adobs

57 La fórmula de composició dels adobs químics, l'havem de confiar a un tècnic i serà molt convenient que aquesta fos dictada després d'ha-

ver-se practicat un anàlisi de les terres i segons el cultiu a que s'han d'aplicar.

De manera que és un mal procedir el que es ve practicant a la major part dels nostres Sindicats, de fer una composició igual per a ésser aplicada a tots els indrets d'un terme i per a tota mena de cereals. Crec que hi ha vegades que, amb el bon desig de fer un adob millor, per falta d'aquell anàlisi es gasten més diners dels que s'haurien de gastar.

Ja sé que d'això en resultaria, encara que es fes l'anàlisi d'una manera global en tres o quatre parts del terme, que hauríem de fer dues o tres diferents composicions dels adobs, segons on s'haguessin d'aplicar. I sé també que això produiria un rebombori gran.

Perquè si en el magatzem d'un Sindicat s'hi veien dos o tres munts de sacs i es repartissin als socis donant a cadascú aquell que hagués d'empliar, el soci hi voldria veure unes preferències i sempre n'hi hauria d'aquells, que mai en falten, que dirien que pels uns es fa més bo que pels altres... encara que després hi hagués diferències de preus.

Si no ho podem fer així, no ho fem, però perquè amb el temps poguem establir-ho, pensem-hi, procurem fer veure la necessitat que en tenim i, mentrestant, si algun Sindicat pot assatjar-ho, no serà per demés que ho provi.

Documents i impresos

Extracte del Reial Decret de 2 de desembre de 1910 referent a les condicions que han de reunir els adobs químics i minerals i a la presa de mostres.

58 Article 1.er Els agricultors que, per la fertilització de les seves terres adquireixin adobs químics i minerals i, en general, matèries simples o compostes que continguin almenys un dels principis essencials a la vegetació (nitrogen, àcid fosfòric, potassa) tindran dret a que se'ls comprovi la seva legitimitat per l'anàlisi dels laboratoris agrícoles mitjançant les condicions que en aquest Reial Decret s'estableixen.

Article 2.^{on} Els laboratoris a que aquesta autorització es refereix són tots els dels establiments agrícoles i els del Servei Agronòmic provincial enumerats en les instruccions que s'acompanyen per al compliment d'aquest Reial Decret i els que en lo successiu puguin crear-se pel ministeri de Foment.

NOTA. Els laboratoris indicats són: Estació Agronòmica de l'Institut Agrícola d'Alfons XII.—Estacions enològiques (Per Catalunya) de Vilafranca del Penedès i Reus.—Laboratoris Agrícoles provincials. Seria convenient demanar l'arbitratge i anàlisi del laboratori dels Serveis Tècnics d'Agricultura de la Mancomunitat de Catalunya.

Article 5.è Els fabricants i expenedors d'adobs tindran com obligació ineludible la d'indicar als compradors la qualitat de les seves mercaderies, donant una factura en la qual constin certificats: 1.ª, el número d'adobs; 2.ª, el seu origen i procedència; 3.ª, la seva composició química en la qual s'expressarà el tant per cent que conté de cadascun dels principis fertilitzants essencials (nitrogen, potassa i àcid fosfòric) i estat o forma química d'aquests elements.

Cada sac o envàs ha de portar una etiqueta assenyalant la riquesa que conté l'adob de cadascun dels principis fertilitzants nomenats, la xifra del qual deurà concordar amb les de la factura referent al tant per cent de cadascun de dits principis. Aquesta factura expressarà també la quantitat i la qualitat de matèria inerta que contingui l'adob en el cas de que s'hi trobi afegida.

Article 6.è Els governadors civils imposaran una multa de 20 a 200 pessetes als venedors que no compleixin amb l'expressat requisit en cada venda que se'n comprovi la manca.

Article 8.è Resta prohibit usar el nom genèric de *guanós* per als productes orgànics o minerals amb barreja de matèria inerta que els donguin color semblant als *guanós naturals*; ni el de *negre*, per a les *turbes* més o menys cremades; ni el de *fosfats*, per als esquistes fosfatats, pulveritzats; ni el d'*adob nítric*, per a la barreja de nitrat de sosa amb guix o altra substància, que deurà sempre expressar-se amb el nom compost que hi correspongui i, en general, totes les denominacions ambigües per per indeterminació puguin induir a equivocació en l'estima de l'adob.

Article 11.è Cadascun dels elements fertilitzants essencials, nitrogen, àcid fosfòric, potassa, que entrin a l'adob venut, constaran en la classificació que es faci a la factura que expedeixi el venedor, i seran especificats els seus estats químics en la forma següent: *nitrogen amoniacal*, *nitrogen nítric*; *nitrogen orgànic*; *nitrogen total*, *àcid fosfòric anhidre soluble a l'aigua*; *àcid fosfòric anhidre soluble al citrat amònic*; *àcid fosfòric anhidre insoluble a l'aigua i citrat amònic soluble als àcids*; *àcid fosfòric total*; *potassa anhidra soluble a l'aigua*; *potassa anhidra total*.

Article 13.è Quan hi hagués dubte sobre la qualitat de l'adob o es sospités la falta d'exactitud en la factura estesa pel venedor o aquest desitgés demostrar la seva legitimitat, es podrà fer la comprovació d'anàlisi de les matèries venudes, ja sigui d'ofici, a petició del comprador o del venedor, o de comú acord entre ambdós.

En tots els casos es pendran les mostres per a la verificació de l'adob amb les formalitats degudes i com determina la Instrucció que es dicta a l'efecte. En la comprovació per demanda dels interessats, correspondran les despeses d'anàlisi al comprador, si ha estat a petició seva i la mercaderia té les condicions expressades en la factura, i al venedor en el cas contrari, amb les demés responsabilitats a que hi hagués lloc.

Article 21 Es fan extensives les prescripcions d'aquest Reial Decret al sulfat de coure, sulfat de ferro i sofre.

Article 24 Resten exceptuats d'aquest Reial Decret els adobs que es vinguin amb els noms usuals de fems, brossa, matèries fecals, escombraries de carrers, restes de mercats, residus i despulles d'escorxador, residus de destil·leries i cerveseries, adobs de peixos i els seus desperdicis, algues i altres plantes marines, restes califers i conxifers, guix, cendres, calç, restes de combustió d'hulles i en general els productes obtinguts directament de les granges o cases de pagès, sempre que no impliquin una fabricació d'adobs dels especialment nomenats en les Instruccions o fets amb barreja dels mateixos.

De la presa de mostres

A) Per a la comprovació d'adobs que hagin de causar efectes legals, es farà al magatzem del venedor o a les estacions dels punts d'embarcament o de destí.

La farà l'alcalde del poble respectiu o un funcionari de l'Ajuntament per ell delegat, assistit de dos testimonis irrebutjables, i el cap o factor o el funcionari en el qual delegués el cap de l'estació del ferrocarril.

B) Les mostres es pendran en la forma que aquestes Instruccions marquen, aixecant-se'n una acta que comprendrà:

- 1.ª Nom del poble i data on es fa l'operació.
- 2.ª Noms i cognoms del comprador i del venedor de la partida d'adobs i de les persones que intervinguin en la presa de mostres d'acord amb el procediment que prescriu l'apartat A.
- 3.ª Còpies de les marques i etiquetes dels envasos.
- 4.ª Número de l'expedició del ferrocarril.
- 5.ª Classe i senyes dels envasos en els quals s'hagin posat les matèries i els seus precintes.
- 6.ª Qualsevol altra circumstància que identifiqui la mercaderia venuda i que és objecte de la comprovació.

D'aquestes actes, firmades pels que deuen assistir a la presa de mostres, se'n remetrà seguidament un exemplar amb la mostra al governador civil de la província, perquè per l'enginyer cap del Servei Agronòmic corresponent s'envii al laboratori agrícola; d'altre exemplar amb una mostra se'n farà remesa al venedor, i el tercer exemplar de l'acta i mostra es dipositarà a l'Ajuntament del poble.

En el cas de disconformitat amb el resultat de l'anàlisi del comprador o del venedor, el governador disposarà que l'Ajuntament remeti la mostra a l'estació agronòmica de l'Institut d'Alfons XII, dirigint-se d'ofici al director

de dit establiment i acompanyant còpia de l'acta, i una vegada analitzada aquesta mostra el dictamen serà ferm.

C) Per a la presa de mostres es procedirà, segons els casos, de la manera següent: quan els adobs siguin en pols i envasats en sacs, es separaran cinc sacs per cada vagó i es treurà de cada sac una quantitat aproximada de mig quilo, procurant que en els uns sacs sigui pres de la part de dalt, en els altres del mig i en els altres de baix. Es barrejaran perfectament els lots extrets fins que a la vista resulti un total homogeni.

Així format el conjunt, se'n formaran tres mostres que continguin cada una de 300 a 400 grams. Cada una d'aquestes mostres es posarà en un flascó de vidre, el qual estaparà amb un tap de suro, lacrant-se i precintant-se tots igualment, posant-s'hi el segell de l'Ajuntament i el de l'estació del ferrocarril, posant-se aquests segells, d'ésser possible, a la mateixa estació.

El fil o filferro que es posi serà continu i sense nusos, havent de restar enlacrada i segellada la part del nus que tanca.

La mateixa cosa es farà si els envasos són de fusta. Si són sense sacs i en un munt, s'obrirà un rec i del tall se'n treuran de diferents punts deu o dotze grapats i es procedirà de la mateixa manera.

Si no es disposa de flascons de vidre, es podran envasar les mostres en dipòsits de terrissa vernissats, que siguin forts, ben eixuts i nets. No es podran utilitzar capsas metàl·liques pels superfosfats.

D) Per la Direcció general d'Agricultura es formaran i distribuïran els modelatges que facilitin l'extensió d'actes i demés documents a que la comprovació pugui donar lloc.

Pràcticament s'acostuma a fer aquestes comprovacions de la següent manera, a la qual, però, s'hi han de subjectar les parts contractants.

Es treu la mostra en la forma indicada, sense aixecar-ne acta. Els tres envasos es precinten i segellen amb el segell del Sindicat o amb les firmes de la casa venedora (o el seu representant) i la del president del Sindicat.

Es queda una mostra en poder del Sindicat, una altra en poder del venedor i la tercera es diposita de comú acord. Cada part contractant verifica l'anàlisi i s'hi ha disconformitat, aquella tercera és la que decideix. Per això en el contracte cal citar el laboratori que ha de decidir en aqueix cas.

MODEL DE CONTRACTE

59 Pel present contracte, els Srs. venen al Sindicat Agrí-
cola domiciliat a, les següents matèries fer-
tilitzants amb destí a i en les condicions de remesa i plaç de
pagament que després s'estipularan.

Superfosfat de calç quilos de superfosfat de calç de per 100
d'àcid fosfòric soluble a l'aigua i al citrat amònic, a pessetes els 100 quilos
en sacs nous, extraforts i de quilos cada un i pes net.

Escòries Thomas quilos d'escòries Thomas de per 100 d'àcid
fosfòric total, a pessetes els 100 quilos, etc.

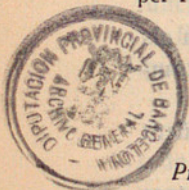
Sulfat amònic quilos de sulfat amònic, 20-21 per 100 de nitrògen, etc.

Nitrat de sosa quilos de nitrat de sosa amb 15-16 per 100 de nitrògen, etc.

Nitrat de calç quilos de nitrat de calç amb 14-15 per 100 de nitrògen, etc.

Clorur de potassa quilos de clorur de potassa 80-85 per 100, equivalent
a 52'23 per cent de potassa, etc.

Sulfat de potassa quilos sulfat de potassa 90 per 100 equivalent a 48'6
per 100 de potassa, etc.

CONDICIONS

Presa de mostres. — Aqueixes s'efectuaran on i com el Sindicat designi, avisant
als venedors per la seva intervenció.

Anàlisi. — Els anàlisis s'efectuaran, per ambdues parts sobre matèria seca
a 100 graus centígrades. Si el promig dels dos anàlisis donés més riquesa que el preu
estipulat, restarà en favor del comprador, i en el cas d'ésser menys de la pactat, els
venedors abonaran al comprador la falta o diferència a raó de pessetes
per unitat o fracció, sempre i quan la riquesa no sigui inferior al límit que la llei
concedeix per cada una de les matèries esmentades, puix en altre cas, restaran
sotmesos els venedors als danys i perjudicis que marca la llei.

En el cas de discòrdia es farà un tercer anàlisi, assenyalant el Laboratri de co-
mú acord. El resultat de l'anàlisi serà definitiu, tenint per promig el major dels an-
teriors.

Entregues. — (Posin-se les condicions i plaços que es convinguin entre ambdues
parts.)

Pagaments. — (Els convinguts.)

Preus. — Aqueixos s'entenen brut per net i la mercaderia posada estació de destí
o d'expedició, lliure de despeses i danys per part del

Els dubtes o diferències d'interpretació a que poguessin donar lloc al compliment del present contracte, es resoldran mitjançant l'intervenció d'amigables componedors nomenats un per cada part i un tercer en discòrdia, nomenat per ells dos. En el cas de que no hi hagi avenença així, els venedors es declaren subjectes a la competència dels tribunals de (poble del Sindicat que compra).

I per què consti, s'extén un duplicat i a un sol efecte del present contracte a de de mil nou cents (tot en lletres).

El Comprador

El Venedor,

(MODEL DE DEMANDA)

N.º

Sindicat Agrícola de

ADOBS (o Secció d'Adobs)

El firmant, soci d'aquest Sindicat Agrícola, subscriu sacs (o tants quilos de sulfat o altra cosa), d'adobs dels que compon l'esmentada entitat i s'obliga:

A retirar tot el gènere compromés el dia que el Consell li indiqui, sense que per cap causa ni raó deixi de fer-se'n càrrec en tot o en part.

Igualment s'obliga a pagar el seu import en la forma que l'esmentat Consell, de conformitat amb el Reglament, li imposi.

..... de de 19

(Firma de l'interessat)

Sacs

(Model del talonari de remesa dels adobs)

Remesa

Núm.

Sindicat Agrícola de

Remesa

Núm.

Sindicat Agrícola de

A D.

A D.

FOLI NÚM.

FOLI NÚM.

	PREU UNITARI	
	Pessetes	Cts.
Guano		sacs
Nitrat.		Quilos
Sofre		Id.
Sulfat.		Id.
Arseniat.		Id.
Farina fosfatada.		Id.

de de 192

Matriu del talonari.

	PREU UNITARI	
	Pessetes	Cts.
Guano		sacs
Nitrat.		Quilos
Sofre		Id.
Sulfat.		Id.
Arseniat.		Id.
Farina fosfatada.		Id.

de de 192

Part del talonari que es dona a l'interessat.

(Model del talonari d'ingressos procedents de la remesa d'adobs)

Matriu del talonari.

Sindicat Agrícola

de

Rebut i ingressat a Caixa, de D.

Per guano Ptes.

» sulfat »

» sofre »

» nitrat »

» »

» »

Total »

Anotat al foli n.º

El Secretari,

de de 192

Part que es dona a l'interessat.

Sindicat Agrícola

de

Rebut i ingressat a Caixa, de D.

Per guano Ptes.

» sulfat »

» sofre »

» nitrat »

» »

» »

Total »

Anotat al foli n.º

El Secretari,

de de 192

Nota. — Entre el nom del gènere i les pessetes pot anotar-s'hi "a compte" o "per saldo".

ALTRES ACTUACIONS DEL SINDICAT

Parlar de tot allò que pot fer un Sindicat agrícola i donar-hi una extensió com la que he donat àdhuc tractant-ho, encara, lleugerament a la Caixa rural i als Adobs, seria feina interminable. Però fins ara ho he fet així, perquè considero que de tot quant s'ha parlat és d'aplicació general a tots els indrets i és allò que al menys hauríem d'empendre. Hi ha, és clar, altres aspectes força importants, però no podem pas veure'ls tots per raó de l'extensió que agafaria el llibre. Enumerem-ne alguns només i cada Sindicat que en prengui ço que li convingui.

Les escoles

60 És indiscutible la importància capitalíssima de l'escola per la formació dels homes del present i per la preparació de les joventuts, d'aquestes joventuts que demà han de continuar i eixamplar l'obra que la gent d'avui els lleguem. I si és bona la instrucció per tots els homes, és més necessària al pagès perquè és el que més mancat n'està i el que té més pocs medis per a instruir-se.

El Sindicat pot dedicar-se a la instrucció dels homes i dels fills del soci, establint classes nocturnes durant la tardor i l'hivern per als socis, i diurnes per a llurs fills.

61 *¿Com sostindrem l'escola?*—Com ja ho fan alguns Sindicats avui. Per això hem de comptar amb dos factors: la col·lectivitat i l'individu.

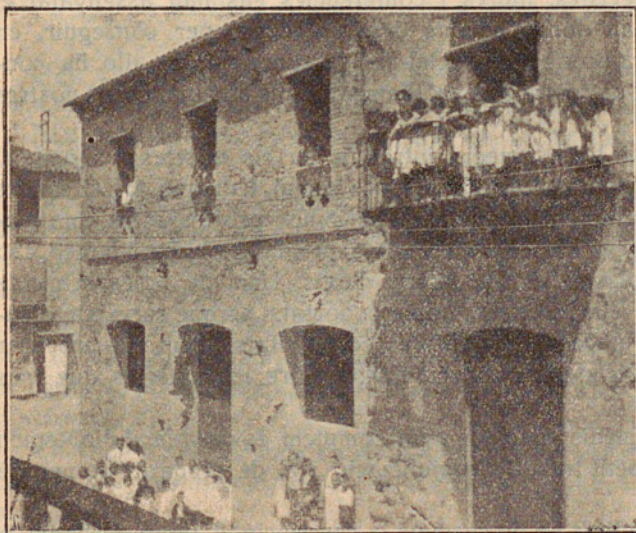
No ignorem que avui, atès l'estat de formació en que es troben molts dels nostres Sindicats, no podem sostenir les despeses que això els hi ocasionaria, però cal pensar en l'avenir i, amb una mica d'esforç d'uns i altres, podríem arribar-hi.

Havem de pensar que un dia, ja sigui per la varietat de feines d'un Sindicat, ja sigui pel seu volum, arribarem a necessitar un home força expert en comptabilitat, correspondència, redacció de documents, etc. I com que això vol dir passar-se moltes hores al Sindicat, mai aquest no tindrà dret a abusar de l'home que ens fa de franc aquestes feines i amb el temps l'hauréem de correspondre amb un sou, o n'hauréem de buscar un altre que forçosament l'hauréem de retribuir.

La incorporació del mestre als nostres afers ens solucionaria el cas.

Per tant, si el Sindicat en general no pot avui oferir un sou decent i sostenir les despeses de l'escola, pot destinar una quantitat en pagament dels serveis que el mestre li prestarà. I per altra part, amb una mesada que pagui el noi, això pot completar-ho. És un petitíssim sacrifici que els pares ens havem d'imposar en bé de la nostra obra i en bé propi, demés d'un altre també petit, que el Sindicat ha de fer en bé de tots.

62 *L'elecció de mestre.*—No anem pas a parlar de les condicions tècniques, ni del grau de saber de l'home, sinó d'aquelles condicions psicològiques que influeixen tant en l'esperit del noi per la seva educació, com aquelles altres de caràcter pedagògic i literari que pugui posseir.

Edifici social i Escoles del Sindicat Agrícola de Castellserà

Si aquest home, per savi que sigui, no sap muntar una escola ben fonamentada, no té una veritable vocació per l'ensenyament, desconeix o no té amor a les nostres costums, a la nostra llengua, a la nostra terra; si accepta el càrrec única i exclusivament *com un medi de vida* i sense altra intenció, no farem res de profit.

El nostre mestre ha de tenir,

amor a l'agricultura i a les nostres coses, ha d'ésser home de saníssims costums i d'una moralitat immaculada; ell ha d'educar, tant com ensenyar, i ha de dirigir a les joventuts envers el camí del bé i de la veritat; el ha de creure i ensenyar que l'home té fins enlairadíssims que acomplir i altres missions, demés de les que té purament materials.

¿No havem vist homes mitjanament instruïts, i que en el tracte social deixen molt que desitjar?
Havem de pensar que del mestre, tant com de nosaltres mateixos, dependrà la formació de l'esperit dels nostres socis i per això hi havem de posar tota la nostra cura.

Demés, ell serà quan ens hagi guanyat la nostra voluntat i el nostre afecte, un prestigi entre nosaltres i podrà orientar-nos en la nostra actuació econòmico-social, ens aclarirà dubtes, ens resoldrà qüestions, serà, en fi, el nostre conseller i l'ànima del Sindicat.

Caldrà, doncs, que aqueix mestre que elegim per a director de les Escoles del Sindicat Agrícola tant com home instruït sigui tot lo mes humanament perfecte que es pugui.

63 Instrucció agrícola oral i escrita. — Si els agricultors haguéssim hagut d'arribar allí on som, per la nostra pròpia iniciativa i sense les lliçons d'altri, encara estariem com estàvem molts anys endarrera.

Però els diaris, revistes, llibres i conferències ens han assenyalat el nostre mal i ens han donat camins deslliuradors i per aconseguir, en part, la nostra millora econòmico-social que gaudim avui; tot allò ha contribuït poderosament al nostre desenrotllament i ens ha guiat en els nostres primers passos.

Doncs cal fomentar aquest medi i introduir en els nostres propòsits el de instruir-nos i educar-nos econòmicament i social, fent que en el nostre local s'hi donguin conferències, hi hagi periòdics professionals, una modesta biblioteca de coses que ens interessin a la qual no hi ha d'haver cap llibre que pugui molestar el fur intern d'altri. Hem de fer esperiments agrícoles i publicar els resultats, bons o dolents perquè serveixin d'ensenyament a altres pagesos i a altres col·lectivitats, hem de procurar l'establiment de curssets breus i especialitzats sobre les matèries que més ens interessin.

I això, atesos els medis amb que avui comptem, és cosa fàcil d'obtenir i no costa més que el petit treball d'organització i el de preparar-ho perquè *tothom hi assisteixi*.

Hem dit que el Sindicat ha de sostenir la subscripció d'algun periòdic o revista i procurar la divulgació d'ells entre els socis. Però haurem d'enterarnos bé del periòdic que ens pot convenir, puix alguns n'hi han per dissort que amb el nom d'agricultura, hi amaguen altres intencions. I això deu evitar-ho a ultrança el Sindicat.

64 Es convenient tenir "café"?—Heu's aquí una cosa que pot ésser objecte de discussió i ésser un bé o un mal per al Sindicat segons com s'estableixi i s'orienti.

Si el dirigim bé, si no permetem discussions que ens puguin dividir, si allunyem en absolut tota idea de vici i joc, si mai ha d'ésser un *centre* de coses diferents i agenes a l'agricultura, ens pot fer bé. Ell serà un mitjà constant de bescanvi d'impressions entre els socis i entre aquests i el consell;

per ell ens comunicarem amb persones que ens donaran el seu saber i les seves experiències; estarem sempre enterats de la gestió dels nostres directors; intervindrem fins directament en la seva gestió; sabrem més o menys les altes o baixes del mercat i ens enterarem de les compres, vendes, etc. Ben portat, ens inclinarà a respectar-nos mútuament, a tolerar-nos, ens ensenyarà el ben parlar i... perquè no dir-ho? Ens proporcionarà esbarjo sanitos i pot constituir un centre de diversió honesta per a les famílies. Pot ésser un llaç de germanor en tots els aspectes.

Però guiem-lo malament o no siguem fermes en mantenir la bona orientació i serà el vehicle més important i més ràpid del nostre malestar, un focus de maledicències i la mort del Sindicat.

Econòmicament vigilarem sempre perquè el «café» no sigui mai una càrrega per al Sindicat. Al contrari, ha d'ésser un mitjà d'ingrés.

65 *El seu règim econòmic.*—Hi ha dues maneres de portar econòmicament el «café»: per arrendament i per administració directa.

El primer no dona tanta feina, però no és de tan bons resultats com el segon.

En el primer cas, el soci no s'hi aficiona tant, perquè pensa que el Sindicat ingressa igual anant-hi com deixant-hi d'anar, perquè també percebeix el mateix arrendament. I això, demés, és una equivocació, ja que, si són molts els que així pensen, naturalment l'arrendament baixarà, perquè l'arrendatari paga i treballa per guanyar més o menys i no voldrà pagar tant el dia que minvin els ingressos. Però així i tot, ens privem del medi de contacte i despreciam aquella unió i confraternitat que ens ha de proporcionar.

En canvi, per administració directa, el soci sap que el seu petit esforç contribueix més directament a que el Sindicat guanyi i hi assisteix amb més assiduïtat.

La Cooperativa de consum

66 La seva actuació, la seva història i els excel·lents resultats que ha donat quan s'ha dirigit bé, la fan recomanable baix tots els aspectes.

Però... val la pena que abans de decidir-nos estudiem bé si ens convé i si donarà el resultat que compensi el nostre esforç.

La Cooperativa de consum a ciutat entre treballadors de fàbrica fa prodigis, perquè a ella hi acudeix el soci per adquirir-hi *tot* el que necessita i d'ella s'ha de valdre quasi *per tot*. Així resulta que ell hi troba grans beneficis i la Cooperativa també per la compra en gran escala de provisions.

Però al camp no és així. El pagès es produeix molts articles que són objecte de venda a les cooperatives, i això fa que ni ella tingui grans ingressos ni ell hi trobi grans beneficis, per raó de les poques compres que hi fa.

El pa, vi, oli, fesols, patates, verdures, llegums, etc., generalment el pagès s'ho produeix i de vegades en gran escala; ell mata porc i se'n queda poc o molt en vendre'l; generalment té corral...

De manera que va a la Cooperativa per adquirir ço que ell no té i essent això, relativament, poca cosa, poc guany ha de deixar i poc se n'ha de gaudir.

Així, doncs, caldrà posar els peus ben plans i saber amb ço que podem comptar.

Algunes es salven i prosperen introduint la venda d'altres articles que no són pas de menjar i que el pagès necessita.

Per això és precís prevenir-nos i mirar bé els medis d'ingrés amb que podem comptar i els beneficis que ens pot proporcionar, abans de decidir-nos a donar el pas definitiu.

El Sindicat, també pot salvar-la si l'introduïm.

Així, serà precís que s'estudii cada cas especial i que obrem segons sigui el resultat de l'estudi.

Adquisició de maquinària

67 Per a parlar de l'adquisició de maquinària, hem de distingir dos casos diferents: quan el Sindicat, com mediador, adquireixi màquines per l'ús particular de cada soci i quan n'adquireixi per l'aplicació general i de servei comú.

En quant a lo primer, no ofereix cap dificultat d'ordre interior pel Sindicat. Tot plegat es redueix a l'elecció de la marca i del sistema, naturalment, en relació al preu.

Per això caldrà que, abans no ens decidim a elegir-la, que ens informem acuradament per medi de gent que hagin utilitzat aquell sistema, i sobre tot, serà necessari que ens informi el personal tècnic de que poguem disposar. I això avui és fàcil a Catalunya, puix compta amb gent prou competent i voluntariosa.

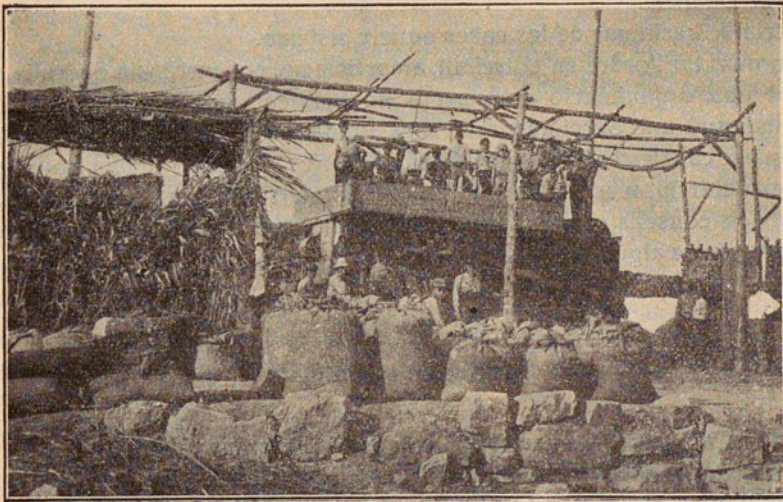
En quant al segon cas, ens exigirà, no solament una selecció ben acurada, sinó una organització especial, tota vegada que pot esdevenir la constitució un Sindicat per aqueix fi soïament.

Hem de pensar, en primer lloc, que no ens han d'enlluernar les propagues ni els mèrits que les cases atribueixin a cada una de les seves màqui-

nes. Es més; fins moltes vegades tindran raó i tot, però resulta que posades a treballar a les nostres comarques, no responen als aventatges ni a la qualitat ni quantitat del treball que ens han dit.

Fixem-nos que àdhuc treballant un mateix fruit, per exemple, una màquina no ens donarà el mateix resultat.

En el vi, poseu una mateixa màquina de premsa continua treballant amb macabeus, per exemple, i vos donarà diferent resultat que treballant amb garnatxa. Per aqueixa raó, si suposem que aqueixa premsa està feta per veremes d'una composició distinta de la nostra, pot ésser bona, però per nosaltres no ens satisfarà.

Batadora del Sindicat Agrícola de Sant Isidre d'Artesa de Lleyda.

Per això, pensant que totes les marques acreditades, poden inclòs ésser totes bones, hem de pendre precaucions per aplicar la que ens pugui convenir més, i, tot posant-hi el seny que la pràctica ens aconselli, acudirem a la tècnica.

Mes així i tot, serà convenient en adquirir-la que ho fem amb la condició d'efectuar una prova a satisfacció del Consell del Sindicat i amb la facultat de rebutjar-la si a dit Consell no li plau. I en aqueix cas, pot demanar l'opinió i dictàmen d'un tècnic de la seva confiança.

Serà convenient també, que en fixar les condicions de pagament, no entreguem cap quantitat si no coneixem prèviament la màquina per l'ús que n'hagin fet altres Sindicats, que no sigui acceptada pel Consell o

constituïrem l'import o el plaç en dipòsit a una casa de la nostra confiança, per a ésser retirat pel venedor i amb la deguda autorització del Sindicat.

Si la màquina és estrangera i ha de pagar drets de Duanes, el Sindicat se'ls pot estalviar, o després l'Estat els hi retorna.

Així tindrem gran cura que en expedir-la, es consignï a nom del Sindicat comprador i que la factura de la casa estigui també expedida a nom del Sindicat.

Sabem d'algunes cases que, per comoditat del Sindicat han fet el següent: en vendre una màquina, li han entregat, de moment, una de les que tenen en existència i després, el Representant, l'ha substituït per una de nova enviada a cercar a nom del Sindicat i fins ha gestionat el retorn dels drets de Duanes.

Seria bo reclamar de les cases aqueix sistema.

En quant a l'ordre en el treball, amortització, concurrència de fruits, etc., ja vol una organització com per a un Sindicat complert. I per això, o es constituirà una Secció especial o es fundarà un Sindicat a tal objecte. En aqueix cas, les regles que podriem donar es refereixen a una nova tasca que estudiarem mes endavant, en parlar dels Sindicats d'elaboració de fruits, dels consells que es deriven del qual i del Reglament de l'apèndix, se'n pot treure alguna cosa.

Sindicats ramaders

68 Catalunya té una gran extensió de terreny dedicada a la Ramaderia i això constitueix una font de riquesa importantíssima. Segons l'estadística confeccionada pel Servei de Ramaderia de la Mancomunitat de Catalunya, es valora en 810 milions de pessetes, i això que hi ha comarques on encara no s'hi ha establert aqueixa branca de la riquesa nacional. El Sindicat, en aqueixes, seria un poderós vehicle d'aital riquesa.

Però mirant el present, cal confessar que els ramaders, els que són netament ramaders, encara que agricultors, no han donat gaire d'importància a l'associació especialitzada en la ramaderia.

Unicament tenim exemples de Sindicats agrícoles, on hi ha també petits ramaders i encara de ramaderia casolana, que es dediquen a l'adquisició d'aliments pel bestiar i han fet algun assaig de venda en comú. Però són els que tenen la ramaderia com complement i sense dedicar-hi capital importantia.

El Sindicat de ramaders podria dedicar-se a la selecció de reproductors.

69 *Selecció de reproductors.* — Fins a la data, i gràcies principal-

ment als Concursos que ha celebrat a les comarques ramaderes la Mancomunitat de Catalunya, hem guanyat alguna cosa en la selecció d'animals reproductors, però han sigut millores isolades, han sigut uns ramaders, no un conjunt. Constituït un Sindicat per aqueix afer, podria comptar amb capitals i àdhuc hauria de tenir un tècnic especialitzat i tot, que el guiés constantment.

Ell estudiaria l'implantació de races noves, els encreuaments amb les nostres existents, per fer-ne una de tipus convenient.

El Sindicat ens pot proporcionar els reproductors que isoladament no poden sostenir i per ell podríem adquirir el bestiar estranger que calgui. Com?

Vagin com a generalitats les següents consideracions ja que no podem entrar en detalls.

En general, el Sindicat el constituïrem subscriuint el número de caps de bestiar que posseïm i, segons a que destinem el Sindicat, la classe d'ells. Això ens orientarà per a establir les despeses.

Suposant que no tingui la Caixa rural, que podria proporcionar diners, s'haurà de procedir a la negociació d'un emprèstit amb alguna entitat bancària, amb particulars o amb els mateixos socis. Així, formariem el capital per les compres.

D'aqueix emprèstit, en respondran tots els socis i, cadascú d'ells, en proporció al bestiar subscrit.

Després, per a les compres, fixació de preus, repartiment de bestiar, minves, etc., es seguiran les normes que pràcticament calen aplicar en aqueixos casos.

Això en quant al bestiar mare.

Si es tracta de mascles reproductors, entre els socis repartirem les despeses que ocasioni el seu sosteniment i també en proporció a les femelles que haurem subscrit, establint un cànon prudencial per cada servei que presti.

70 Adquisició d'aliments. — L'adquisició de matèries alimentícies pel bestiar, pot ésser de primera matèria o transformada. El Sindicat de ramaders farà un bon servei transformant-la.

Avui existeix a Catalunya algun Sindicat que es dedica a reunir els forratges dels seus socis per a la venda en comú, i altres podria fundar-se'n si ens entenguéssim tots plegats.

En tenim d'altres, i molt importants, que es dediquen a la mòlta de blats i, per lo tant, a l'obtenció de despulles del mateix i residus.

Un Sindicat de ramaders, podria perfectament entendre's amb aquells i obtenir aventatges ambdós.

El que hi ha és que no ens hem d'explotar mútuament i, en els preus, no hem de voler apartar-nos de la normalitat. Fer-hi un negoci ambdós, sí; però

partir-nos-el aqueix negoci, mai pensar-nos que, tant per part dels uns com per part dels altres, ha d'ésser tot per nosaltres solament.

Però allí on el Sindicat de compres d'aliments, ha de trobar un bon rendiment, és en l'elaboració o transformació, feta per ell, de la primera matèria.

Un estudi de les diferents substàncies alimentícies en combinació amb residus de fàbriques i un senzill molí ens solucionaria la qüestió.

Això és cosa de poques pessetes i poca empresa. Es el pensar-hi i el volguer-ho fer. També aqueix aspecte entra en el del Sindicat d'Elaboració en general.

71 *Vendes en comú i aprofitament dels productes de la ramaderia.*— Es tan gran el que un Sindicat pot fer en la venda dels productes de la ramaderia, que no m'atreveixo pas a entrar-hi.

Des de les vendes de bestiar en lots i en comú al punt d'origen, fins a l'establiment d'escorxadors i taules de carn cooperatives, amb tota la seva feina i organització; aprofitament de residus en primeres matèries o transformats; desde la venda en comú de les llets, fins a l'establiment de grans condenseries cooperatives i fàbriques de mantegues, formatges, etc., i amb les variadíssimes classes de bestiar que posseim, hi va tot un món d'organització.

Serí feina llarga el volguer extractar ço que es podria emprendre, especialitzant.

Basti ço enunciat, per a veure el que resta a fer a la ramaderia i el que podria alcançar per medi del Sindicat ramader. Cal que se'n preocupin seriósament els nostres ramaders, puix la seva riquesa depèn d'això i màximament en un producte que té sempre fàcil sortida i és molt sol·licitat.

Els Tribunals Agrícoles

72 El Sindicat, tant com institució social-econòmica, ha d'ésser el llaç d'unió dels pobles i un centre de germanor entre els seus associats.

Per aqueixa raó, serà d'alta conveniència que es preocupi de les qüestions agrícoles, i demés, d'evitar discordies i lluites entre els seus adherits implantant l'arbitratge per medi d'amigables componedors que resolguessin en darrera instància totes les qüestions que no fossin de competència, d'ordre interior i encarregades al Consell o a l'Assemblea i totes les que encara que no dependents del Sindicat, es poguessin presentar.

Això no costaria res, i ho pagaria amb el bé que reportés les petites molèsties que podria ocasionar.

L'article 1.er de la Llei de Sindicats Agrícoles (cas 10) els autoritza

perquè estableixin aqueix arbitratge i, quan per aqueixa llei no ens fos possible, ens ampara la llei de l'Estat.

La d'Enjudiciament Civil autoritza i regula el judici d'amigables componedors i, per altres qüestions en les quals es pogués declarar l'incompetència d'agricultors, estableix també els Tribunals Arbitrals.

Així, doncs, caldria que en constituir-se un Sindicat, acceptés els arbitratges introduint en el Reglament els articles que convinguessin per tal de regular aqueixa important qüestió en els constituïts, es prenguéssin tal acord i s'incloussin en els estatuts vigents, fent-hi les modificacions que calguessin.

Perquè després de les saníssimes intencions que això inclou, hi ha consideracions d'ordre purament personal que ho reclamen de tal manera, que no crec que hi hagi cap agricultor que si pensés en l'importància que tenen no els exigís en les seves institucions.

No hi ha cap pagès, si és home treballador, gelós dels seus interessos i amant del ordre, i així ho és tothom que viu de la terra, que firmi una demanda judicial amb complerta tranquil·litat de consciència, ni n'hi ha cap que no tremoli en passar les portes d'un jutjat, encara que sigui el Municipal del seu poble.

A tots esgarrifren les derivacions que poden sortir d'una qüestió judicial i tot-hom s'esvera pensant en les pessetes que probablement haurà d'esmerçar. ¡Li han costat tant al pagès de suar els petits estalvis que haurà pogut fer, que, naturalment, li dolent que se'n vagin per qüestions d'aqueix gènere!

És molt vulgaritzada a Catalunya la frase de *¡Desgraciat del que guanya un plet!*, com volguent dir que àdhuc guanyant, hom ha de perdre molt.

Per això el pagès català, home eminentment conservador, seria aimant d'aqueix tribunal si el coneixia.

Si sapigués que té a la seva mà el medi d'evitar-se aqueixes engúnies i les conseqüències sempre funestes que porta una qüestió judicial, si sapigués que poden fallar les seves qüestions tribunals ben seus, elegits per ell i que funcionarien sense despeses, amb complet coneixement de ço que tractessim i amb dolcesa i equitat, indubtablement els adoptaria.

Ell sab pràcticament que moltes vegades i sense que li hagi costat cap pesseta, han arreglat un litigi uns amics que, per no deixar-lo perdre, s'hi han interposat; ell sab que una vegada en una qüestió de delimitació d'una finca, han posat fites dos companys i ha restat content i satisfet de la gestió; ell ha vist com en una qüestió sobre un marge, sobre un camí o sobre altres servituds, s'ha interposat l'amic per evitar-ho o per arreglar-ho; ell ha vist com un jutge de bona voluntat ha evitat sentències i trencat els passos a qüestions que serien grosses i sentides.

Tot això ho ha vist i ho ha passat.

El que cal que sàpiga és que l'arbitratge, que «constitueix un medi pacífic, ràpid, senzill i econòmic d'acabar les baralles que puguin nàixer entre particulars, evitant les conseqüències d'un procediment judicial» pot utilitzar-lo dintre de la llei i cal, a l'ensem, que pensi amb els plets que evitaria, les moltes pesses que estalviaria, la tranquil·litat de que gaudiria sempre i les llàgrimes que eixugaria.

Demés, cal que ens fem càrrec de que altres estaments l'han establert amb èxit.

73 Procediment.—En quant al Sindicat, serà bo que en el Reglament hi consti l'obligació de sotmetre les qüestions d'ordre interior no encarregades al Consell o a l'Assemblea, a una resolució per medi d'amigables componedors, i en quant als socis, l'obligació de sotmetre aqueixes qüestions i totes les seves particulars a judici d'àrbitres, acceptant les sancions que el Reglament imposi i que haurien d'ésser un xic dures pel que prescindís d'aqueix medi saludable.

Per això, les petites qüestions es podrien resoldre i, una vegada pronunciada la resolució que previament hauran d'acceptar de bones a bones els litigants, es converteix el pacte en escriptura pública o senzillament es posa en execució si depèn d'una acció, com és l'alineació d'una partió, sortida o entrada d'aigües, etc.

Si es tracta de qüestions importants, per grosses que siguin, llavors ens acullirem a lo establert en l'esmentada llei d'Enjudiciament Civil.

Per això, acceptat en el Reglament del Sindicat l'obligació de l'arbitratge, les parts litigants per iniciativa pròpia, per la del Consell o per la seva intervenció, nomenaran de comú acord els amigables componedors, que en aquest cas hi podrien intervenir els individus que es designessin del Consell, de manera que, han d'ésser en nombre escasser (tres, cinc, set...) i ésser majors d'edat, gaudir de la plenitud dels drets civils i sapiguer llegir i escriure.

Immediatament després d'aqueix acord entre les parts, s'atorgarà un document públic autoritzat pel Notari en el qual hi constaran les condicions baix les quals s'han nomenat als àrbitres així com també les condicions en que han d'actuar.

Després de l'estudi de la qüestió i posats d'acord per a dictar sentència, aqueixa serà pronunciada davant del Notari, el qual, en trametrà a cada una de les parts una còpia degudament autoritzada.

Si la qüestió plantejada és de molta importància i requereix la presència de tècnics jurídics, llavors acudirem al nomenament d'un Tribunal Arbitral en la forma que determina l'esmentada llei.

I no insisteixo més en aqueix punt, per ésser, al fi i al cap, una qüestió jurídica que, quan arribi el cas d'haver-hi d'acudir, el mateix Notari, segurament amb bona voluntat, ens guiarà.

Però insisteixo en la conveniència d'aqueixos arbitratges que, amb tots els aventatges lleugerament esposats ens proporcionarà, demés, la de que mai haguem d'anar a raure a mans estranyes, i que moltes vegades desco-neixen els nostres costums, la nostra manera d'ésser i la nostra manera de viure.

Alguns Sindicats Agrícoles tenen establert relgamentàriament l'arbitratge i algunes altres entitats també. Caldria fer-nos nostre, doncs, aqueix medi de concòrdia i aqueixa justícia ben nostra.

EL SINDICAT D'ELABORACIÓ

Generalitats

74 En aquest capítol no tractarem pas dels diferents aspectes del Sindicat d'elaboració de fruits o Cooperativa de producció, conservació i venda del producte de la terra i de la ramaderia, així com la transformació i aprofitament dels residus d'elaboració, que en realitat constitueix un nou caire de l'associació al qual l'agricultor hi hauria de dirigir les seves energies, ja que ells són els que han de fer la transformació ben feta i acurada de les primeres matèries i per lo tant han de donar nom a les nostres comarques, han d'ésser el medi per a la nostra organització total i allí on el pagès pot trobar-hi més beneficis.

Les ensenyances modernes d'elaboració de tots els fruits ens demanen locals, maquinària, estiva i utilatge que ens permeti fer uns acurats treballs amb les menys despeses possibles. I això solament és assequible als grans propietaris, als pocs propietaris de Catalunya, donada la divisió en que es troba la terra.

Els parcers i petits propietaris i la generalitat dels nostres propietaris, no poden fer-ho sense l'associació.

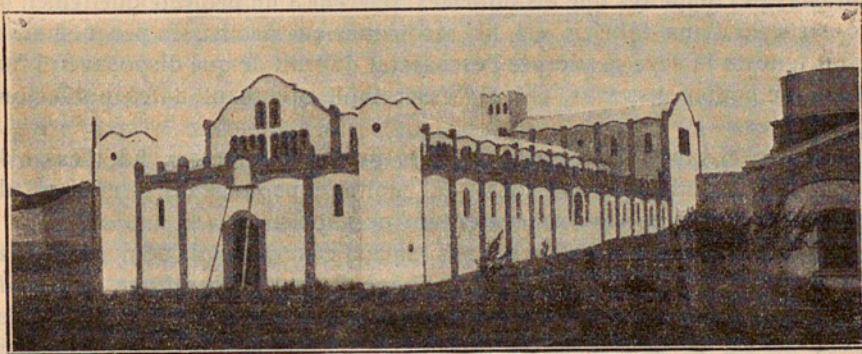
És veritat que aquesta mena de Sindicats exigeixen més sacrificis, és evident que, mentre que aquells altres es poden muntar amb relativa facilitat, pocs diners i poc crèdit, aquests són més complicats i exigeixen despeses considerables o responsabilitats per a un crèdit. Però així i tot cal arribar al sacrifici per aconseguir-los, cal que a cada poble i poblet de Catalunya hi hagi la seva cooperativa de producció per cuidar el principal fruit del seu terme.

Sense altres consideracions que les merament econòmiques i encara d'aquestes les que són més albiradores, trobem en elles un benefici que l'havem d'aprofitar.

Si suméssim, i això és facilíssim, tot el que estalviaríem substituint els homes per les màquines amb la conseqüència d'un major rendiment i un menor cost en relació a la producció; les quantitats de fruits que deixariem de perdre per vessaments i mala cura; el mínim de minves que representa la reunió de fruits en un sol local; el major rendiment que ens donaran unes màquines fermes; l'obtenció d'uns residus que per la seva qualitat han d'ésser més bons i de més cost amb el major preu que assoliran els productes transformats per raó de la seva bona qualitat, per la

unitat de classes, per la comoditat que podem proporcionar als compradors, per l'estalvi de despeses que observaran els mateixos en les compres, estiguem ben segurs que ens donaria un total tan important que no crec que cap agricultor deixés de considerar, com cosa fonamental, la seva unió amb altres per aquest fi.

Però amb tot i tenir una importància del tot recomanable, amb tot i trobar-hi prou beneficis per a fer-nos decidir, jo demano més de les nostres

Celler cooperatiu del Sindicat Agrícola de Valls.

organitzacions i aquest *més* ens l'han de donar forçosament el dia de la unió de totes, el dia que ens trobem reunits i ben agermanats i ben entesos en un sol organisme tots els colliters per medi dels cellers, molins d'oli, farineres, lleteries, etc.

El que hi ha és que sense les primeres no assolirem mai això que ens ha de donar el resultat definitiu. Però si lo primer en si ja no es una esperança sinó una realitat i ben apreciable, no sé perquè no ens decidim.

Els fonaments socials i econòmics

75 Els Sindicats d'elaboració i els de transformació o aprofitament dels seus residus, suposen, és clar, grans despeses i grans responsabilitats, mantes vegades superiors a les nostres forces com individus, que fan que no solament hi posem en joc els nostres béns i patrimoni material, sinó també el nostre crèdit i la nostra honorabilitat.

Per lo mateix caldrà que posem gran cura en els nostres càlculs abans d'arriscar-nos a tal empresa per tots conceptes gran, i que prenguem tota mena de precaucions.

Així, ja abans d'empendre l'obra i fins abans i tot de fer res que impliqui unes despeses de diner, havem de saber la quantitat de fruits, el més aproximadament possible, amb que poguem comptar per la seva concurrència al Sindicat.

Això serà la base fonamental, el que ens dirà si és possible o no la nostra empresa i si havem d'anar a l'execució del plan o havem d'abandonar-lo.

Jo m'he trobat al menys en dues ocasions, en que havent-me demanat uns entusiastes companys que els informés referent a un projecte que tenien de construcció d'una fàbrica, els he recomanat que desistissin perquè hauria estat funesta la seva gestió per l'escassetat de fruit de què disposaven i fins de la que podien disposar, per no ésser molt abundant a les poblacions respectives.

Demés, el saber la quantitat de fruits amb que comptem, ha d'ésser la base dels càlculs d'amortització de capital i pagament d'interessos, de manera que això no sigui massa gravós pels socis.

Havem de tenir present, ara, per aquest cas especial, com demà, per tot el que se'ns pugui presentar, que *abans de manllevar diners havem de tenir ben resolta la manera de tornar-los amb relativa facilitat*. I no solament havem de pensar en la facilitat que ens donarà això de què podem disposar, sinó que procurarem que no ens facin fallar els nostres càlculs les possibles contingències del temps, amb les minves que poden venir de collita i les alternatives que solen tenir alguns fruits, gelades, pedra, secada, malalties de les plantes o dels fruits, etc.

76 *La vanitat, mala consellera.* —Havem de procurar no gastar més de lo que en realitat necessitem.

Potser havem anat, fins ara, massa enllà en les nostres construccions i s'han gastat alguns milers de pessetes com llençades.

Està bé, però molt bé, que Catalunya posseeixi uns edificis cooperatius construïts amb gust, que s'hi vegi art, que agradin als nostres visitants i que donguin una bona impressió arreu on es parli de nosaltres; és convenient, àdhuc als nostres interessos, que ens presentem ben mudats i curiosos i vistab'les. Però mai arribar, per vanitat, a la sumptuositat, a despeses grosses i completament inútils. Això sempre serà un mal pensament, un mal negoci i fins un abús de confiança de la gent que es fia de la nostra actuació, cal evitar-ho.

Precaucions per la construcció

77 Cada edifici haurà de reunir les condicions tècniques i econòmiques que calgui segons sigui l'ús a què va destinat.

Així, doncs, des de l'elecció del solar on pensem emplaçar-lo, entrades i sortides de carros, manipulacions, etc., fins a la disposició i construcció de l'edifici, haurem de fiar tota la nostra gestió a persones tècniques i ben competents.

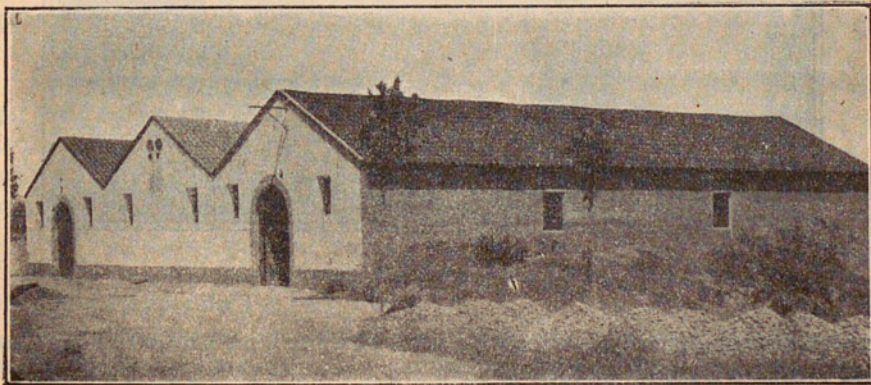
La Mancomunitat de Catalunya té establerts aquesta mena de serveis, als quals han acudit molts Sindicats agrícoles.

Serà bo que per cada cas acudim a ella, amb l'absoluta seguretat que obtindrem una economia gran i un servei immillorable.

Fins a la data no sé de cap edifici cooperatiu que no hagi hagut d'ampliar els seus locals d'elaboració i estiva i que no hagi hagut d'afegir més màquines.

Cal tenir en compte que, àdhuc en proposar-nos el bastiment l'obra siguem pocs, a mida que van pujant les parets solament, van venint noves demandes d'ingrés i que aquestes augmenten així que es veuen els resultats de la primera anyada.

No fem una cosa massa justa. Demés, cal pensar en aquelles anyades d'excés de collita o en aquelles altres que, ja sigui per no haver pogut ven-

Celler i Molí d'oli cooperatiu del Sindicat Agrícola de Masroig.

dre tot el fruit o perquè no s'ha pogut retirar, necessitarem lloc per estivar la part que pugui restar de la collita anterior.

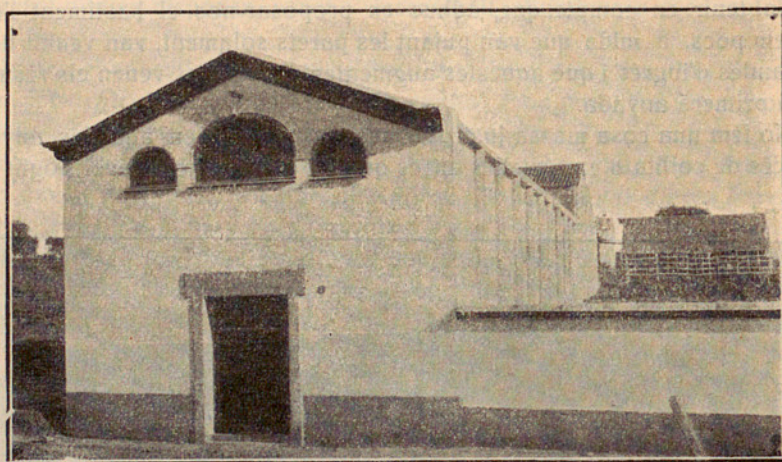
Però tampoc havem d'abusar-ne. Això implica un augment de pressupost que haurem de pagar entre tots, i si ens fallés el nostre optimisme, podria fer-nos anar malament.

Abans de començar apurem tots els medis possibles i valem-nos de tot si és possible, per a convèncer a tots els agricultors del poble. No planyem ni temps ni gestions.

Fem-nos el propòsit de no tenir contraris en parlar d'això, convidem a tothom, insistim, esperem un any més si cal... però quan ens decidim, no fem més lloc que el que *nosaltres* haurem de menester, amb aquells eixamplaments naturals de què parlàvem.

Serà de doldre l'absència dels nostres conveïns, però tampoc havem d'exposar-nos pels indecisos, pels malfiats i devegades pels enemics de les nostres organitzacions.

78 *Obligacions que el soci deu imposar-se.* — L'obligació ineludible que el soci ha de tenir de portar tots els fruits al Sindicat, és la base

Celler cooperatiu del Sindicat Agrícola de Terrassa.

de tot això que econòmicament ha d'ésser l'èxit de la nostra obra i la salvació moral i material de tots.

¿Perquè, de què servrien els càlculs que prèviament hauriem fet si no assegurem d'una manera absoluta tot el que eren els fonaments d'ells?

No es pot acceptar de cap manera el que el soci gaudeixi de llibertat d'aportar o no els seus fruits, almenys mentre el Sindicat tingui compromisos a atendre i deutes a pagar.

¿Com pagarem els deutes si aquests són fets precisament amb la base de tornar-los per mitjà dels fruits susdits, si no compareixen per raó de la llibertat que té el soci de portar-los o no? ¿I qui ens deixarà ni una sola pesseta si no té la seguretat d'aquesta concurrència, base d'amortització?

Així, en el reglament, i per tots els mitjans que les lleis de l'Estat ens concedeixen, procurarem establir fortes penalitats en forma de multes per

als que deixin de complir amb aquest requisit essencial, i demés, pendrem tota mena de precaucions perquè en el cas improbable, però possible de litigi, el Sindicat pugui legalment i sense entrebancs ni dilacions obligar a l'infractor.

Com a penalitat es podria imposar una multa del doble del valor de lo estipulat per a pagament d'interessos, amortització i despeses d'elaboració, obligant-hi al soci amb tots els seus béns.

En quant a les precaucions, si bé ho estudiem o demanem guiatge a persones competents, no ens han de faltar medis per establir-les i d'execució ràpida i fàcil.

Demés hi ha una altra consideració que ens hi obliga.

En construir l'obra serà molt fàcil, quasi segur, que haurem d'acudir al préstec. Aquest préstec (entre altres condicions) ens el faran mitjançant la responsabilitat d'alguns consocis, que seran els de més solvència. Doncs no havem de voler, de cap manera, que la responsabilitat dels nostres companys quedi en descobert i havem d'imposar i acceptar totes les precaucions perquè sigui coberta i segura.

Fins aquí havem parlat d'una assegurança i aquesta pot establir-se subscriuint tota o part de la collita de cada soci, ja sigui senyalant les finques el fruit de les quals s'hi aportarà, ja sigui comproment-se a una quantitat fixa. I això ho determinaran les circumstàncies que concorrin en cada cas especial.

Però jo entenc que fins serà convenient i molt necessari establir l'obligació de *portar tots els fruits que culli el soci*, sense que per cap excusa ni raó pugui destinar-ne una part a la venda ni a l'elaboració en els seus locals particulars, a excepció d'aquells casos en que es fa imprescindible una dispensa i que s'ha d'establir també per cada cas particular.

De lo contrari ens exposem a que hi hagi algun soci que, per un malentès egoisme, es quedi per ell o per vendre el fruit que cull de millor qualitat i porti a la Cooperativa el més dolent.

D'aqueixa manera, si s'arribés a generalitzar, el Sindicat haurà d'elaborar primera matèria dolenta i consegüentment obtenir un producte de baixa qualitat i amb això, un preu inferior del general de la població i naturalment, el descrèdit.

Adhuc per a després, quan ja el Sindicat hagi cancelat tots els deutes, haurem de prevenir-nos.

És molt natural que no havem d'hipotecar la nostra llibertat d'acció per tota una vida. Per això, quan el Sindicat estigui exempt de deutes i els seus socis i ell, de responsabilitat, serà just i equitatiu que recabin la llibertat d'acció i per lo tant, la facultat de portar o no els fruits.

Però jo crec que fins i tot per després haurem d'establir una certa obligació, és a dir, condicionar aquesta llibertat d'acció en bé de la col·lectivitat, dels seus homes i dels seus directors.

Aquesta condició podria fixar-se, per passat el període d'amortització, de manera que el soci que no portés el fruit, tingués l'obligació d'avisar amb un mes d'anticipació al temps de recollida i obertura de la fàbrica.

Un exemple ens explicarà la conveniència d'aquesta obligació:

Suposem que tot i ja tenint el deute pagat, es troba un Sindicat amb un any de grans oscil·lacions en el mercat, de molta sortida de fruits i que se li presenta ocasió de fer una bona venda al temps de collir i fins abans de la collita. Mentrestant, els no associats venen a uns preus alts i temptadors pels associats que ja són lliures d'aportar o no la seva collita al Sindicat.

Ve el dia de l'ajust i el comprador voldrà saber amb molta aproximació la quantitat d'unitats que compra. I en aquest cas, la Comissió de Vendes no pot ajustar en ferm perquè no pot garantir l'entrega.

Si fiant-se de lo que reuniran ajusta una certa quantitat i aquells preus han fet decidir els socis a vendre, es pot trobar el Sindicat amb no poder complir i amb totes les males conseqüències que generalment porta l'incompliment d'un contracte.

És clar que això pot preveure's celebrant una Assemblea general abans de l'ajust esmentat, però és més clar encara que, com deiem abans, moltes vegades el fer o deixar de fer un negoci depèn del temps precís de tornar una resposta i moltes altres el perdrem per esbalotar massa el mercat. Demés, si el reglament deixa en llibertat absoluta de portar o no el fruit, un acord, encara que d'Assemblea general, obligant-se a portar-lo, sempre és una modificació al reglament, i si hi han socis que exigeixen el compliment legal de tots els tràmits que s'han de seguir, segurament que mentre això dura haurà passat la bona ocasió.

Després de tot, ¿és tan gran la molèstia d'avisar en la forma recomanable per a què per això estiguem exposats a caure en els perills que pot proporcionar-nos aquesta falta de previsió?

79 *Compte amb la primera matèria.*—El Sindicat d'elaboració, demés, haurà d'atendre amb cura a l'obtenció d'una bona primera matèria per l'elaboració.

Amb això farem un favor al soci, obligant-lo a portar les terres amb perfecció i a cuidar les plantes i fruits, i serà un gran bé per a la col·lectivitat, ja que, amb el temps, això li donarà un crèdit i una major facilitat de venda, demés d'assolir un millor preu.

D'una primera matèria dolenta o defectuosa mai en podem obtenir un producte elaborat que sigui perfecte, baldament gastem milers de pessetes en procurar-nos bones màquines.

És precís juramentarnos en ésser *bons pagesos*, bons productors i sotmetre'ns als consells i ordres de la Junta, i en darrer cas, sotmetre'ns també a la decisió seva si per lo defectuós del fruit que hi portem ens el rebutja.

Perquè sobre totes les consideracions d'ordre tècnic i econòmic que podrien fer-se, hi ha la de que, amb el nostre procedir, perjudiquem al Sindicat i als nostres companys, i, quan una cosa és evitable, no hi ha cap dret a que pel nostre descuit perjudiquem als demés.

Quan la concurrència de fruits defectuosos sigui tal que amb tot i les cures esmerçades per evitar la mala qualitat no hi haguem pogut fer res, llavors es faran dues classes, separant el bo del dolent i donant-li a cadascuna el preu que resulti de la venda.

Quan sigui una plaga general, llavors caldrà que recorrem a tots els medis que la tècnica ens aconselli per aminorar el mal i acceptarem tot el que en derivi.

L'Edifici cooperatiu

80 *Els assaigs.*—Previnguts com estem en tot allò que ha de determinar la nostra actuació futura i en el que ha d'ésser fonamental pel nostre règim, entrem a parlar de la construcció, donant un toc d'avís en els que, abans d'arriscar-se, pensen assajar un sistema d'elaboració i venda en comú.

Alguns, temerosos i malfiats d'això que han pogut veure en els molts casos que avui a Catalunya es poden estudiar, pensen fer un assaig previ i per això arrenden un local generalment en males condicions i dotat de maquinària antiga i de poc o cap utilatge.

I aquest assaig ha tingut, demés de la intenció de fer unes proves, la de que, mentre dura el període d'aquestes, el Sindicat pot reunir un capital inicial per a empreses successives per medi dels canons o aportacions convingudes.

Però la veritat és que, generalment, això ha produït una decepció i el capital que es pensa reunir ha sigut ben migrat.

Perquè elaborant en males condicions com s'ha fet, no s'han obtingut els aventatges de la col·lectivitat més que en un petit grau i, entre l'arrendament del local, les majors despeses de mà d'obra i el poc rendiment, s'han menjat els beneficis i una bona part de les aportacions esmentades.

No; quan ens decidim, ha d'ésser per a fer-ho bé. Fer les coses a mitges, sempre ens exposem al fracàs i a la impossibilitat de retornar al camí emprès. No calen assaigs, avui que disposem de tantíssimes fonts d'informació per tota la nostra terra, i de gent que de bon grat ens exposaran tots els aventatges de la seva instal·lació i tots els inconvenients que hi hagin observat.

81 És un bon xic aventurat parlar en termes generals de la manera

com ens valdrem per construir el nostre edifici, ja que això dependrà exclusivament de la població on s'ha de bastir, de la gent que integren un Sindicat, dels medis amb que compta en l'actualitat i dels probables amb que pot comptar a l'esdevenir. I mentre els uns poden bastir-lo amb relativa facilitat, als altres els és poc menys que impossible.

Per aquestes raons exposaré tres sistemes, i d'ells, cadascú de nosaltres adoptem el que millor ens vagi segons siguin les nostres possibilitats i dintre d'ells podem fer les combinacions que ens semblin.

1.er *Quan no tinguem diners ni mitjans per proporcionar-nos-en.*

2.^{on} *Quan comptem amb diners, però no els suficients per a emprendre tota l'obra.*

3.er *Quan es tracti de gent que tingui diners o suficient crèdit per a tenir-los els que els facin falta.*

El primer cas ja l'havem vist al parlar de la Societat agrícola de Barbarà (16).

Posteriorment, la Societat agrícola de Vilella Baixa ens el dona i bellíssim també.

Aquesta entitat anava tant a la decadència, que solament li restaven una vintena d'homes de bona voluntat i tots ells petits propietaris i parcers. Es reunien en una saleta cada diumenge i es veien amb grans dificultats per pagar el migrat arrendament que havien d'abonar, fins al punt que el propietari els va anunciar que els treuria per no pagar-li l'esmentat lloguer.

Aquest apercebiment va ésser l'asperonada que els determinava a bellugar-se. Entremig de propostes i més propostes en les seves petites assemblees, sortí la de fer-se un casal propi... ¡Quin disbarat! Una gent que no podien pagar i sostenir un arrendament petit, pensar en fer-se una casa.. això era massa.

Però tanmateix, la idea anà prenent cos, anà formalitzant-se i al poc temps, aquella vintena d'homes plens d'ardidesa ja treballaven aplanant i fent fonaments en un terreny penjat i ple de lloses. Al poc temps augmenten els socis.

I ara portant sorra, més tard pedra, després els altres materials de construcció, el cas és que tot ho anaven fent i tot s'ho feien ells, fins la calç i l'obra cuita.

Els faltava la fusta i la van demanar a algun propietari que va avindre's a cedir-la generosament. Als tres anys, tenien casa pròpia i força gran i espaiosa i ja un nombre considerable de socis, divent una petita quantitat de jornals especialitzats que ells no podien donar. Més tard van posar-hi molí d'oli cooperatiu.

Animats per aquest èxit, van fer un celler cooperatiu en la mateixa forma i el dia que els vaig veure, en una visita que hi vaig fer, em van dir: *Si aquest any trobem qui ens deixi unes quaranta mil pessetes, ja tindrem*

el celler acabat. I es tracta d'un edifici d'una cabuda de deu mil hectolitres.

Guiats per l'exemple d'aquestes i altres associacions que ho han portat a terme, podem construir els nostres edificis cooperatius encara que comptem amb molts pocs diners.

Per això, en general, cercarem un solar edificable i de bones condicions, propietat d'un de nosaltres mateixos o d'una persona de bona voluntat (que quasi mai en falten) que ens cedeixi el terreny a fiar i amb la condició de pagar-li així que l'obra dongui per a amortitzar capital, al qual li donarem tota mena de garanties.

Els treballs de moviment de terres, obtenció de pedra, sorra i ports, els farem nosaltres. La calç i obra cuita també, i per això construirem uns forns i els uns faran la terra, els altres la treballaran i els altres faran i portaran el combustible, que quasi no val res. Hi haurà propietari que ens el cedirà de franc.

La fusta probablement la podrem proporcionar nosaltres cedint alguns arbres o ens la cedirà algun altre, encara que després li haguem de pagar.

Faltaran per pagar els jornals de paleta i els materials que nosaltres no ens podem proporcionar amb el nostre esforç. Els primers, com s'han donat casos, els podrem obtenir a pagar en bones condicions i lo segon, en necessitarem poc, de moment.

Però així tindrem ja una base pel crèdit, una edificació que amb pocs cabals ens havem proporcionat i que podrem hipotecar per acabar-la i dotar-la de dipòsits i màquines. El demés ja es farà a mida que els ingressos ho permetin; però mentrestant tindrem l'edifici on elaborarem el fruit, i en quant a les màquines, que solen valdre diners, tampoc serà difícil obtenir-les a terminis i amb relativa comoditat.

El sistema és lent, dona feina i no pocs disgustos, peròensem que uns ho han fet i que també ho podem fer nosaltres. La gran qüestió és un excés de bona voluntat.

El segon sistema ja és més fàcil. Consisteix en donar l'obra a un empresari, guanyant-nos nosaltres el que bonament ens poguem guanyar, tals com els ports de material, moviment de terres, obtenció de pedra, sorra, etc., lo qual representa una quantitat importantíssima que ens alleugerirà molt la aportació de capital.

El tercer consisteix en donar-ho tot a un empresari i rebre l'edifici completament acabat i sense altres treballs, per part nostra, que pagar els terminis convinguts.

La computació de jornals i aportacions

82 En organitzar els treballs conduents a la construcció d'un edifici cooperatiu, tindrem en compte que cada soci ha d'aportar en jornals o

en efectes la quantitat que en proporció li correspongui per raó de l'espai que ocupa del total de la construcció, i, per lo tant, en proporció a les unitats de fruits que cull o porti a la fàbrica. Això es lo just, tractant-se d'una obra de caràcter netament econòmica.

Per això, com que demés, serà necessari mes tart per la confecció del pressupost, subscriurem les unitats de fruits i a base d'elles, quedant però el Consell amb facultats per comprovar la veritat de la subscripció, repartirem els jornals i, a ésser possible, les aportacions de materials d'obra i construcció. Però així i tot, aqueixos jornals i aportacions d'efectes els haurem d'amortitzar, perquè al fi i al cap són un préstec que el soci fá a l'entitat i serà just que se li torni.

A l'efecte tindrem dos camins a seguir: el de convertir-ho tot en pessetes per amortitzar-ho tot a mida que el Sindicat vagi reunint ingressos per raó del seu treball, i el d'abonar solament les diferències.

En tots dos casos anotarem acuradament els jornals esmerçats durant cada setmana o quinzena, donant-los'hi un valor, el que en realitat tinguin el dia o dies que el cedeixen, i per cada soci. Sumarem el total en finir l'obra i a aqueixa suma hi afegirem ço que valguin les aportacions d'efectes que hagi fet (fusta, estives, obra cuita vella, etc.), donant, als efectes esmentats, un valor que acordaran entre el qui ho cedeix i el Consell del Sindicat o qui el representi.

Llesta ja l'obra, a cada soci li donarem un document que acrediti el deute contret amb ell, pel Sindicat, i reconegut amb les firmes que el mateix autoritzi.

El millor serà dividir el deute en fraccions de deu, vint-i-cinc o cinquanta pessetes i donar al soci tantes fraccions com li correspongui pel deute total seu i numerades correlativament des del n.º 1 fins al que li correspongui per fracció del deute total de tots els socis.

Així, cada any, després d'efectuades les vendes, es podria fer un sorteig de talons i pagar al tenedors dels mateixos.

Si el Sindicat ha obtingut un préstec d'algun banc o de particular i per lo tant preferent, aleshores l'amortització es farà segons lo convingut amb el deutor principal, però si no hi ha condició de preferència, podriem amortitzar-lo conjuntament, destinant una quantitat per cada deute.

Segons l'exposat en el cas primer, amortitzem tota la quantitat, i per lo tant, l'amortització serà mes lenta. Crec que lo millor serà el sistema d'abonament de diferències, ja que, tot i essent una cosa perfectament equitativa, trobarem una amortització del deute dels socis mes ràpida. I dic amortització, no essent-ho en realitat, perquè considero que una vegada nivellat el deute a un tant per cent just sobre lo aportat, el demés seria treure's els diners de la butxaca esquerra per posar-los a la dreta. Tant se val que no els toquem. Ara anem a veure el procediment.

Consisteix a saber el soci que, en la proporció indicada d'un tant per unitat, ha portat menys quantitat en jornals i efectes transformats en pessetes i, a base d'aqueix terme mínim cercar les diferències i nivellar-les valent-nos dels beneficis del Sindicat per la seva actuació.

El següent quadre ens donarà una idea de com haurem de procedir per fer aqueixa operació, posant per exemple un edifici en el que hi han concorregut deu socis a la seva construcció, aportant-hi cadascú d'ells una quantitat proporcional al nombre d'unitat de fruits subscrits.

Nom del soci	Unitats subscrites	Aportacions en jornals i efectes	Import mig per unitat	Aportació mínima en relació a les seves unitats	Diferència	Núm. de taulons e 20 ptes. o fracció
A.	100	1,500	15	1,333	167	9
B.	12	200	16'66	159'96	40'04	2
C.	15	310	20'66	139'95	110'95	6
D.	40	950	27'25	533'20	416'80	21
E.	150	2,002	13'34	1,907'50	22'50	2
F.	10	220	22	133'20	86'70	4
G.	55	750	13'63	733'15	16'85	1
H.	25	400	16	333'25	66'75	4
I.	132	1,750	13'33 (1)	1,759'56	9'56	1
J.	14	242	17'28	186'62	55'38	3
<i>Total de títols. . .</i>						54

De manera que, segons es veu en el quadre anterior, el soci D, sigui perquè ha tingut més voluntat i ha donat més jornals, sigui perquè ha donat més materials, ha pagat 27'25 pessetes per unitat, mentre que el soci I, que no ha tingut tanta voluntat com l'altre o no ha pogut, el cas és que solament ha pagat 13'33 pessetes per unitat.

Així, lo just, és que tothom pagui com ha pagat el que menys o sigui el soci I, i per lo mateix, ha de venir la nivellació.

I per això, al final de cada campanya, després d'haver cobrat el fruit i haver repassat del seu valor, el que correspongui pel pagament de despeses d'elaboració i generals que hi corresponguin, del sobrant en destinarem: una quantitat per amortitzar una part d'un deute que probablement haurem hagut de fer i per pagar els interessos corresponents a l'anyada i el que resti, ho destinarem a la nivellació.

En el cas present, que he posat com exemple, i suposant que entre el cànon reglamentari, residus, soproductes, etc., el Sindicat hagi cobrat

(1) Quantitat mínima aportada.

400 pessetes, d'aqueixes, si no les destinem totes a pagar deutes preferents, que serà lo millor (plaços de màquines, amortització, al paleta o empresari, etc.), en destinarem:

340 a dits pagaments de preferència.

60 a nivellar el que els socis han aportat.

Per lo tant, posarem en una bossa els 54 talons o títols acreditatius del deute amb els socis i els 3 que designi la sort, els pagarem.

Com ens procurarem els diners

83 Coneixem ja la manera com ens podem valdre per a bastir totalment o en part, un edifici destinat a l'elaboració i conservació de fruits. Però en els tres sistemes explicats, sempre veiem que amb més o menys escala, necessitarem d'una quantitat en diners.

Voldria parlar també de la manera d'obtenir-los, però això dependrà sempre d'una pila de factors que fa que en concret no es pugui aconsellar res.

Perquè mentre que ens podem trobar amb pobles o Sindicats que disposen de gent de bona solvència, i, per lo tant, amb moltes facilitats per obtenir un préstec, en altres Sindicats serà escassa la gent que pot oferir aqueixa solvència; mentre hi han pobles en que els agricultors viuen amb relativa comoditat i han pogut reunir petits capitals que els podrien destinar, i ben assegurats per cert, a la nostra obra, en altres s'hi observa migradesa i els pagesos no han pogut fer estalvis; mentre hi han comarques a Catalunya que han tingut un banc o una entitat de crèdit que ha afavorit obertament a l'Agricultura i ha sembrat el bé i la riquesa als seus encontorns, en altres no s'ha recordat ningú dels seus pagesos. De manera que el trobar els diners dependrà sempre de cada cas particular.

Si l'Estat Espanyol es volgués preocupar del problema agrari en lloc d'esmerçar energies en coses vanes, i volgués destinar diners més en crear que en destruir, els pagesos hauriem solucionat el problema.

A França, l'Estat ha concedit uns privilegis al seu Banc principal a canvi d'unes concessions a favor de l'Agricultura en forma de préstec a llarg plaç i a un interès mòdic. Hi han hagut anys que hi ha destinat quaranta milions de francs, i fins l'any 1921, tot i sortint de les fatigues i despeses de la guerra, va destinar-hi la respectable quantitat de vint-i-vuit milions.

Ací, no en parlem. El que hem de fer és pregar a Déu que el Govern no ens imposi contribucions i que no ens entrebanqui en la nostra gestió.

Ja s'han publicat Reals ordres, ja; però entre que els uns ho han fet per pura fórmula i els altres que no els ha convingut atendre-les, el fet és que no s'ha fet res profitós en aqueix sentit.

Parlem, doncs, de realitats.

I aqueixes solament les trobem a casa nostra.

La Mancomunitat de Catalunya ha destinat sumes importantíssimes al préstec a Sindicats Agrícoles, especialment als que han volgut construir edificis d'elaboració, a retornar a plaços de cinc a vint anys. La Mancomunitat en això i en tot ha ben senyalat el camí i ha demostrat un interès de veritable governant i que coneix i vol atendre les necessitats dels seus.

Però la Mancomunitat té un fre; no es lliure com hauria d'ésser per a fer el bé amb tota la seva integritat i no ens pot donar la seva ajuda i protecció en la forma que ella voldria i que a nosaltres ens convé.

Per això la seva Caixa de Crèdit Comunal ha d'obtenir el diner per a dedicar-lo al préstec en condicions dolentes i a un tipu d'interès alt i això fa que, contra la seva voluntat, hagi d'establir un preu també alçat i no pugui fer les condicions que faria si dependís de la seva voluntat.

Però amb tot, jo crec que ella ha d'ésser el nostre port de salvació, parlant en termes generals, i a ella han d'acudir els pagesos.

La Caixa rural ens pot també donar facilitats per les nostres empreses. Però en pensar amb les Caixes rurals, cal tenir molta cura amb l'inversió dels diners o la forma i condicions en que els empleiem.

Pensem que, en dedicar aquells diners que solament tenim dipositats i que per lo tant no són nostres, al pagament d'un edifici, els exposem a tenir-los, encara que seguríssims, entretinguts un cert número d'anys, mentre que a nosaltres ens els han portat amb la condició de poguer-los retirar a curt plaç i, molts d'ells, no els tenim segurs ni per una setmana, ni per un dia.

De manera que si utilitzem la Caixa Rural, ha d'ésser amb la condició de que sempre ha de quedar en caixa una forta reserva per servir a les possibles demandes de diner dels imponents.

Per salvar això, es podriem valdre de tenir diners en la condició d'un plaç llarg (uns cinc anys) en la d'un plaç més curt i a la vista, variant l'interès segons el temps d'entrada de l'imposició. Llavors sí, que els diners de llarg plaç els podríem emplear en la construcció.

Però fent-ho així, quasi seria igual que el Sindicat emitís unes obligacions i, previ un acord entre els socis, els mateixos les adquirissin. Mentrestant que no s'amortitzin, el Sindicat abonaria interessos que podrien fins arribar al 6 per 100.

Altres Sindicats s'han valgut d'un préstec que han alcançat de la Caixa Municipal d'estalvis i d'altres entitats semblants.

Això és, doncs, un problema que, mentre no canviï l'actual estat de coses i mentre la gent que té diners no ens conegui, cada u l'ha de resoldre segons els medis que tingui i enfocant la solució a un o diversos punts determinats. Per això sí que no es necessiten consells sino pessetes.

L'amortització

84 Hem de procurar que sigui lo més ràpida possible, sense perjudicar massa als associats. Mentres es deuen diners es té engúnia i quimera i això distreu d'altres coses favor dels propòsits que ens hem fet. Demés, hem de fer els possibles per cubrir, lo més aviat possible, la responsabilitat dels que, amb les seves firmes ens han ajudat.

Per aqueixa raó, hem de calcular-ho força bé desde el seu començament i hem d'aprofitar, demés, les ocasions que ens vinguin propícies.

Si en nostres càlculs ha entrat que amb totes les contingències que puguin esdevenir podem amortitzar, per exemple, en dotze anys, durant aqueix temps és possible que es presenti un any de cullita bona i que poguem vendre a bon preu. Llavors serà convenient que forcem una mica l'amortització o quan menys, que deixem en el fons social una major quantitat que la reglamentària i perquè ens serveixi per substituir l'amortització normal en els anys de cullita esguerrada. Però com que això entrava també en el nostre càlcul, sempre resulta un avenç en l'amortització.

Cal pensar treure'ns de sobre les despeses per interessos lo més prest possible.

L'agricultor és impacient i, com més aviat vegi els beneficis de l'associació sense restes, més s'hi afectarà.

Podria ésser una bona norma, per a portar a cap tot lo exposat, tenir en compte el preu mig a que han venut els fruits els no associats, i, de comú acord entre tots els socis i amb entera satisfacció de tothom, deixar, a favor del Sindicat, una part dels beneficis que ja d'ell en freguem, en relació al preu general de la comarca.

Els fons de reserva

85 Tots els Sindicats d'elaboració pateixen del mateix mal. La manca de diners els precipita les vendes. Això avui no és d'extranyar ni podem demanar d'ells altra cosa, però hem de pensar que seria un poderós medi de defensa el que poguessim comptar amb capital de reserva.

Encara que sigui avançant-me un xic, seria bo pensar-hi i, els Sindicats que tinguin amortitzat el deute i els que tinguin força avençat el seu pagament, no seria per demés que destinessin una petita quota per la constitució d'aqueix capital. Aqueixa quota, àdhuc podria ésser variable segons les anyades bones o dolentes i fins suprimir-la en els anys que, per raó d'un baix preu o d'una mala cullita resultés una càrrega pel soci.

Aqueix fons, demés de facilitar-nos la defensa, ens abarataria les despeses, ja que els interessos que se'n cobraria, quan no estigués a mans del soci, es podrien aplicar a les despeses generals.

L'ACTUACIÓ

Els treballs

86 Hi han Sindicats que amb tot i tenir locals a propòsit, màquines bones i un bon utilatge, no elaboren encara amb aquella perfecció que se'ls pot exigir. Mantes vegades surten bé els productes elaborats perquè hi han de sortir per força, sense que la mà de l'home hi hagi fet gran cosa i sense que aqueix es preocupi de fer-los millor.

Per a evitar això que en alguns Sindicats passa i prevenir als venidors, cal que es pensi a introduir la tècnica en les nostres cooperatives, valent-nos de gent especialitzada o especialitzant-nos nosaltres.

Lo primer, es facil d'obtenir. La Mancomunitat de Catalunya, en lo referent a vinificació té acordat la prestació de tècnics d'una manera que ha de resultar molt econòmica i en els altres aspectes té a la seva Escola d'Agricultura, gent esperta que caldria utilitzar. Es clar que produiria això petites despeses.

Però aqueixes despeses es podrien disminuir notablement i fins arribar a una mínima expressió i quasi imperceptible si ens reuníssim tres o quatre o més Sindicats d'una mateixa comarca per sostenir-les.

En el segon cas, si un poble, per insignificant que sigui, pot sostenir i sosté un metge, si ja es més important sosté demés un apotecari, un veterinari, etc., uns quants Sindicats bé podrien sostenir un tècnic agrícola que, demés de cuidar les nostres elaboracions i conservació del fruit, seria un conseller constant per les nostres coses i un director per totes les nostres feines de pagès.

Però si això no fos possible, que crec que ho és, al menys, dedicarem un home dels nostres a estudiar l'elaboració del fruit que ens interessi.

Avui es fan uns cursets breus espezialitzats que podrien ésser una font abundosa de saber pels nostres homes del Sindicat i això s'obté amb poques pessetes; es pot dir que es redueixen a la manutenció d'aquell que hi enviéssim i els perjudicis que amb la seva estada li poguéssim ocasionar. I això que no hi ha cap absolutament cap Sindicat que no ho pugui fer.

Però quant tinguem aquell tècnic o haguem format el nostre (mai tan útil en general com el primer) ens hem de fer el propòsit decidit d'obeir-lo, sense lo qual, tampoc hauriem assolit res.

Les vendes

87 Veus-aquí una de les operacions més difícils dels Sindicats d'elaboració, i fins m'atreveria a dir que és la única que pot qualificar-se de difícil.

Quan el pagès ha efectuat aqueixa operació en els productes seus exclusivament, no hi ha donat gran importància i quasi li ha passat desapercbut.

Per aqueixa raó, li ve de nou el que passa i el sorpren qualsevol anormalitat que es noti.

Mentres que l'immensa majoria de productes i manufactures imposen el preu dels seus productes, el pagès no pot fer us d'aqueix llegítim dret que ho es en quant no sigui abusiu i en relació les despèses i ha d'esperar sempre que el comprador dels seus productes li estableixi el preu a que ha de vendre. Podrà lluitar, en anys d'excessiva demanda, però al fi i al cap assolirà poques pessetes més. I això és i serà mentre durí aqueix estat de coses, el més gran inconvenient en que topa.

És clar que això és, en certa manera, passatger i dependrà sempre del nostre grau d'organització. Però el fet és que per ara, és així com s'ha de vendre.

Demés, els productes agrícoles, són sempre influïts per les oscil·lacions mundials dels mercats.

Per mes que l'home bregat en els negocis, ho veu i ho passa com cosa normal, el pagès no se'n sap avindre i a la més lleugera equivocació (i subratllo la frase) llença el crit al cel, es disgusta i de retop, clama contra els seus administradors i àdhuc contra la mateixa institució.

Per això s'ha pensat donar la major intervenció possible a les vendes per millor repartir la *responsabilitat* en el cas de no haver-se efectuat a satisfacció de tots.

Alguns Sindicats han introduït el sistema de fer una Comissió especial de vendes, composta del Consell d'Administració i d'uns quants individus més que representin tots els socis, o sigui que hi tinguin representació tant els que aportin un nombre petit de fruits, com els que n'hi aportin en grans quantitats.

Altres hi han donat major extensió i han encarregat les vendes a l'Assemblea general. Jo trobo igual dolents els dos sistemes si els utilitzem d'una manera absoluta.

És veritat que tant l'un com l'altre i més el segon, tenen l'avantatge d'una intervenció major i la que d'aqueixa manera evitarem més la maledicència. Però ¿quí assegura que en les vendes hi haurà unanimitat de parers? Probablement que no n'hi haurà mai i així tampoc evitem el que, els socis

que han perdut en la votació, estiguin disgustats i molt més encara si el temps els dona la raó.

Després de tot, cal convenir que, per les moltes raons que podrien adduir-se, serà sempre un mal confiar aqueix afer difícilíssim a la deliberació d'una Assemblea en la qual quasi mai no hi haurà gent competent i capacitada.

En les nostres assemblees solament es noten dues tendències completament agenes a tot el que ens podria conduir a fer negoci encertat: la necessitat de vendre, l'impaciència o l'espera que pot tenir el qui necessita tant de les vendes o no ho necessita d'una manera immediata. I això serà tot, i totes les raons que'ens condueixin a vendre o no cedir el gènere giren sobre aqueixos extrems.

Així no haurem guanyat res que sigui garantia d'una bona venda.

Es clar que ha d'influir molt en el nostre ànim les necessitats en que el trobin els nostres consocis i hem de procurar atèndre-les, però això hem de fer-ho després d'intentar una solució més justa per tots.

La Caixa Rural ens pot donar aqueixa solució.

Ja sé que a la Caixa Rural s'haurien d'abonar uns interessos però hi haurà home que dirà *que de lo que es ven no en vol pagar interessos*, és a dir, que poguent fer diner dels seus fruits no vol aplicar una càrrega sobre el seu valor.

Però pensin que tampoc tenen dret a perjudicar a ningú, i que si el Sindicat ampra diners per pagar o per avençar diners, ell n'ha d'abonar interessos, i és injust que aqueixos s'apliquin a despeses generals, amb lo qual resulta que paga interessos el que no en té cap necessitat.

Demés, ¿qué representen uns interessos que hagi de pagar el soci si això ens dona una espera i en ella poden assolir un millor preu? Hi surten guanyant tots.

Si no disposem de la Caixa Rural o no en volem fer us, i no volem amprar diners, llavors no ens queda més remei que efectuar de moment una petita venda per eixugar *les veritables necessitats*. I recalco això de veritables necessitats, perquè a l'hora de cobrar tot-hom vol diners, i tant si els necessita de moment com no, vos farà veure que els necessita.

Salvades aqueixes atencions que hem de tenir en compte davant de les necessitats, insisteixo en lo defectuós que resulta la venda efectuada per medi de grans intervencions.

Aqueix, demés de que, com hem dit, no ens soluciona res, té uns desavantatges enormes en quant al règim interior.

Si el comerç, en general s'exercís amb tota noblesa, això no seria inconvenient.

Però hem de pensar que sempre, sempre el comprador aprofitarà totes les circumstàncies que li siguin favorables per comprar al més baix preu

possible. I una de les millors per ell, de les que li podem oferir, és que s'entri de les nostres converses i fins de les nostres intencions les quals tractades en Assemblea, les sabrà al cap de deu minuts de celebrada.

Ell sabrà l'enraonament que hem tingut, les necessitats exposades, l'impressió dominant en quant a preus; ell... ho sabrà tot, i així ja ens lliguem del tot les mans per establir aquell regateig que de vegades ens pot fer guanyar milers de pessetes.

Cal reconèixer, demés, que les vendes són mantes vegades ocasionals i que depenen d'una resposta immediata i que, per lo tant, és pot escapar l'ocasió si hem de perdre el temps reunint l'Assemblea.

Jo sé d'un Sindicat que per telèfon, i parlant desde l'aparell de l'entitat amb dos corredors de localitat distinta, ara comunicant amb l'un, immediatament amb l'altre, es va millorar el preu amb 5'50 pessetes per càrrega de vi i, com que es tractava d'una venda per la quantitat de 2,500 càrregues, es van guanyar en un moment 13,750 pessetes. ¿Les hauria guanyades si hagués hagut de reunir la Comissió o l'Assemblea?

Però recordem que jo he dit abans que era dolent el sistema usant-lo *d'una manera absoluta*.

Jo no haig de negar la conveniència d'una intervenció, sinó fins al punt en que s'ha d'fiar tot a ella.

Però hi han termes mitjos i que han donat bon resultat. Consisteixen senzillament, a portar les vendes l'Assemblea o aquella Comissió de vendes, però acordant un preu mínim a que s'està disposat a cedir, i confiant l'ajust definitiu amb *la condició d'un major preu* a la persona o persones que l'un cos o l'altre designin i que haurien d'ésser sempre les que mostressin més capacitat per aqueixes coses, aquelles a les quals els sigui més fàcil de reunir-se i més de pressa i els que puguin estar amb més atenció i cura amb la comanda que els fem.

Aquella venda fou feta així i la diferència que s'esmenta de 5'50 pessetes és la que es va assolir del preu mínim per amunt.

Així, i com a exemple, obrarem en la següent forma: Un Sindicat que elabora oli té ja la collita elaborada i el fruit en condicions de vendre.

Si ha rebut alguna oferta, això serà un motiu per una primera reunió (Assemblea o Comissió). Si no ha tingut ofertes, es reunirà així que cregui arribat el moment de vendre i en aqueixa reunió estudiarà la situació del mercat, preus generals en la comarca, i si pot ésser de fora i tot, preus a com s'han pagat les olives als no associats, etc.

Per això haurà de tenir dos medis d'informació: el preu general del mercat on més fàcilment pot efectuar les vendes, relacionant-lo amb la qualitat del fruit de que es disposa i en comparació amb les vendes i qualitat dels altres sindicats de l'encontrada o fora d'ella, i les informacions o orientacions que haurà pogut rebre per medi de revistes nacionals i estran-

geres que, amb absoluta imparcialitat ens puguin proporcionar dades força aproximades, si no certes. En vista de tot això l'Assemblea, farà una contra-oferta o fixarà un preu, acordant que d'allí en amunt, puguin ajustar aquelles persones de que parlavem, facultant-les ensems perquè utilitzin tots els medis que creguin convenients per millorar el que com a mínim hem acordat.

El sistema de vendes individuals

88 Indubtablement que per aqueixa càrrega que pesa sobre els Consells dels Sindicats, i sobre aqueixes Comissions especials de Vendes, alguns Cellers cooperatius francesos han establert la venda individual i així ells no són més que exclusivament cooperatives d'elaboració. Així ho efectua també algun que altre dels Cellers de Catalunya.

En aqueix cas, els sistemes empleats són dos.

La venda intervinguda i fins feta pel Sindicat a compte del soci i la venda directa del soci sense ni tan sols intervenir-hi per a res el Sindicat.

En el primer cas, immediatament després de l'elaboració es convoca una Assemblea s'hi ha hagut una oferta i es pren nota dels socis que volen vendre a n'aquell preu ofert, i és ven la quantitat subscripta i el soci cobra en relació amb aquell preu. I així es va fent en lo successiu.

Si no hi ha oferta, es fa la mateixa reunió i s'anoten els socis que volen vendre al preu actual i es cerca comprador. D'aqueixa manera es van fent reunions periòdiques i es va venent per parts i a voluntat dels socis.

En el segon cas que és com ho fa la Cooperativa vinícola de Marsilargues es dóna de seguida la nota del vi que correspon a cada soci, descomptat ja el que ha de deixar per a pagament de despeses, amortització i interessos, i quan el soci vol vendre, s'enten ell directament amb el comprador i el Sindicat no fa més que l'entrega del vi mitjançant una nota d'*entregui's* que el soci passa al Sindicat.

Jo crec que ambdós sistemes són prou bons, molt millors que la venda en comú, per ésser més justos i els que menys perjudiquen als altres. Així, cada soci fa el que vol i si perd o guanya no pot donar la culpa a ningú. Però crec que són bons per ells.

¿Seran igualment bons i eficaços utilitzats per nosaltres?

Jo ho dubto.

El vinyater francès disposa d'estadístiques quasi perfectament fetes, d'organització gran i potentia i, encara que dolgui l'haver-lo de dir, d'un grau superior de cultura agrària en relació amb el vinyater català.

Per lo mateix solament pot anar més sol que nosaltres.

Es clar que això ens donaria, sobre tot a l'element directriu, una major tranquil·litat.

Però jo penso que avui no estem encara en situació de poguer abandonar al pagès a la seva pròpia iniciativa, mancat com està, d'elements de judici i de força.

Serà millor, en bé de tots, encara que sufrint les conseqüències i les molèsties que representa la responsabilitat de la venda, fer les vendes en comú fins a tant que estiguessim en millors condicions.

89 La tàctica en les vendes. — ¿Qui pot orientar en les vendes? Ningú i molt menys tractant-se d'una norma general. El meu objecte és parlar de les vendes en quan es refereixin al règim interior.

He dit abans, i ho repeteixo, que, en general, per a efectuar una venda serà bona norma fixar-nos en el preu general a que han venut els no associats, i si hi ha una diferència un xic notable, farem be en vendre una part del que tinguem.

No esperem mai que el preu millori si ja està molt alt.

En aqueix cas, el pujar una pesseta més, és molt difícil i la puja ransonerament; en canvi, si ve una baixa, sol ésser ràpida i notable. Si és car, venem tota la collita.

Si no, venem-la en diferents etapes i així, és possible que l'una venda ens millori l'altra o ens salvi un preu baix.

Però no tinguem, si pot ésser, una data fixa, perquè aixó serà donar armes al comprador que com sabrà la data, tan bé com nosaltres, se'n valdrà pel preu.

90 El contracte de compra-venda. — Serà bo no fiar-nos de ningú per molta confiança que es mereixi o per molta que n'hi tinguem.

Quan venguessim una cosa nostra, podem tenir-la aqueixa confiança, perquè si ens falla, solament en rebrem nosaltres mateixos. Però amb els interessos dels altres hem d'anar més al segur.

Per aixó, serà convenient vendre, abans que tot, a les cases de reconeguda solvència i formalitat i, així i tot, sense que aixó sigui cap ofensa pel comprador, per les raons exposades, no vendrem mai sense firmar l'oportú contracte de compra-venda, tenint per guia el que es veurà a l'Apèndix.

APENDIX

Llei de Sindicats Agrícoles de 28 de gener de 1906

Críteri per la seva aplicació resultant de les resolucions dels Ministeris d'Hisenda i Foment

ARTICLE 1.er Es consideren Sindicats Agrícoles, pels efectes d'aquesta llei, les Associacions, Societats, Comunitats i Cambres Agrícoles constituïdes o que es constitueixin legalment per algun o algun dels fins següents (1).

1.er Adquisició d'eines i màquines agrícoles i exemplars reproductors d'animals útils per al seu aprofitament pel Sindicat.

2.^{on} Adquisició pel Sindicat o pels individus de que es composi, d'adobs, plantes, llavors, animals i altres elements de la producció i el foment agrícola i pecuari.

3.er Venda, exportació, conservació, elaboració o millora de productes del cultiu o de la ramaderia (2).

4.^{rt} Roturació, explotació i sanejament de terrenys incults.

5.e Construcció o explotació d'obres aplicables a l'agricultura, la ramaderia o les indústries derivades o auxiliars d'elles (3).

6.e Aplicació de remeis contra les plagues del camp.

7.e Creació o foment d'instituts o combinacions de crèdit agrícola (personal, pignoratí o hipotecari), ja sigui directament dintre de la mateixa associació, ja sigui establint o secundant Caixes, Bancs o Pòsits separats d'ella, o constituint-se l'Associació en intermediària entre aquests establiments i llurs individus (4).

8.e Institucions de cooperació, de mutualitat, de segur, d'auxili o de retir per a invàlids i vells, aplicades a l'agricultura o a la ramaderia (5).

9.e Ensenyances, publicacions, experiències, exposicions, certamens, tots els medis que conduixin a difundir els coneixements útils a l'agricultura i a la ramaderia, i estimular llurs avenços, sigui creant o fomentant instituts docents, sigui facilitant l'acció dels que existeixen o l'entrada.

10.e L'estudi i la defensa dels interessos agrícoles comuns als Sindicats i la resolució dels desacords per mitjà de l'arbitratge.

Es considera també Sindicat la unió formada per Associacions agrícoles per a fins comuns dels que resten enumerats.

ART. 2.ⁿ Per a la constitució d'un Sindicat Agrícola bastarà que ho demanin, en sol·licitud adreçada al Governador de la província, les persones que desitgin formar-lo, en número al menys de deu, o una Associació agrícola legalment organitzada (6).

A la sol·licitud demanant l'autorització s'acompanyarà una còpia dels Estatuts i la llista de les persones que formen el Sindicat, indicant les que pertany al Comitè directiu i els recursos amb què ha de comptar per al seu sosteniment.

De tota modificació que es faci en els Estatuts se'n darà coneixement al Governador de la província.

A aquests efectes s'obrirà en tots els Governaments de província un Registre especial de Sindicats Agrícoles, del qual se'n treuran les certificacions que s'estimaran necessàries.

ART. 3.er Es reconeix als Sindicats Agrícoles la capacitat jurídica que determina l'art. 38 del Codi civil.

ART. 4.^{rt} Per a obtenir càrrec de direcció, administració o representació en els Sindicats Agrícoles, serà requisit gaudir de la plenitud de drets civils.

ART. 5.e Els associats en Sindicat agrícola podran en tot temps retirar-se, no obstant qualsevol clàusula en contràri dels seus Estatuts, sens perjudici de les obligacions o responsabilitats per ells contraetes i pendents al temps de la separació.

Els estatuts determinaran els drets que el soci separat deu conservar en les institucions de previsió, auxili, retir i altres anàlogues, drets adquirits onerosament o gratuïtament mentre va permanèixer a l'Associació. A falta de prevenció estatutària, s'entendrà que la rescisió individual del pacte d'associació no altera els drets ni les obligacions de l'interessat en les mencionades institucions, sempre que aquestes siguin distintes del Sindicat, encara que estiguin agregades o relacionades amb ell. Quan dites institucions estiguin constituïdes en forma mútua, dintre del mateix Sindicat, quedarà excluït d'elles el soci separat, a falta de clàusula estatutària que ordeni altra cosa.

ART. 6.e Queden exemptes dels impostos de Timbre i Drets reals la constitució, modificació, unió i dissolució de Sindicats agrícoles.

Gaudiran d'igual exempció els actes i contractes en què intervinguin com a part la personalitat jurídica d'un Sindicat Agrícola constituït i registrat en forma, sempre que tingui per objecte directe complir, segons els respectius Estatuts, fins socials dels enumerats a l'article 1.er de la present Llei (7).

Les institucions de previsió, de cooperació o de crèdit formades per Sindicats Agrícoles i basades en la mutualitat dintre dels mateixos estaran subjectes al impost d'Utilitats solament pels repartiments de beneficis que es facin als associats.

Les exempcions tributàries que aquest article concedeix acabaran per a les Associacions que el Ministeri d'Hisenda, escoltat el de Foment, declari constituïdes per a fins diferents dels que caracteritzen el Sindicat Agrícola, encara que prenguin aquella apariència (8).

ART. 7.e Els drets de Duanes que s'hagin satisfet per les màquines, eines, llavors i altres elements de les indústries agrícoles, o exemplars reproductors selectes per a millorar la ramaderia, seran retornats a instància del Sindicat, pel Ministeri d'Hisenda, prèvia declaració del de Foment sobre la millora i utilitat general de la importació de que es tracti.

ART. 8.e El Ministeri de Foment facilitarà gratuïtament i preferentment als Sindicats l'ús dels exemplars selectes destinats a la millora de les races, les llavors d'assaig, les plantes, màquines i eines agrícoles que l'Estat adquireixi i pugui en aquesta forma aplicar al foment de les indústries del camp. La mateixa preferència tindran els Sindicats per a recabar els medis oficials disponibles per a la extensió de l'ensenyança agrícola (9).

Reglament de 16 de gener de 1908

ARTICLE 1.er Presentats que siguin al Govern de la província, per a la constitució de Sindicat Agrícola, la instància i els anexes i documents que requereix l'art. 2.^{on} de la llei de 28 de gener de 1906, seran al dia següent comunicats al ministre de Foment per a que aquest, dintre dels vint dies subsegüents, ho remeti al d'Hisenda expressant les conclusions del seu examen:

1.er Sobre si és o no i si deu o no ésser tingut com a veritable Sindicat agrícola, segons la seva formació i els seus fins, dintre de la citada llei, el que pretén ésser inscripte en el registre especial; i

2.^{on} Sobre aplicació, en cas afirmatiu, de les exempcions, devolucions, preferències i altres auxilis per la mateixa llei assenyalats al Sindicat que s'intenta registrar.

ART. 2.^{on} Quan el ministre d'Hisenda accepta la qualificació de Sindicat Agrícola per a disfrutar de les al·ludides exempcions, devolucions, preferències o auxilis a tenor de la llei, sens més tràmits ho comunicarà al governador i al delegat d'Hisenda per a la inscripció en el registre especial i per als altres efectes legals.

ART. 3.er Quan les conclusions del ministeri de Foment i les del d'Hisenda estiguin conformes en denegar la inscripció en el registre i les exempcions i avantatges reservats per la llei als veritables Sindicats agrícoles, el segon de dits ministeris dictarà i comunicarà la seva resolució, contra la qual no es podrà entaular més recurs que el contenciós-administratiu.

ART. 4.^{rt} Si les conclusions del ministeri de Foment estiguessin en contra d'una resolució denegatòria que el d'Hisenda estimés procedent, en donarà compte al Consell de ministres.

ART. 5.e En qualsevol dels casos previstos pels tres precedents articles, serà de vint dies el termini, dintre del qual el ministre d'Hisenda deurà dictar la seva resolució o proposar-la al Consell de ministres.

ART. 6.e Idèntic curs seguiran les modificacions que es facin en estatuts o reglaments de Sindicats agrícoles ja inscrits en el registre especial.

També serà aplicable la dita tramitació quan es tracti de formar Sindicat agrícola per a la unió d'associacions, segons el paràgraf últim de l'art. 1.er de la llei.

ART. 7.e Segons el paràgraf últim de l'art. 6.e de la llei, es podrà, en qualsevol temps en què hi hagués motiu, promoure, per denúncia o d'ofici, la caducitat de les exempcions tributàries a les quals aquell text fa referència, sense que sigui obstacle la inscripció en el registre especial ni qualsevol resolució que amb anterioritat haguessin declarat o mantingut els beneficis legals. La denúncia, l'informe o la comunicació que suscitin la caducitat, seguirà els mateixos tràmits que manquen els articles precedents. (10).

ART. 8.e Si en el terme de tres mesos després de presentada la instància i altres documents a què es refereix l'art. 1.er no s'hagués notificat resolució definitiva sobre ells, serà inscrit el Sindicat agrícola en el registre especial. (11).

ART. 9.e Seran de la exclusiva competència del ministeri d'Hisenda les incidències que es susciten amb ocasió del gaudiment per Sindicats agrícoles inscrits en el registre especial de les exempcions tributàries que defineix la llei, tant si tracten de duració, abast, límit o manera de tals exempcions, com sobre formalitats, inspeccions o visites preservadores del legítim haver del tresor públic.

Les regles o instruccions que amb caràcter general dicta el ministeri d'Hisenda per a concertar l'observància de l'art. 6.e de la llei de 28 de gener de 1906 i el gaudiment de les exempcions tributàries amb el règim peculiar i la ordinària percepció dels impostos a què es refereixen els aventatges reservats als Sindicats agrícoles, o bé per a ordenar les inspeccions i visites, i evitar o reprimir contravencions o frau, seran, abans de la seva publicació, examinades en Consell de ministres, per a que el de Foment exerceixi la representació que en la llei li està atribuïda.

ART. 10.e Correspondrà privativament al ministeri de Foment l'aplicació de l'art. 8.e de la llei en favor de Sindicats inscrits en el registre especial.

Les incidències que ocasioni l'aplicació dels arts. 3.er, 4.^{rt} i 5.e de la llei, també seran de l'exclusiva competència del ministeri de Foment.

ART. 11.e Des de que s'iniciï la formació o modificació de Sindicat agrícola, es considerarà aplicable a l'excepció 10.ª, lletra B, de l'art. 20 de la vigent llei del Timbre, i en sa conseqüència es podrà emprar paper de 10 cèntims, classe 12.ª, sens perjudici de reintegrar, quan quedés desestimada la qualificació, i negats, per consegüent, els aventatges legals.

Per les altres exempcions tributàries serà requisit la inscripció del Sindicat en el registre especial. Mentre per a tal inscripció cursin els tràmits marcats en els primers articles d'aquesta llei, es consideraran en suspens els terminis de les disposicions que respectivament regeixen els diversos impostos.

ART. 12.e En les dates que marquen els articles 10 i 11 de la llei general de 30 de juny de 1887, els Sindicats inscrits en el registre especial presentaran al govern de província i a la delegació d'Hisenda, a cada qual un exemplar, els balanços i extractes de la seva comptabilitat que declarin les operacions realitzades i les situacions inicial i final del període.

En tot temps deuran, demés, comunicar al governador o al delegat les notícies que els fossin reclamades sobre actes, operacions o situació dels Sindicats.

Estaran també obligats a exhibir els llibres de comptabilitat, d'actes, de socis i els altres documents socials, en les visites que ordenessin el governador o el delegat d'Hisenda.

ART. 13.e Els Sindicats agrícoles constituïts amb anterioritat al present reglament, per a disfrutar de les exempcions i aventatges legals estaran subjectes a les dispo-

sicions del mateix, devent-se iniciar, naturalment, i, a més tardar, dintre dos mesos, comptats des de la publicació d'aquest reglament, els tràmits per a la seva inscripció, sense que el temps transcorregut amb anterioritat els sigui perjudici en el dret que legítimament resulti assistir-los.

Aclaracions a la Llei i Reglament de Sindicats agrícoles

1) Per sentència de la Sala de lo Contenciós-Administratiu del Tribunal Suprem de 7 de maig de 1910 s'estableix que, per a que un organisme tingui el caràcter de Sindicat agrícola i disfruti dels béns de la llei, deu resultar evidenciat que ha estat constituït amb l'exclusiu objecte d'afavorir l'agricultura *per un dels medis que la llei senyala*, sense que basti que en realitzar els fins especials per a que fos constituït es beneficiés a l'agricultura, no essent tampoc suficient estimar-lo com a Sindicat agrícola que li donguin aquest qualificatiu els interessats, puix que el seu concepte jurídic no depèn de la voluntat d'aquests, sinó de la seva constitució i fins.

Aplicant aquest criteri, no es considera Sindicat agrícola a una companyia (a la qual després se li canvia el nom per Sindicat agrícola) que, havent nascut com a societat anònima mercantil, reformà els seus estatuts i contractà amb una Comunitat de regants l'execució d'unes obres de rec que havien d'entregar-se a la Comunitat mitjançant certes condicions, puix donat el seu caràcter de contractista, estava mancat en la seva constitució i fins dels elements que integren el concepte de Sindicat agrícola a ténor de la Llei.

2) La circumstància de que els estatuts autoritzen la venda dels productes obtinguts pels membres d'un Sindicat agrícola no és obstacle per a que aquest tingui caràcter de tal i disfruti dels beneficis de la Llei (Sentència de 15 d'octubre de 1913 de la Sala de lo Contenciós-Administratiu del Tribunal Suprem).

No es consideraran operacions mercantils, i estaran, per consegüent, compreses en la llei de Sindicats segons l'art. 326 del Codi de Comerç, les vendes que fessin els propietaris i els agricultors dels fruits de les seves collites o de les espècies en què se'ls paguen les rendes.

Per sentència de 3 de novembre de 1911 de la Sala de lo Contenciós-Administratiu del Tribunal Suprem s'estableix que no es pugui reconèixer caràcter de Sindicat agrícola a una societat a la qual els interessats aporten béns amb propòsit de lucre i per a distribuir-se les ganàncies.

3) Per sentència de 15 d'octubre de 1913 s'estableix que estan compresos en els fins de l'art. 1.er de la llei: el millorament del cultiu de la vinya; la transformació en vi dels raïms dels associats, sota l'exclusiva direcció o inspecció de la societat; la venda del dit producte, sigui directament, sigui indirectament, al consumidor; l'elaboració i venda dels soproductes de la vinificació, i la compra del material necessari per a la vinificació de les veremes i venda del vi, i la construcció d'un local, quan ho permetin els recursos, els quals fins guarden relació amb l'exercici, foment i desenvolupament de la indústria agrícola, perquè deriven del cultiu de la vinya, que constitueix la seva base (atenent a la transformació del fruit en el producte que constitueix la seva base) i principal aplicació i s'encaminen a realitzar en les millors condicions possibles l'objectiu que persegueix tot agricultor, o sigui lograr una remuneració per al treball i per al capital empleats en la preparació i en la pràctica de la indústria.

4) Per Reial Ordre d'Hisenda de 28 de juliol de 1915 s'invità al Banc d'Espanya: Primer, per a que inclogui, com és natural, en les seves llistes de crèdit, previ examen dels respectius estatuts i de tots els antecedents que condueixen a una classificació encertada, a tots els Sindicats que com a tals hagin obtingut els beneficis de la llei de 28 de gener de 1906, mitjançant Reial Ordre dictada pel ministeri d'Hisenda, de conformitat amb la proposta del de Foment; i segon, per a que comuniqués al primer dels dits ministeris les normes que dicti per a la concessió de crèdit als Sindicats agrícoles, així com el nombre d'aquests que classifiqui, als efectes indicats en cada província, i la quantia total de la quantitat pel què ho faci.

5) La Hisenda pretén subjectar a les lleis fiscals les cooperatives de consum creades pels Sindicats agrícoles, interpretant a la seva manera l'art. 8.º de la llei. Pel contrari, el criteri oficial de Foment sosté que la cooperació a què es refereix el dit article comprèn, no solament la relativa al consum, amb destí exclusivament als associats dels Sindicats, sempre que la dita cooperació consti expressament en els estatuts, sinó també les cooperatives de totes classes; i encara que tingui per evident que aquest és el sentit clar de la llei, admet la conveniència d'evitar dubtes a tal respecte, acordant amb Hisenda l'oportuna disposició aclaratòria, o millor encara, modificant en els termes necessaris el precepte corresponent de la llei.

Posteriorment s'ha aclarit la seva situació en el Reial Decret de 12 de juliol de 1917, articles 6.º i 11.º

6) Havent-se discutit si els Consells Provincials d'Agricultura i Ramaderia tenien facultat per autoritzar la constitució de Sindicats agrícoles, la Direcció general d'Agricultura, per ordre de 27 de febrer de 1908, resolgué negativament la qüestió, declarant que corre a càrrec dels governadors civils de les províncies l'entendre exclusivament en la classe d'assumpptes de que es tracta.

7) Per Reial Ordre d'Hisenda de 13 de juliol de 1908 es resol que per aplicar dites exempcions a la constitució, modificació, unió o dissolució de tals Sindicats, o als actes i contractes en què intervinguin, deurà tenir-se molt en compte la naturalesa i objecte de l'acte per a depurar si cap o no dintre dels fins socials enumerats en l'art. 1.º de la llei.—En parlar de l'exempció de timbre, fa referència també a la franquícia postal.

La base 3.ª de la llei aranzelària de 20 de març de 1906, en prohibir tota exempció de pagament de drets de duanes, posà en entredit el privilegi concedit als Sindicats per l'art. 7.º de la llei. Igual efecte va produir, respecte de l'exempció del Timbre concedida per l'art. 6.º de la pròpia llei, l'apartat lletra G) de la disposició 1.ª de la llei de pressupostos de 1910, en declarar com a úniques exempcions de l'impost del Timbre de l'Estat les compreses en la llei del mateix impost i la que estableix la llei orgànica de l'Institut Nacional de Previsió per aquest organisme; però, posteriorment, la Reial Ordre d'Hisenda de 28 de maig de 1914 declarà, d'acord amb el Consell d'Estat, que les exempcions referents als impostos de drets reials, timbre i duanes concedides als Sindicats agrícoles per la llei de 28 de gener de 1906, no han estat derogats per cap dels preceptes citats ni tampoc per l'art. 1.º de la llei de 29 de desembre de 1910.

Per Reial Ordre d'Hisenda de 4 d'octubre de 1915, s'estableix que hi ha una diferència evident entre l'exempció concedida per l'art. 203 de la llei del Timbre i l'establerta a favor dels Sindicats agrícoles per l'art. 6.º de la llei de 28 de gener de 1906, així per la distinta legislació a què responen com per la disparitat dels seus termes i de la seva extensió. Per consegüent, els arts. 193 i següents del reglament d'abril de 1909 consagrats al desenvolupament de l'art. 203 de la llei del Timbre, no són aplicables, ni en quant a la forma d'obtenir la declaració d'exempció, ni en quant a l'abast de la mateixa, als Sindicats agrícoles, regits, per al primer, pel seu reglament especial, i respecte del segon, per l'art. 6.º de la llei de 28 de gener de 1906.

Per Reial Ordre d'Hisenda de 13 de juny de 1908 es resol que els contractes atorgats pels Sindicats agrícoles constituïts d'acord amb la llei de 28 de gener de 1906 disfrutin de les exempcions tributàries que la mateixa concedeix, qualsevol que sigui la data del seu atorgament o terminació.

Per circular de 7 de desembre de 1914, de la direcció general dels registres, es recorda als notaris i registradors les dites exempcions, per a que les tinguin presents en autoritzar o inscriure els contractes en què les tals entitats intervinguin.

Per la 2.ª disposició addicional de la vigent llei hipotecària, els Sindicats agrícoles constituïts de conformitat amb la llei deuen satisfer solament la meitat dels honoraris designats en l'aranzel dels registradors per la inscripció dels contractes en què intervenen, inclòs dels préstecs hipotecaris que facin, i per les certificacions dels registres que s'expedeixin a instància dels mateixos.

Per Reial Ordre d'Hisenda de 22 de maig de 1915 es declara que els Sindicats agrícoles no estan exempts de l'impost sobre els béns de les persones jurídiques.

La possibilitat de què es cometin abusos no pot estimar-se com a causa per a

negar la concessió dels beneficis de la llei, quan l'associació no s'aparti dels fins compresos en la llei (Sentència del Tribunal Suprem de 15 d'octubre de 1913).

8) Per sentència de 15 d'octubre de 1913 s'estableix que, segons la llei, poden fer-se acabar les exempcions tributàries concedides a una associació agrícola que, havent pres apariència de tal, s'aparti de l'exercici de la seva fundació dels fins que motivaren la concessió.

9) Per sentència de 7 de maig de 1910 de la Sala de lo Contenciós-Administratiu del Tribunal Suprem s'estableix que la llei de 28 de gener de 1906, com a llei d'exempció i privilegi, deu interpretar-se i aplicar-se amb caràcter restrictiu.

10) Per Reial Ordre de 28 de maig de 1914 s'estableix que si bé deu seguir-se aplicant l'art. 8.e del reglament, l'administració deu acudir al procediment de la revisió per a invalidar les concessions que no reuneixen les condicions exigides per la llei.

11) Per Reial Ordre d'Hisenda de 28 de maig de 1914, s'estableix que els expedients als quals no sigui aplicable l'art. 82 del reglament no poden ésser resoltos en conjunt, sinó que cadascun d'ells deu ésser objecte de resolució especial.

ART. 38 DEL CODI CIVIL. — Les persones jurídiques poden adquirir i posseir bens de tota classe, així com contraure obligacions i exercir accions civils o criminals de conformitat amb les lleis i regles de la seva constitució.

Llei d'Associacions de 30 de juny de 1887

ART. 10. — Tota Associació portarà i exhibirà a l'Autoritat, quan aquesta ho exigeixi, un registre de noms, cognoms, professió, domicili de tots els associats, amb expressió dels individus que exerceixin en ella càrrec d'administració, govern o representació.

Del nomenament o elecció d'aqueixos se'n donarà coneixement per escrit al Governador de la província dintre dels quinze dies següents a aquell en que hagi tingut lloc el nomenament.

També portaran un o varis llibres de comptabilitat, en els quals, baix la responsabilitat dels que exerceixin càrrecs administratius o directius, figuraran tots els ingressos i despeses de l'Associació, expressant inequívocament la procedència d'aquells i l'inversió d'aqueixos. Igualment remetrà un balanç general al Registre de la província.

La manca de compliment en el previngut en aqueix article es castigarà pel Governador de la província amb multa de 50 a 150 pessetes a cada u dels directors o socis que exerceixin en l'Associació algun càrrec de govern, sens perjudici de les responsabilitats civils o criminals que fossin procedents.

ART. 11. Les Associacions que recaptin o distribueixin cabals amb destí al socors o auxili dels associats, a fins de beneficència, instrucció o altres anàlegs, formalitzaran semestralment els comptes d'ingressos i despeses posant-los de manifest als seus socis i entregant-ne un exemplar d'ells al Govern de la província dintre dels cinc dies següents a la seva formalització. L'inobservància d'aquest article es castigarà pels mitjans expressats en l'anterior.

Exempció de timbres en els llibres

ARTICLE 203 DE LA LLEI DEL TIMBRE DE L'ESTAT DE 19 D'OCTUBRE DE 1920. (No reformat per la Llei de 26 de juliol de 1922). — Queden exemptes de l'impost pels seus llibres i tota mena de documents d'ordre interior, però no pels actes i contractes amb terceres persones, les Societats i Associacions dedicades a l'ensenyança o a la beneficència sense altres fins i les Cooperatives de crèdit, consum i socors mutus formades exclusivament per obrers, sempre que els Estatuts o Reglaments d'unes i altres no autoritzin, ni la seva comptabilitat acusi, l'atribució d'interessos, beneficis o altres qualsevulga lucre als socis ni als administradors, ni en el cas de dissolució.

Seguiran subsistint les excepcions actualment establertes per les lleis especials i sense efecte totes les demés no reconegudes en la del Timbre, essent nul·la tota declaració sobre aplicació de la mateixa continguda en qualsevol disposició no emana del Ministeri d'Hisenda.

En conseqüència, es declaren subsistents, les excepcions següents pel motiu d'establir-les les lleis que a continuació s'expressen:

1.ª Com a compreses en la Llei de Sindicats Agrícoles de 28 de gener de 1906 i en la de Pòsits del 23 d'igual mes i any (articles 4.^{rt} i 6.^è), estan exemptes de timbre:

- A) Els Sindicats i Pòsits en la seva constitució, modificació, unió i dissolució.
- B) Els actes i contractes en que intervingui com part la personalitat jurídica dels mateixos constituïts o registrats en forma, sempre que tinguin per objecte directe complir, segons els respectius Estatuts i Reglaments, fins socials dels numerats en les lleis citades.

Aqueixes excepcions acabaran per les Associacions que el Ministeri d'Hisenda, oït el de Foment, declari constituïdes per finalitats diferents de les que les caracteritzen, encara que prenguin apariències de tals.

Franquicia postal (Vegi's l'article 6.^è de Llei de 28 de gener 1906)

Real Ordre de 1.er de Maig de 1920

ART. 7.^è La disposició 2.ª de la Llei de reforma de Timbre disposa expressament la supressió de totes les franquícies sense excepció, *deixant solament subsistent i per ara la de la correspondència oficial*, en tant el Govern no concedeixi les consignacions i ampliacions de crèdit i de material imprescindible perquè les Autoritats, Centres i Organismes administratius la franquegin.

En aqueixos efectes, s'entendrà per correspondència oficial únicament la dirigida per les Autoritats, Centres i organitzacions administratives que tinguin concedida la franquícia, a Centres oficials i Autoritats, amb designació en el sobre del càrrec i no del nom del que l'exerceix, portant el segell en tinta de l'oficina d'origen que acrediti la procedència oficial del plec.

En conseqüència, queda prohibida la circulació, sense el franqueig corresponent, que no es comprengui en el concepte de correspondència oficial expressat anteriorment.

Real Ordre de 20 de Maig

1.er Els sobres de tota correspondència oficial portaran imprés el nom de l'Oficina que remet, sens perjudici del nom en tinta, perquè en tot moment, encara que estigui el timbre poc marcat, pugui declarar-se la procedència.

2.ⁿ En la part superior, imprés o manuscrit, s'hi posaran les inicials del servei nacional.

3.er L'encarregat del Registre de la correspondència de la respectiva Oficina, que serà també l'encarregat de cloure els plecs, consignarà en la part superior del sobre i en lloc perfectament visible, un quadret imprés que digui: *Como encargado de este Registro, certifico que este pliego contiene solamente correspondencia oficial*, firmant amb el nom i cognom o amb tota la firma.

4.^{rt} Aqueixa correspondència es remetrà directament a l'oficial encarregat del servei de l'Oficina de Correus respectiva.

5.^è No es donarà circulació a cap plec que no reuneixi les condicions i requisits determinats en els números anteriors i en la disposició 7.ª del paràgraf 2.ⁿ de la Real Ordre de 1.er de maig, baix la responsabilitat del funcionari i la del que cometés la falta o omissió.

6.^è De tota falta de franqueig que s'observés pels funcionaris de comunicacions, demés del reintegre, que exigiran en la forma reglamentària, se'n donarà coneixement al Cap de l'Oficina d'on el plec procedeix i a l'autoritat econòmica de la província d'origen.

(Model de la capçalera dels sobres que han d'usar els Sindicats)

SINDICAT AGRÍCOLA

S. N.

DE

Como encargado de este Registro,
certifico que este pliego contiene so-
lamente correspondencia oficial.

(Firma)

La situació legal de la Cooperativa de consum

S'ha parlat de la Cooperativa de consum com constitució d'escassa eficàcia en les poblacions rurals i com composta de gent pagesa exclusivament.

Però la Cooperativa, sense donar-s'en compte segurament, ha substituït la manca d'ingressos que ha notat als pobles incorporant al treball altres funcions pròpies de Sindicats, fins arribar al punt de que, exceptuant la venda de primeres matèries de consum, s'ha confós amb les altres entitats.

Hem vist com hi han societats que conjuntament elaboren vi i oli, tenen forn cooperatiu, venen adobs, reuneixen fruits...

Avui, doncs, s'ha arribat a una barreja tal, que ambdues constitucions sempre han semblat una mateixa cosa.

Però el Ministeri d'Hisenda (aclaració 5.ª de la Llei de Sindicats) ha pretengut sotmetre a les lleis fiscals les Cooperatives i no ha volgut entendre aquella igualtat de funcions, i contrariament, el de Foment, amb un criteri més ample, dona l'interpretació deguda a l'article 8.e de la Llei.

Vista la diversitat de criteri, es sometia la qüestió al Consell Superior d'Agricultura i aquest acordà de conformitat amb el criteri de Foment. I així van quedar les coses, i els Sindicats que volien establir la cooperació en les primeres matèries del consum, ho havien de fer d'una manera, podriem dir-ne clandestina, sense que per això, en llur exercici s'hagués posat mai cap trava.

Posteriorment s'ha aclarit la situació.

El Reial Decret de 12 de juliol de 1917 en els articles transcrits a l'Apèndix, diu ben clar que el Sindicat Agrícola pot exercir també la cooperació en el consum, i en conseqüència la Cooperativa, per poguer gaudir dels beneficis i exempcions de la Llei especials de Sindicats, pot transformar-se i acullir-se a l'esmentada Llei.

La situació resta, doncs, prou clara i cada u de nosaltres podem obrar segons convingui més a les nostres institucions.

Articles que s'hi refereixen, del Reial Decret de 12 de juliol de 1917

Art. 6. L'Associació Cooperativa pot ésser per l'adquisició, fabricació o assortiment d'objectes de consum o d'empleu reproductiu, destinats a les necessitats personals dels membres, o a les de la seva professió.

Els objectes adquirits o fabricats pels seus membres no podran vendre's més que als associats, amb prohibició de fer-ho a qualsevol persona estranya.

El repartiment del sobrant, quan es faci, s'efectuarà entre els membres a prorrata de les seves adquisicions a l'Associació, tenint el caràcter d'una economia realitzada a profit d'elles en el cas de que l'Associació vengui a preus corrents els objectes adquirits a l'engrós.

Si els adquireix per compte i a nom dels socis o els ven a preu de cost, podrà augmentar-se aquest amb les despeses d'administració de la Cooperativa.

Art. 11. Aqueixes Associacions es regiran per la Llei general d'Associacions que regula el dret d'associació del 1887, o per l'especial de 28 de gener de 1906, subjectant-se als preceptes de l'una o de l'altra per la seva constitució i funcionament; i disfrutant dels avantatges en la darrera concedides, devent ésser aprovada de conformitat amb el reglament, per la seva execució, de 16 de gener de 1908.

Reglament d'un Sindicat Agrícola

Baix la denominació de (1), de (població) es constitueix en aquesta localitat una associació professional de les que regula la Llei especial de 28 de gener de 1906, als beneficis i exempcions de la qual s'acull regint-se pel següent Reglament. *

Del Sindicat i el seu objecte

Art. 1.er L'objecte del Sindicat és el millorament de l'Agricultura en general i de la condició moral i material dels seus adherits. Per això es valdrà de tots els medis que a les institucions de tal classe assenyala l'article 1.er de la citada Llei, els quals acomplirà a mida que les necessitats ho imposin i ho permeti el desenrotlló del Sindicat.

Però d'una manera immediata es proposa:

- 1.er (2)
- 2.ⁿ

Art. 2.ⁿ Per a una millor organització en els treballs i comptabilitat, el Sindicat es podrà dividir en tantes Seccions autònomes com es creguim convenients, les quals seran administrades i regides (3)

La facultat de crear una Secció correspon al Consell, havent-la d'instituir quan ho demanin la 3.ª part dels socis.

Art. 3.er La duració del Sindicat és indefinida i subsistirà mentres hi hagi deu socis que vulguin sostenir-lo.

Art. 4.^{rt} Mentre el Consell no adquireixi local propi o n'arrendi un altre, el Sindicat estarà domiciliat en el carrer, número d'aquesta vila.

Art. 5.^{nt} El Sindicat o qualsevolga de les seves Seccions, podrà entrar a formar part d'altres organismes de caràcter comarcal, intercomarcal o nacional que es creïn a l'empar de la Llei de Sindicats, sense alterar per res les relacions d'ordre interior del mateix, de les seves Seccions o de les relacions d'aquestes amb el Sindicat.

Podrà acceptar aquest o aquelles, els compromisos i obligacions que dit organisme general imposi, sempre que ho acordi l'Assemblea General, i no contradiguin cap article del present Reglament.

Dels socis

Art. 6.e Formaran el Sindicat els agricultors que estiguin en el plé us dels seus drets civils, que no formin part d'altres societats que tinguin establerta la responsabilitat ilimitada dels seus socis i que siguin propietaris, parciers, arrendataris o jornaleros de terres situades dintre d'aquest terme municipal, o els que essent veïns i habitants d'aquest poble posseïssin terres en altra població.

(*) Les aclaracions a que es refereixen aquestos números intercalats entre l'articulat del Reglament es trobaran al final.

Els demés podran ésser socis si estan en les condicions esmentades i són cap de casa.

Art. 7.ª La condició de soci s'adquireix mitjançant una sol·licitud (4) adreçada al Consell d'Administració i ésser admés per dit Consell i per majoria de vots (5).

Art. 8.ª Els drets dels socis són:

1.ª Ingressar a una o algunes de les Seccions que s'estableixin.
2.ª Inspeccionar la situació econòmica del Sindicat una vegada cada mig any i a les hores i dies que assenyali el President.

3.ª Inspeccionar l'estat general de comptes exercint aqueix dret a l'Assemblea general ordinària que es celebri a tal efecte.

4.ª Pendre part amb veu i vot a les deliberacions de totes les Assemblees que es convoquin.

5.ª Gaudir dels avantatges que el Sindicat proporcioni als socis, en general, i de les que proporcionin les Seccions en els casos particulars que es citin.

Art. 9.ª Són els seus deures:

1.ª Complir fidelment el Reglament i els acords que de conformitat amb ell prenguin les Assemblees i el Consell d'Administració.

2.ª Concòrrer a les Assemblees generals del Sindicat i a les de la Secció a que pertanyin. I els Consellers, als Consells que es celebrin.

3.ª Desempenyar amb fidelitat qualsevol encàrrec, feina o comissió que se li confii per al compliment dels fins socials i econòmics.

4.ª (6)

Art. 10.ª Els socis no tindran mai dret, ni en el cas de dissolució, a repartiment d'actiu de cap mena.

Art. 11.ª Es deixa d'ésser soci:

1.ª Per renúncia. 2.ª Per expulsió. 3.ª Per defunció.

En el primer cas, abans de la baixa, haurà de pagar totes les quantitats que degui al Sindicat o a les Seccions, no havent-se-li d'abonar res en concepte de quotes, interessos, ni guanys que, com a resultat de la seva gestió hagi deixat en el Sindicat.

L'expulsió la podrà decretar el Consell, sense dret, per part del soci, a l'apel·lació:

A) Quan hagi perdut algunes de les condicions que assenyala l'article 6.ª

B) Quan, per falta de pagament, hagi motivat alguna reclamació judicial i hagi estat condemnat.

C) Quan es demostri palesament que hagi defraudat quantitats.

D) Quan no pagui les quantitats assenyalades per despeses passat un any de la data en que els ha de pagar.

En els demés casos, l'expulsió serà temporal, fins a la primera Assemblea ordinària que es celebri, a la qual podrà recórrer el soci. En aqueix cas, l'acord de l'Assemblea serà inapel·lable.

En el cas de defunció, podran continuar els seus hereus, vídua o usufructuaris. Si són dos o més els que pretenguin ésser continuadors, el Consell escullirà el que estimi més convenient. El continuador no satisfarà quantitats en concepte d'entrada i gaudirà tots els drets i estarà obligat a tots els deures contrets pel difunt.

Art. 12.ª Qualsevol que sigui el motiu de la baixa, el soci o els seus hereus responen, amb tots els bens i fruits, de les obligacions contretes pel Sindicat i pendents encara en el moment de la baixa, conservant els drets que aqueix Reglament els concedeix, menys en els espulsats, que els perden tots.

El respectiu Reglament de cada Secció dirà els drets que els socis hi tindran en aqueix cas.

Administració i registre

Art. 13.ª El Sindicat estarà regit i administrat per l'Assemblea General i un Consell d'Administració.

Art. 14.ª L'Assemblea General la componen tots els socis del Sindicat i en ella hi tenen veu i cada u un vot (7).

Seràn atribucions de l'Assemblea General la resolució de tots els assumptes que,

afectant al Sindicat li assenyali el present i la de tots els demés que expressament no es deixin a la resolució del Consell d'Administració.

Art. 15.ª L'Assemblea es reunirà amb caràcter d'ordinària, un dia festiu de la segona quinzena del mes de de cada any i extraordinàriament quan ho acordi el Consell d'Administració per sí o a petició d'una tercera part de socis. Si és a petició dels socis, el President convocarà Assemblea dintre dels 30 dies de la petició.

Art. 16.ª Serà objecte de l'Assemblea General ordinària, el rendiment de comptes anyals, la renovació del Consell i la discussió i resolució dels assumptes que es presentin.

A les Assemblees extraordinàries no es podrà tractar d'altres assumptes més que els expressats en la convocatòria i els que acordi el Consell.

Art. 17.ª En les Assemblees convocades a petició dels socis; serà obligatòria, per celebrar-se, la presència a l'acte de la majoria de socis sollicitants. En les convocades pel Consell, la majoria dels seus membres.

Art. 18.ª Les Assemblees es convocaran sempre avisant a cada un dels socis al seu domicili (8) amb quatre dies al menys d'anticipació a l'assenyalat per a celebrar-se. No obstant, si hi ha un assumpte urgent i declarat així pel Consell, podran convocar-se amb 24 hores d'anticipació.

Art. 19.ª Per a celebrar Assemblea de 1.ª convocatòria serà precisa la concurrència a l'acte de la meitat més un dels socis del Sindicat. La de segona convocatòria, que es considera convocada una hora després de la assenyalada per la de primera i en el mateix local, si aquella no s'hagués celebrat, seran vàlids els acords que prengui, sigui qualsevulla el número de socis presents (9).

Art. 20.ª Les proposicions i preguntes que s'hagin de fer a l'Assemblea i que impliquin la consulta de llibres, cartes i actuacions passades, deuran presentar-se al President amb dos dies d'anticipació a l'assenyalat per aquella.

Art. 21.ª El Consell d'Administració estarà integrat per individus elegits pel Sindicat en Assemblea general (10).

Tots els càrrecs s'han d'exercir de franc i obligatoriament menys en el cas de reelecció que, conservant la primera obligació, es voluntària la segona.

Però quan la condició del treball que en pro del Sindicat executi algú dels seus membres, constitueixi una pèrdua que sigui en perjudici dels seus interessos, el Consell podrà acordar les retribucions que siguin del cas, i nomenar auxiliars remunerats.

Art. 22.ª Els càrrecs de conseller seran (11) bienals i es renovaran a l'Assemblea de l'any els elegits en sort (12) i en la del any vinent els restants. En els anys successius cessaran per ordre d'antiguitat.

Art. 23.ª Les vacants que per qualsevol causa hi hagi entre l'una i l'altra Assemblea General Ordinària, les cobrirà el Consell amb socis de la seva elecció fins a la primera Assemblea Ordinària que es celebri.

En aqueix cas, el mateix Consell acordarà si és convenient l'elecció de càrrecs nous i podrà fer-ho

Art. 24.ª Dintre del terme de vuit dies després de una elecció, es reunirà el Consell i nomenarà càrrecs, que seran, els de President,

i en pendran immediatament possessió.

Art. 25.ª Son deures i atribucions del Consell d'Administració:

1.ª El registre, govern i administració del Sindicat amb totes les facultats necessàries per a fer complir aquest Reglament, els acords de les Assemblees i els seus propis.

2.ª Representar al Sindicat en tots els actes que sigui necessari, i especialment per a fer ús de la capacitat jurídica que determina l'article 38 del Còdi Civil.

3.ª Nomenar auxiliars necessaris al judici seu, assenyalar els seus drets, deures i retribucions i despatxar-los.

4.ª Assenyalar als seus membres les retribucions a que fa referència l'article 20.ª i als demés que, calgui en raó als serveis prestats.

- 5.^{nt} Nomenar els Consellers en el cas que determina l'article 22.^e
- 6.e Admetre i donar de baixa, de conformitat amb el present, als socis.
- 7.e Aplicar les sancions determinades en el Reglament, així com les que, en l'esdevenir acordin l'Assamblea i el mateix Consell.
- 8.e Acordar el que s'estimi oportú, sempre que es presenti una qüestió no prescrita en el present ni en els acords anteriors, donant però compte de l'acord a la primera Assamblea ordinària que es celebri.
- 9.e Sotsmetre (13) anyalment a l'aprobació de l'Assamblea el balanç general de l'any.
- 10.e Intervenir en plè o delegant en algú o alguns dels Consellers, en les qüestions interiors de les Seccions que hi hagi, exercint les funcions de tercer en discòrdia.
- 11.e Delegar un o més individus del mateix perquè en nom del Sindicat o de qualsevolga de les seves Seccions, puguin, en compliment d'acords dels Consells o Assemblees, atorgar escriptures públiques o documents privats, i acudir davant dels jutjats, Tribunals i Oficines públiques, en assumptes civils, criminals, administratius, governatius, contenciós-administratius, seguint-los en tots els seus tràmits i incidents.
- 12.e Atorgar poders a persones del Sindicat o estranyes a ells perquè es presenti el Consell o el Sindicat en els actes i contractes que calgui.
- 13.e Emetre documents de crèdit personal, pignoratici o hipotecari per a procurar capitals amb destí al compliment dels fins socials.
- Art. 26.e Cada un dels Consellers, tindrà els demés drets i obligacions inherents al càrrec que ocupa i les demés que li assenyali, el mateix Consell o Assamblea.
- Art. 27.e El Consell es reunirà ordinàriament i extraordinàriament quan el convoqui el President, o ho demani la majoria de consellers. En aqueix darrer cas, el President el convocarà dintre dels quatre dies següents al que ha sigut demanat i per a constituïr-se, havent d'ésser-hi presents tots els que l'han sol·licitat.
- Art. 28.e Els acords del Consell es pendran per majoria inclòint el vot de qualitat del President en cas d'empat.
- Art. 29.e Si a l'hora assenyalada per la reunió, no hi ha reunits la majoria de Consellers, es considerarà reunit de segona convocatòria una hora després i en aqueix cas, podrà pendre acords sigui qualsevol el nombre de Consellers presents.

Del Patrimoni del Sindicat

- Art. 30.e El capital social del Sindicat es constituirà:
- 1.er Per les quotes d'entrada i anuals assenyalades a l'article
 - 2.^{on} Per les donacions o subvencions que li concedeixin els organismes oficials, particulars o les persones.
 - 3.er Pels edificis, terrenys, màquines, mobles, etc., que adquireixi.
 - 4.^{rt} Per un tant per cent de benefici en les transaccions (14).
 - 5.^{nt} Per una petita diferència entre els interessos que el Sindicat aboni i els que cobri pels préstecs efectuats (15).
 - 6.e Per les quotes extraordinàries que acordi l'Assamblea general, en el cas de que les despeses siguin superiors a les entrades (6).
- Art. 31.e El Capital del Sindicat es indivisible i solament es podrà emprar en el pagament de despeses generals o particulars que la seva actuació originí o en coses d'aplicació general per a tots o per la majoria.

De les modificacions del Reglament

- Art. 32.e Les modificacions que la pràctica ens aconselli introduir en el present, deurán ésser aprovades en Assamblea General ordinària o extraordinària. Però per

aqueix cas especial, en les convocatòries, que es faran per escrit, s'hi consignarà la modificació que es projecta, essent executives immediatament després d'haver-se aprovat i se seguiran, després, els tràmits que determina la Llei i Reglament de Sindicats Agrícoles.

De la dissolució

Art. 33.e El Sindicat es podrà dissoldre quan s'acordi en Assemblea General convocada expressament i amb l'aprovació de les tres quartes parts dels vots de que es compona tot el Sindicat.

En el cas de dissolució, ja sigui tal com resta dit o per haver-hi hagut baixes i ésser un número menor de deu socis, el que resti de capital, una vegada s'hagin pagat tots els deutes s'aplicarà a (17)

En aqueix cas, a l'acte de la dissolució s'acordarà el nomenament d'una Junta liquidadora que farà aqueixes gestions.

De les operacions del Sindicat (18)

Crèdit. — De conformitat amb els propòsits del Sindicat, consignats a l'article 1.er, es crearà una Caixa de Crèdit, que rebrà les quantitats que s'hi dipositin i prestarà quantitats als socis en la forma que seguidament s'expressa:

Art. 34.e (19) El Sindicat (20) concedirà préstecs als seus socis mitjançant la firma d'un document acreditatiu del deute o per medi de documents mercantils endossables i descomptables.

Art. 35.e L'interés del préstec el fixarà per a tots igualment el Consell, i serà en relació als que el Sindicat aboní en concepte d'imposicions, emprèstits o dipòsits, procurant, però, que sigui el més baix possible.

Art. 36.e El que desitgi obtenir un préstec, ho demanarà al President del Sindicat (o a la persona que aqueix delegui per rebre peticions), expressant clarament la quantitat que demana, com emprarà els diners que se li deixin, la data que els tornarà en tot o part i la firma o firmes que ofereix en garantia.

Art. 37.e El Consell no podrà concedir préstecs més que quan es demanin i s'hagin d'esmerçar per coses purament agrícoles.

Art. 38.e En vista de les circumstàncies que en el sol·licitant hi vegi el Consell l'ús a que vol destinar la quantitat sol·licitada i la situació de la Caixa, el Consell concedirà, rebaixarà o negarà el préstec, essent el seu acord inapelable.

Art. 39.e El Consell podrà exigir del deutor una major garantia durant el curs de l'operació, si creu que pot sofrir perjudici el fons social.

Art. 40.e Si per la realització dels fins que en aqueix cas exclusiu el Sindicat es proposa (21) s'hagués de negociar un emprèstit amb persones associades o no, o amb alguna entitat de crèdit, els socis del Sindicat (22) respondran solidària, mancomunadament i sense limitació, dels préstecs que per això el Sindicat obtingui, així com de les quantitats que es dipositin en compte corrent d'estalvis.

Art. 41.e Com que l'article anterior presuposa una desproporció de responsabilitat, els socis restaran compensats per medi dels vots que se'ls concedeixin. Així, en tots els acords que facin referència als afers del crèdit, cada soci tindrà un vot per cada 500 pessetes de riquesa que els estími el Consell. Els socis que posseixin una fracció d'elles o que no tinguin res, tindran un vot.

Art. 42.e Per això, el Consell farà una llista de socis en la qual, entre altres circumstàncies, hi haurà el valor de la riquesa que se li consideri i els vots que li corresponguin (23).

Art. 43.e El Sindicat rebrà en dipòsit les quantitats que s'imposin a la seva Caixa procedents d'estalvi, siguin de socis o d'agricultors no associats.

Art. 44.e El Consell es reserva el dret de negar-se a rebre imposicions.

Art. 45e Les quantitats imposades devengaran un interès anual de 3 per 100 a partir del dia primer del mes següent al de l'imposició i fins al darrer dia del mes anterior al que siguin retirades. No obstant lo disposat, el Consell podrà abonar interessos majors segons les circumstàncies del dipòsit, en relació al temps de permanència en Caixa i a la quantia del mateix.

Així, com a regla general, s'estableix: que cobraran interessos de 4 per 100 les quantitats de 500 pessetes en amunt, i que en ingressar-les siguin amb la condició d'una permanència de mig any en Caixa; i l'interès del 5 per 100, les quantitats, també de 500 pessetes per amunt, que en ingressar-les siguin amb la condició de permanència d'un any al menys.

En aqueixos casos, el tenedor no podrà retirar cap quantitat abans del temps convingut.

Els interessos es cobraran per semestres vençuts.

Art. 46e Les quantitats es rebran mitjançant la presentació d'una Llibreta de Crèdit contra el Sindicat, pel qual document s'abonarà la quantitat d'una pesseta.

Art. 47e El Consell podrà ajornar la remesa, per quinze dies, de quantitats majors de 150 pessetes.

Art. 48e (24)

Adobs. — Art. 49e Els adobs, així com els sofres, sulfats i altres matèries preventives o curatives de les malalties de les plantes que, de conformitat amb l'apartat de l'article primer adquireixi el Sindicat per compte dels socis, els adquirirà el Consell per medi de concurs entre les cases venedores o per qualche altre medi que pugui conduir a assolir un més baix preu.

Art. 50e El Consell, abans de fer-se càrrec de les matèries comprades, s'assegurarà de la seva qualitat per medi d'un anàlisi, el qual serà exigít segons lo disposat en el R. D. de 2 de juliol de 1910, o segons el que acordin en tracte amistós amb la casa proveïdora.

Art. 51e Resta expressament facultat el Consell per a portar a cap totes les operacions necessàries, des de la compra fins a l'entrega i cobrament de l'import, així com la fixació de preus de venda i condicions de pagament.

Art. 52e Si per a evitar possibles oscil·lacions en el mercat, no és convenient divulgar els preus de compra ni els probables de venda, el Consell podrà reservar-se l'anunciar-los i el soci es farà càrrec així de les matèries adquirides. Passat un mes després d'haver-se retirat pels socis la darrera partida, el Consell anunciarà el preu a que s'ha de pagar.

Art. 53e Si el Consell acorda adquirir adobs o altres substàncies per medi d'una subscripció prèvia, el soci vindrà obligat a fer-se càrrec de tot lo que ha suscrit, sense que per cap excusa ni raó deixi de complir amb el present article.

Art. 54e Les matèries adquirides i no pagades al comptat, en retirar-les, seran entregades mitjançant la firma d'un document que acrediti el deute del total import i interessos al Sindicat.

Art. 55e Es prohibeix als socis adquirir adobs o altres matèries per cedir-les després a altres persones extranyes al Sindicat, excepte a parcers o a propietaris de finques del soci mateix.

Aqueixa falta, una vegada estigui comprovada, serà castigada amb la multa de 5 pessetes per cada 100 quilos. El no complir amb el pagament, podrà ésser castigat amb la expulsió del soci, la qual serà acordada pel Consell.

Art. 56e El Consell pot negar-se a cedir adobs, sofres o sulfats:

1.er Quan aquell que els sol·liciti degui quantitats per aqueix concepte de l'exercici anterior.

2.ⁿ Quan el sol·licitant degui al Sindicat quantitats superiors a la seva força econòmica. En aqueix cas, podrà el Consell, si li vol cedir adobs, exigir una firma responsable que respongui solidàriament del deute.

3.er Quan en anys anteriors no hagi complert amb lo estipulat en el Reglament, i d'una manera especial, havent adquirit adobs per compte d'altra persona no asso-

ciada; no acudir al pagament amb puntualitat; no haver retirat del magatzem l'adob el dia que se li assenyali o haver motivat qüestions per no haver-se fet càrrec de tot lo subscrit prèviament.

Sindicats d'Elaboració

Celler Cooperatiu (25)

Article 57.e De conformitat amb ço que el Sindicat es proposa, segons les finalitats assenyalades en el Reglament i en el seu article 1.er (26) es crea una Secció especialitzada composta de propietaris, parcers o arrendataris de vinyes, socis del Sindicat, que atindrà el millorament del cultiu de la vinya i a l'elaboració en comú, criaça, conservació i venda, dels vins que produeixin les veremes aportades pels seus associats, així com a l'aprofitament, ja en primeres matèries, ja transformats, dels so-productes i residus resultants de la vinificació.

Art. 58.e Per a la realització de l'objectiu que la Secció es proposa, el seu Consell comprarà els terrenys convenients per a edificar-hi un edifici Celler (27) dotant-lo de la maquinària, utillatge, estives i eines necessàries per a portar a cap aqueixes feines amb la major perfecció possible.

Art. 59.e El terreny, edifici, màquines i demés material convenient per l'elaboració, conservació i venda dels vins, així com per la transformació dels residus, (quan això es cregui oportú) serà pagat per medi d'un emprèstic que es negociarà entre entitats, socis o altres persones i que, junt amb el pagament d'interessos i despeses d'elaboració, conservació i ports, amortitzaran els socis de la Secció i en proporció a la quantitat de raïms que aportin al Celler.

Art. 60.e El préstec a que fa referència l'article anterior, es concertarà amb l'entitat bancària, particulars o socis que, a judici del Consell ofereixin millors condicions, el qual tindrà les facultats necessàries per acceptar-les i per a obligar-se, en nom i representació de la Secció i personalment dels seus adherits, al seu compliment.

Art. 61.e La responsabilitat de cada soci per a la devolució del préstec i pagament d'interessos, serà la que fixi el document o escriptura que a l'efecte s'atorgui, les estipulacions del qual es consideren acceptades per tots i cada ú, pel sol fet de sol·licitar l'admissió i ésser soci de la Secció.

Art. 62.e Les obligacions dels socis, demés de les generals fixades amb respecte al Sindicat i aplicables també a la Secció i de les precedents, són:

1.ª Portar al Celler tota la verema que es culli a les terres de la seva propietat i administrada per ell i la part que li correspongui si són a parceria, així com la part del parcer si aqueix és soci.

2.ª Observar estrictament les ordres del Consell o de qui el representi, relatives a la verema, ports i treballs d'elaboració.

3.ª Portar les terres i ceps amb tota cura perquè no produeixin raïms malalts o defectuosos. En aqueix cas, el Consell o l'encarregat podrà rebutjar la verema o posar-la separada, abonant-l'hi al preu que resulti segons sigui ella.

4.ª Cedir al capital de la Secció, mentre no estigui amortitzat el deute de la mateixa, la quantitat del vi que sobre-pugi de 121'60 litres per cada 180 quilos de verema i els residus de la vinificació o siguin les brises i mares. (28).

5.ª Cedir, una vegada amortitzat el deute, la quantitat de ptes. per cada cent quilos de verema, per atendre a les despeses d'entreteniment d'edifici i màquines i, si pot ésser, per la constitució d'un capital de reserva (29).

6.ª Assistir a les Assemblees de la Secció, baix la multa de ptes. en el cas de inassistència no justificada.

Art. 63.e Al soci que deixi de portar tota o part de la verema al Celler se li imposarà una multa del doble del valor que en l'any de l'infracció tinguin les ajustacions que determina l'obligació 4.ª, que pagarà en metàl·lic i per lo qual, posa a disposició del Consell, tots els seus bens.

Dita multa serà per cada càrrega (de 180 quilos) de verema que tingui subscrita,

si és al primer any i en lo successiu, es determinarà fixant un terme mig de les aportades durant l'actuació del Celler.

Art. 64.^è El soci no pot retirar-se de la Secció mentre aquesta no hagi extingit el deute.

Després podrà retirar-se o deixar d'aportar la verema. En aqueix darrer cas, avisarà al Consell per tot el dia 15 d'agost de cada any. En el cas de baixa voluntària, l'Assemblea determinarà els drets que al soci li corresponguin, segons l'estat de la Secció

Art. 65.^è Els drets dels socis, demés dels consignats en el Reglament del Sindicat, que seran aplicables a la Secció són:

1.er Obtindre de la Secció el ví que necessiti per al seu consum de la casa, el preu del qual es fixarà efectuades totes les vendes i serà el promig que resulti.

2.^{on} Participar dels aventatges i beneficis que proporcioni la Secció amb el seu funcionament i del capital que es formarà amb les aportacions de cada soci, a qual efecte, una vegada amortitzat l'emprèstit, es confeccionaran uns títols de co-proprietari que seran repartits entre els socis i a raó de un per cada 500 ptes. del valor que representin les ajustacions; o per cada fracció de 500 ptes. que en resultin al final de la suma. Aqueixos títols són intransferibles a altres persones que no siguin els llegítims hereus o usufructuaris (30).

Art. 66.^è Per la venda del ví i demés productes, s'associaran al Consell de la Secció nou socis més, per a designar els quals, es formaran, d'entre els que perteneixin a la secció tres grups; un dels que portin més verema, un dels que en portin menys i un dels que en portin un terme mig. D'aqueixos tres grups se n'elegiran tres socis de cada un i aqueixos nou, junt amb el Consell, formaran la Junta i Comissió de vendes.

Art. 67.^è La Comissió de vendes, pot delegar totes les seves funcions en un o diversos individus de la mateixa, tenint, en aqueix cas, els mateixos drets, deures i facultats d'ella.

Art. 68.^è La Secció estarà regida i administrada per l'Assemblea General, composta exclusivament dels seus adherits especialment i pel Consell d'Administració.

Art. 69.^è Les Assemblees Generals es regiran en un tot segons el que resta establert per aqueixes reunions en el Reglament del Sindicat, menys en lo referent a la reunió general ordinària, que la secció la celebrarà un diumenge després d'efectuades les vendes i acabats els comptes de l'any. En el cas de no poguer-se efectuar vendes, la reunió general es convocarà un dels diumenges del mes d'agost.

Art. 70.^è Els vots que cada soci de la Secció podrà emetre en les Assemblees Generals, estaran en proporció de la responsabilitat aportada i per lo tant, de la verema que dipositi al Celler i en aqueixa forma.

Abans de l'actuació, un vot per cada mil quilos de verema necessita, passat el primer any i següents, un vot per cada mil quilos de verema dipositada cada any i en un terme mig dels anys pendants d'amortització. Passada aquesta, un vot per cada títol de co-proprietari.

En les demes reunions, tal com en les de la Junta de Vendes i de Consell, cada individu tindrà un vot.

Art. 71.^è El Consell d'Administració estarà format: del President i Tresorer del Sindicat si són també socis de la Secció i de 5 individus de la mateixa elegits en Assemblea General de la Secció. Si ni el President del Sindicat ni el Tresorer, són socis de la Secció, per dos altres individus del Consell del Sindicat elegits per el mateix Consell, o un, si un dels esmentats càrrecs està en les condicions dites.

Si al Consell del Sindicat no hi hagués cap soci de la Secció, la junta d'aquesta estarà composta per 7 individus elegits per ella en la forma expressada i fins a la pròxima Assemblea General, que, de poguer-se fer, es constituirà en la forma mixta expressada.

Art. 72.^è Pel regim interior del Consell, s'atendrà a lo estipulat pel del Sindicat, tenint els mateixos drets, deures i obligacions que allí s'expressen, demés dels que se li consignin en el present.

Art. 73.^è El capital de la Secció el formarà:

- A) Els terrenys, locals, màquines i eines que la junta adquireixi.
 - B) Els donatius, subvencions i sobrants que, com efecte de la seva actuació pugui percebre.
 - C) Les quotes assenyalades en el present.
 - D) Les multes que s'imposin.
- Aqueix capital és indivisible mentre existeixi la Secció i per lo tant no se'n podrà reintegrar cap soci.

En el cas de dissolució, que haurà d'ésser acordada per les nou desenes parts dels vots de la Secció reunits en Assemblea General convocada per aqueix objecte exclusivament, el capital que existeixi en Caixa, es repartirà, després d'haver pagat els deutes, entre els socis i en proporció als títols de co-propietari que posseeixin, però sense que mai el repartiment pugui excedir de ço que els socis han ingressat a la Secció en concepte de pagament d'interessos i amortització: Si hi hagués sobrant, s'ingressarà al Sindicat o en alguna de les altres Seccions, a judici i acord de la Junta liquidadora que es nomenarà a l'efecte.

Art. 74.ª El repartiment del valor del vi, a cada soci, es farà a proporció de la verema aportada i de la seva riquesa en dolç.

Art. 75.ª Quan el Consell hagi cobrat l'import d'una venda equivalent aproximadament al 25 per 100 del total dipositat, es repartirà proporcionalment entre els socis la quantitat cobrada.

Art. 76.ª Les despeses d'elaboració, conservació, comptabilitat, ports del vi etc., aniran a càrrec de la Secció sense que per aqueix concepte, pugui aplicar cap cànon als socis (31).

Art. 77.ª El soci que per infracció d'aqueix Reglament o dels acords que s'hagin pres pel Consell o per l'Assemblea, sigui expulsat de la Secció perdrà tots els drets adquirits.

Art. 78.ª El Consell podrà suspendre un soci si estima que ha faltat greument i proposarà la baixa del mateix a l'Assemblea. En el cas de que aquesta la acordi el seu fall es inapelable.

El soci interessat tindrà veu en aqueixa, com a totes les Assemblees.

Arbitratge

Art. 79.ª De conformitat amb els fins que, per als Sindicats Agrícoles senyala el paràgraf 10 de l'article 1.ª de la seva llei especial, aquest Sindicat estableix aqueixa mida per la qual, els socis que tinguin alguna discòrdia, tant si és per qüestions socials com personals i privades, i s'obliguen a sometre-les a la resolució d'amigables componedors.

Per això, es formarà un tribunal compost pel President i per dos socis més, nomenats un per cada part, els quals, solucionaran la qüestió a la resolució del qual es someten els socis.

Art. 80.ª Si la qüestió es, a judici dels amigables componedors, d'importància, l'arbitratge es farà tal com senyalen els articles 827 i següents de la Llei d'Enjudiciament Civil i si requereix la intervenció de persones tècniques, es procedirà al nomenament d'un Tribunal Arbitral obrant segons els articles 790 i demés referents, de l'esmentada llei.

Art. 81.ª Tots els socis vénen obligats, en tenir coneixement d'una qüestió entre els seus co-adherits al Sindicat, a denunciar-ho al President i aqueix intentarà l'avenença pels medis exposats en els articles anteriors.

Art. 82.ª El soci que, amonestat pel President, no accepti la submissió de les seves qüestions a l'arbitratge serà castigat amb la suspensió per tres mesos i fins a un any dels drets de soci en el Sindicat.

Art. 83.ª Aquell que ja nomenats els arbitres no s'hi sotmeti o deixi de complir amb lo acordat per aquells, o s'apeli en el tribunal competent del seu fall, serà castigat:

1.ª Amb la suspensió de tres mesos fins a un any, dels drets de soci, si els arbitres han sigut nomenats amistosa i privadament.

2.^{on} Amb l'espulsió del Sindicat i la consegüent pèrdua de tots els drets que li puguin correspondre com a tal, i pagament de les despeses ocasionades, si en l'arbitratge, tant si és d'amigables componedors, com el Tribunal Arbitral, s'ha procedit, en sou nomenament, de conformitat amb la citada llei d'Enjudiciament Civil.

Art. 84.e Tot lo referent a l'arbitratge regirà per al Sindicat i per totes les Seccions creades o que es creïn en lo successiu.

..... de de 192.....

(segueixen 10 firmes al menys)

Aclaracions al Reglament del Sindicat Agrícola

(1) Sindicat agrícola — Sindicat Agrícola i Caixa Rural — Sindicat de Crèdit Agrícola — Sindicat de Vinyaters — Sindicat d'Olivarers, etc. Segons si es dedica a una feina general, encara que després es divideixi en Seccions o es dediqui a un sol objecte i definit,

(2) Cifin-se, copiant-los literalment, els casos que convinguin de l'article 1.er de la llei.

(3) Pel mateix Consell del Sindicat — Per Consells que es nomenaran lliurement els especialment adherits a la Secció — Per una Junta composta del President, Tresorer i Secretari del Sindicat i uns altres individus que nomenarà la Secció — Per una Comissió de vocals del Consell que nomenarà aquest, etc.

(4) De paraula o per escrit. Millor per escrit.

(5) Es pot establir com norma, que la sol·licitud sigui firmada per dos que ja siguin socis com a proponents.

(6) Unes quotes d'entrada i anyals, en proporció a l'estat econòmic de cada soci per al sosteniment de les despeses que s'originaran. Assenyali's data de pagament i si és a la bestreta o per atrassat.

(7) Si el Sindicat forma un cos central i al voltant d'ell té Seccions que estableixin responsabilitats proporcionals, i aqueixes tenen Assemblees propies, està bé l'article tal com està redactat. Pero si el Sindicat és el que porta directament les qüestions de Crèdit, Construccions etc, i hi ha la responsabilitat proporcional, és d'absoluta necessitat que es concedeixin els vots en proporció a la responsabilitat. (Vegi's el que hi fa referència).

(8) De paraula, per medi de l'avisador o per papereta.

(9) Poden senyalar-se unes multes (de 0'25, 0'50 pts. p. e.) en el cas d'incomparecència no justificada.

(10) Si hi hagués Seccions Autònomes, demés del Consell citat, serà bo que hi siguin els Presidents de cada Secció.

(11) Poden ésser bienals, trienals etc. En aqueix cas, redacti's l'article de conformitat.

(12) O es senyalen els càrrecs. p. e. En el primer any, cessaran el Tresorer i dos vocals etc.

(13) Vegi's si s'adopta el procediment de posar de manifest els balanços parcials de fi de mes, trimestre etc, en la taula de anuncis del local social.

(14) Si hi ha Seccions autònomes, serà per una quota que abonaran les Seccions i que serà fixada per ambdues Juntes de comú acord i en relació als ingressos d'aquelles i despeses del Sindicat.

(15) Si té Caixa rural que funcioni dintre del Sindicat i no com a Secció especial.

(16) Cadascú podrà veure si li convindrà consignar-hi aqueix mitjà d'ingressos.

(17) S'hi ha de donar una aplicació que mai sembli que sigui un repartiment als socis. P. e. A beneficència municipal, a subvencionar nois per a fer estudis d'agricultura, a una institució agrícola igual o semblant, etc.

En el cas de tenir molts interessos creats, p. e. un celler, moli d'oli etc., ja veurem el destí que se li dona en parlar-ne.

(18) Això pot constituir Seccions especialitzades. Si és així, espigolarem del Reglament del Sindicat el que faci referència al règim i govern i ho anirem aplicant al

règim de les Seccions, constituint el Consell de cada una segons lo expressat a l'aclaració 3.^a

Si volem formar un Sindicat a base de Caixa rural, o altres especialitats, però una solament, cercarem els articles que ens convinguin del Sindicat, que ens refeixin a objecte, constitució, Assemblees etc., i després hi aplicarem els que calgui de l'aspecte especial que hi volgüem donar, procurant que l'un no contradigui a l'altre. I valgui aquesta nota per tots els aspectes que s'adoptin.

(19) Deixo la numeració dels articles, perquè si és Secció, començarà pel número 1 i si és continuació o feina propia del Sindicat, es continuarà la numeració deixada.

(20) O la Secció del Sindicat si ho és.

(21) O la Secció del Sindicat.

(22) O els especialment adherits a la Secció. Seria millor.

(23) Per això és millor fer una Secció, perquè llavors el socis especialment adherits a ella són els únics que poden disfrutar dels avantatges expressats i a qui correspon les responsabilitats, restant els altres sense ni una cosa ni altra.

(24) En cas de que la qüestió del Crèdit formi Secció, s'hi posaran alguns articles referents a la Junta o Consell i a la seva constitució, que es podran veure segons lo establert per al Sindicat. Pot passar amb un article solament que digui: «La Junta es formarà (vègi's l'aclaració 3), i en quant a la seva organització i règim, s'atendrà a lo disposat en els articles (els que siguin) corresponents del Sindicat. Així mateix en lo referent a les Assemblees Generals.

(25) És impossible establir regles generals per als Sindicats d'elaboració. No obstant, he escullit la reglamentació d'un Celler cooperatiu, perquè, per als altres casos, excepte en ço que és especial per ell, ens pot també servir de guia. Per aqueix aspecte sí que, més que en els altres, convé formar un Sindicat sol, o bé una Secció especialitzada d'ell. Demés de les feines peculiars i ben especials i diferents, es creen interessos que convé salvar separatament. És diferent el pagament d'unes quotes solament o d'unes quantitats més o menys lates per a ésser destinades a amortització i interessos. Allò es pot en certa manera despreciar, però això ja cal tenir-ho en compte.

(26) Si és Secció d'un Sindicat.

(27) O arrendarà; segons el que la Secció o Sindicat tingui en perspectiva. Però no deixar de consignar la compra i edificació pel que més endavant pugui venir.

(28) Si no convé aqueix sistema o les xifres estampades, substitueixi's per altre, però sempre tenint en compte una amortització ràpida i no molt costosa per part del soci. Es pot fer per mitjà d'una quota fixa per cada 100 hl. de verema, la fixació del qual, ho ha de dictaminar: el nombre de càrregues de verema que vagin al Celler, la quantitat total de l'obra, les despeses d'elaboració, el nombre d'anys en que pensen amortitzar i el tipus d'interès.

(29) La quota, si és solament per despeses d'entreteniment d'edifici i màquines, pot ésser de 0'25 o 0'50 pessetes per 100 hl.

(30) Si els fem transferibles per venda o donació, no permetrem que donguin dret a pendre part en les coses interiors del règim del Celler.

(31) Si les aportacions es fan en la forma dita a l'article 62.^è cas 4.^{rt}.

Model de contracte de venda d'un Sindicat d'Elaboració

Entre D., major d'edat, del Comerç,
de, domiciliat a, i D.

....., aquest en qualitat de President del Sindicat Agrícola
(o Secció si n'hi ha) i obrant amb les suficients
facultats per a la celebració d'aquets contracte s'ha convingut:

Que D. ven, al expressat D.
..... el (el fruit que sigui) de la cullita
de l'any 192 contingut en els dipòsits n.^{os} de cabuda aproximada
(quilos, hectl., càrregues, etc.) al preu de pessetes els

..... sobre vagó i estació de procedència, el qual preu és acceptat pel Sr. i es subjecten ambdós als següents pactes:

1.ª El comprador resta facultat per a retirar el a comoditat seva fins el dia, comproment-se el venedor a guardar-li en els mateixos dipòsits esmentats, però no es fa responsable de les alteracions que pugui tenir el fruit venut, puix el comprador se'n fa càrrec al moment de la firma del present contracte i s'obliga a acceptar-lo en l'estat que es trobi el dia en que el retiri.

2.ª El comprador entrega a l'acte de la firma la quantitat de pessetes (en lletres) a compte i com garantia del compliment del contracte, i en lo successiu, farà les següents entregues:

..... i el dia senyalat per a retirar-lo l'haurà haver de pagar totalment, encara que una força major l'hagi impossibilitat de retirar la mercaderia.

4.^a En el cas de que deixi de treure'l el dia fixat o de complir el pagament en els plassos senyalats, el Consell de l'Entitat venedora podrà optar per exigir-li el compliment al comprador, pels medis que li concedeixin les lleis, o rescindir el contracte. En el primer cas, les costes ocasionades aniran a càrrec del comprador. En el segon, pel sol fet de l'incompliment del contracte, ja es declara avui, per aquell dia, la nul·litat del mateix, i el venedor podrà fer l'ús que tingui per convenient del fruit venut i el comprador perdrà ço que hagi entregat a compte (o estar a l'abonament de diferències).

5.ª Ambdues parts senyalen la present vila com a lloc del compliment d'aquest contracte i de les obligacions d'ell derivades, sense que el fet de girar lletres de canvi per el pagament total o parcial impliqui reconeixement del fur i domicili del comprador, que renúncia al propi i es subjecta al de l'Entitat venedora.

I per que consti, firmen el present per duplicat i a un sol efecte a a de mil nou cents vint i

El comprador,

El venedor,

Segells de les entitats o persones que fan el contracte.

Models de la documentació que deu presentar-se per a la constitució d'un Sindicat

(Model de sol·licitud al Governador. Ha d'anar firmat a, al menys, per deu socis, entre ells, els del Consell).

Pòlissa
de
10 cèntims

Excm. Sr.:

Els que suscriuen, majors d'edat, propietaris agricultors i veïns de segons s'acredita amb les seves cèdules personals que exhibeixen, a V. E. acuden i com millor procedeixi exposen:

Que havent constituït una associació professional de conformitat amb les prescripcions de la Llei de 28 de Gener de 1906, que es denominarà el qual domicili estarà en el

núm., acompanyen quatre exemplars dels Estatuts per els que el Sindicat ha de regir-se, la llista de les persones que en la actualitat el componen, certificació de l'acta de la reunió en la qual es va acordar la constitució del Sindicat i el nomenament del Comité o Consell directiu i la relació dels recursos amb que ha de comptar per al seu sosteniment.

Per lo tant, de conformitat amb lo previngut en l'article 1.er de la mencionada Llei de 28 de Gener de 1906, amb el del mateix número del Reglament per a la seva aplicació, de 16 de Gener de 1908 amb les demés disposicions concordants.

Supliquen a V. E.

Que tenint per presentat aquest escrit amb els documents que s'acompanyen, se serveixi comunicar-los al Excm. Sr. Ministre de Foment a fi que, previs els demés tràmits legals, es dicti l'oportuna Reial Ordre declarant al Sindicat Agrícola constituït per els exponents, amb dret a gaudir les exempcions i aventatges legals i es disposi, en conseqüència, l'inscripció del mateix en el Registre especial de aqueix Govern Civil, comunicant-ho a l'Illm. Sr. Delegat d'Hisenda per als demés efectes legals.

Gràcia que esperen los infrascrits mereixer de V. E. la qual vida guardi Déu molts anys.

de de 192.....

Excm. Sr. Governador Civil de la Província

(Relació certificada dels socis del Sindicat)

Pòlissa
de
10 cèntims

En
Secretari del

Certifico:

Que en el llibre Registre de Socis obrant a la Secretaria del meu càrrec figuren com a socis d'aquesta Entitat els senyors següents:

En
En
En
En
En

I per que consti i als efectes de la llei de 28 de Gener de 1906, expedeixo la present visada pel Sr. President, a
a de de mil noucents

V. B.
El President,

El Secretari,

(Model de certificat d'Acta de constitució). (1)

Pòlissa
de
10 cèntims

En
Secretari del

Certifico:

Que al foli primer del Llibre d'Actes obrant a la Secretaria del meu càrrec hi ha la que copiada literalment diu: «En

«a de de
«mil noucents reunits en el domicili de
«En situat en el
«núm. d'aquesta vila els
«Senyors

«han acordat constituir una Associació professional de les que regulen la llei de 28 de
«Gener de 1906, que es denominarà

«Seguidament, En

«en nom de En

«de En

«i propi, que constitueixen la Ponència encarregada de la redacció del projecte de
«Reglament pel qual ha de regir-se aquest Sindicat, dóna lectura a l'esmentat
«projecte, que es aprobat per unanimitat acordant en la mateixa forma, adoptar-lo
«com a Reglament definitiu i proment complir-lo fidelment, després de lo qual, es
«procedeix al nomenament, per aclamació, del Consell Directiu quedant designat els
«següents amb expressió dels respectius càrrecs.

«President, En

«Vis-president, En

«Caixer, En

«Secretari, En

«Vocals, En

«els quals accepten els càrrecs per que han sigut designats.» «Finalment s'acorda
«empendre els treballs necessaris fins a la obtenció de l'oportuna Reial Ordre declara-
«ratoria de «Veritable Sindicat Agrícola» al que acaba de constituir-se i, per lo tant
«amb dret als avantatges i exempcions que determina la llei de 28 de Gener de 1906.
«= «Firmats» = «El President

«Senyors Vocals,

«Senyors presents,

..... Secretari.»

I per a que consti als efectes de la llei de 28 de Gener de 1906, per a ésser unida al
oportú Expedient lliuro el present visat pel senyor President a de
..... a de
..... de mil noucents

V. B.

El President,

(firma del Secretari)

(1) Aquesta acta, abans de certificar-la, ha de constar al foli 1.er del Llibre corresponent.

(Relació certificada dels recursos amb que compta el Sindicat).

Pòlissa
de
10 cèntims

En
Secretari del

Certifico:

Que els recursos amb que compta per al sosteniment aquest Sindicat estan expressats en els articles (cítin-se)

del Reglament pel qual ha de regirse i que copiats a la lletra diuen:

Article..... (copiats els que s'hi refereixin)

I per a que consti i als efectes d'unir aquesta certificació a l'oportú Expedient promogut per aquest Sindicat, lliuro la present visada pel President a de a de de mil noucents

V. B.
El President,

(Firma del Secretari)

(Model d'instància per endressar al Governador en el cas de que hagin passat tres mesos i encara no s'hagi obtingut la R. O.) (1).

Pòlissa
de
10 cèntims

D. President del Sindicat Agrícola de, domiciliat en aquesta vila i carrer número a V. E. atentament exposa:

Que a de de 19 van ésser presentats en aqueix Govern Civil l'instància i els demés documents que han de acompanyar-se amb la mateixa per obtenir la concessió de les exempcions i demés aventatges legals en favor de l'esmentat Sindicat.

I havent transcorregut tres mesos desde la data en que va tenir lloc aquella presentació sense que hagi sigut notificada a l'exponent resolució definitiva, amb respecte de l'aludit expedient, l'infraescrit sol·licita respectuosament, d'acord amb lo previngut a l'article 8 del Reglament de 16 de Gener de 1908, que s'inscrigui dit Sindicat al Registre especial d'aqueix Govern Civil i que es lliuri el corresponent certificat de l'inscripció sol·licitada; i per tant.

Suplica a V. E. que tenint per feta la precedent manifestació es serveixi així acordar-ho.

Gràcia que espera mereixer de V. E. la vida del qual guardi Déu molts anys.
..... de de 19

Excm. Sr. Governador Civil de la Província

(1) Serà bona pràctica no cursar-la fins haver passat uns quatre mesos des de la presentació del expedient al Govern Civil.

Requisitos para el ingreso en el Cuerpo de Abogados

1908

Excmo. Sr. Gobernador Civil de la Provincia

En el día de hoy he tenido el honor de recibir de V. E. un expediente en el que se solicita el ingreso en el Cuerpo de Abogados de la Provincia de...

El expediente que me ha pasado V. E. para su resolución, se refiere a la solicitud de ingreso en el Cuerpo de Abogados de la Provincia de...

En consecuencia, he acordado que se le conceda el ingreso en el Cuerpo de Abogados de la Provincia de...

En consecuencia, he acordado que se le conceda el ingreso en el Cuerpo de Abogados de la Provincia de...

En consecuencia, he acordado que se le conceda el ingreso en el Cuerpo de Abogados de la Provincia de...

En consecuencia, he acordado que se le conceda el ingreso en el Cuerpo de Abogados de la Provincia de...

En consecuencia, he acordado que se le conceda el ingreso en el Cuerpo de Abogados de la Provincia de...

En consecuencia, he acordado que se le conceda el ingreso en el Cuerpo de Abogados de la Provincia de...

En consecuencia, he acordado que se le conceda el ingreso en el Cuerpo de Abogados de la Provincia de...

En consecuencia, he acordado que se le conceda el ingreso en el Cuerpo de Abogados de la Provincia de...

En consecuencia, he acordado que se le conceda el ingreso en el Cuerpo de Abogados de la Provincia de...

En consecuencia, he acordado que se le conceda el ingreso en el Cuerpo de Abogados de la Provincia de...

En consecuencia, he acordado que se le conceda el ingreso en el Cuerpo de Abogados de la Provincia de...

En consecuencia, he acordado que se le conceda el ingreso en el Cuerpo de Abogados de la Provincia de...

En consecuencia, he acordado que se le conceda el ingreso en el Cuerpo de Abogados de la Provincia de...

INDEX

	Pàgs.
UNES PARAULES PREVIES	5
COOPERATIVISME I MUTUALISME	9
Primeres manifestacions d'associació mutualista	9
Els Gremis	11
El Pòsit	11
L'elaboració comunal	12
L'ASSOCIACIÓ AGRÍCOLA. Breu ullada històrica	12
La caixa rural	13
Les primeres manifestacions d'associació a la Península Ibèrica.	14
L'associació agrícola a França	14
L'associació popular	15
Els sindicats agrícoles	17
El sindicat agrícola a Espanya	17
L'associació a Catalunya	18
La necessitat impulsora de l'associació	19
La cooperativa de consum i les seves tendències	20
La cooperativa de producció	21
El sindicat agrícola a Catalunya	24
La llei de sindicats agrícoles	25
Les modalitats del sindicat agrícola a Catalunya	26
El celler cooperatiu.	27
L'ASPECTE ACTUAL DELS NOSTRES SINDICATS	31
Les dues tàctiques seguides en pro dels sindicats.	33
El present i l'avenir dels nostres sindicats agrícoles	35
El sindicat baix el punt de vista econòmic	37
Ni massa confiats, ni desconfiats	39
El motiu de la desconfiança	41
La disciplina	43
Altres condicions força recomanables	44
Els falsos sindicats.	48
ELS SINDICATS FUTURS. De la data oportuna per a fundar un sindicat.	50
Necessitat de l'home	53
Les primeres intencions	54
El sindicat ha de satisfer una necessitat	55

	Pàgs.
Els primers passos	57
El reglament	57
Compte amb l'aplicació d'altres reglaments, al del sindicat que projectem	60
Constitució del sindicat	61
Pràctiques legals	62
ELS AFERS DEL SINDICAT. La caixa rural	63
La confiança	65
La garantia	65
La proporcionalitat de drets	66
Discreció	68
Compte amb els diners	70
Règim interior	72
Els llibres	74
La comptabilitat	74
Alguns models d'impresos que necessitem per al funciona- ment de la caixa rural	76
Timbres i pòlisses	87
Franquícia postal	87
Interessos	87
ELS ADOBS. Generalitats	90
La compra-venda	91
Organització interior	92
El sistema de vendre	93
La comptabilitat	94
El pes i qualitat	95
Composició dels adobs	95
Documents i impresos	96
De la presa de mostres	98
Models	100
ALTRES ACTUACIONS DEL SINDICAT	106
Les escoles	106
Com sostindrem l'escola	106
L'elecció de mestre	107
Instrucció agrícola oral i escrita	108
Es convenient tenir café?	108
El seu règim econòmic	109
La cooperativa de consum	109

	Pàgs.
Adquisició de maquinària	110
Sindicats ramaders	112
Selecció de reproductors.	112
Adquisició d'aliments	113
Vendes en comú i aprofitament dels productes de la ramaderia	114
Els tribunals agrícoles	114
Procediment	116
EL SINDICAT D'ELABORACIÓ. Generalitats.	118
Els fonaments socials i econòmics.	119
La vanitat mala consellera	120
Precaucions per la construcció	120
Obligacions que el soci deu imposar-se.	122
Compte amb la primera matèria	124
L'edifici cooperatiu. Els assaigs	125
La computació de jornals i aportacions.	127
Cóm ens procurarem els diners	130
L'amortització	132
El fons de reserva	132
L'ACTUACIÓ. Els treballs.	133
Les vendes	134
El sistema de vendes individuals	137
La tàctica en les vendes	138
El contracte de compra-venda	138
Nota final.	139
APENDIX	141
Llei de sindicats agrícoles de 28 de gener de 1906.	141
Reglament de 16 de gener de 1908	142
Aclaracions a la llei i Reglament de Sindicats Agrícoles	144
Llei d'Associacions de 30 de juny de 1887	146
Exempció de timbres en els llibres.	146
Franquícia postal	147
La situació legal de la cooperativa de consum	148
Reglament d'un sindicat agrícola	149
Sindicats d'elaboració	155
Aclaracions al Reglament del Sindicat agrícola	158
Model de contracte de venda d'un sindicat d'elaboració	159
Models de la documentació que deu presentar-se per a la constitució de un sindicat	160

